VAD - preventiewerk
G. Schildknechtstraat, 9
1020 Brussel

INVENTARIS 1993
VAD - preventiewerk

De Maeseneire Ilse

Oktober 1994

Inhoudstafel

VAD-PREVENTIEWERK
VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN
Gustave Schildknechtstraat 9, 1020 Brussel
Tel 02/422.49.74 Fax. 02/422.49.79

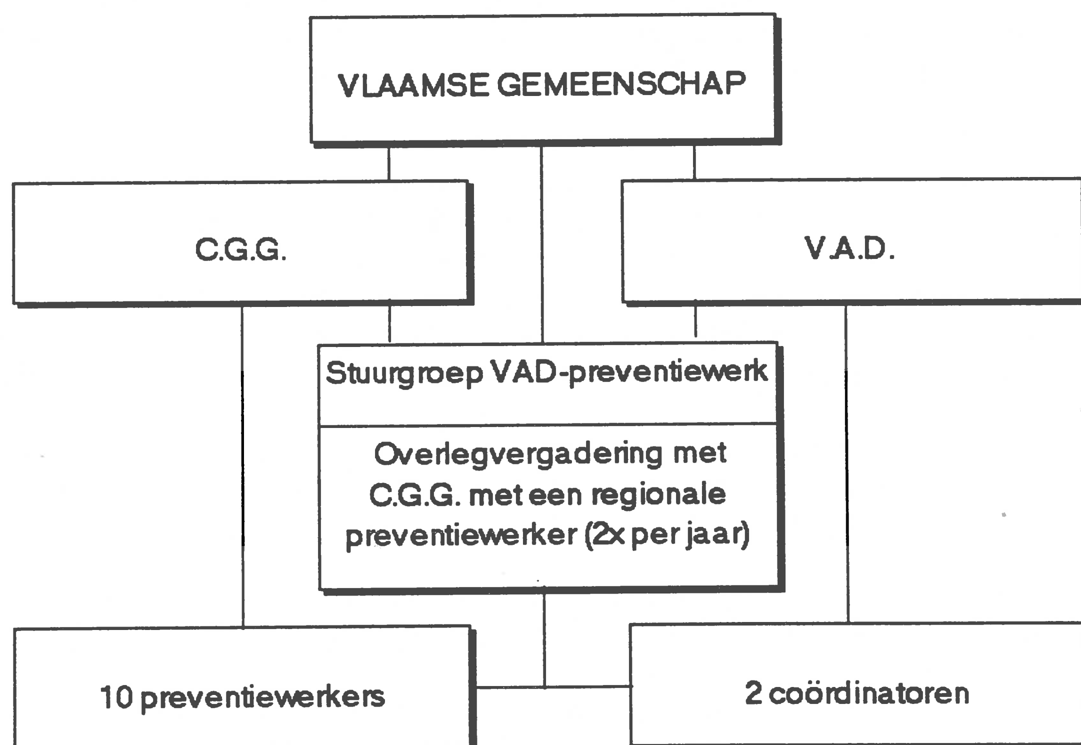
■ Bijlagen

- △ Bijlage 1: Samenstelling stuurgroep preventieproject
- △ Bijlage 2: Visietekst
- △ Bijlage 3: Herwerkte richtnota
- △ Bijlage 4: Lijst van regionale preventiewerkers alcohol en drugs

INLEIDING

1. Omkadering

Het VAD-preventiewerk alcohol- en andere drugproblemen startte in januari 1988 met de toewijzing van 10 preventiewerkers binnen Centra Geestelijke Gezondheidszorg en 2 coördinatoren binnen de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen. Aan de oprichting was een overleg voorafgegaan tussen deskundigen uit de alcohol- en drugsector en het kabinet van de toenmalige gemeenschapsminister voor Volksgezondheid. Deze overleggroep ontwikkelde de Richtnota Drugpreventie en Hulpverlening - februari 1987 die het kader van het op te richten preventiewerk uittekende en een aantal krachtlijnen en organisatorische aspecten vastlegde.
De oprichting van het preventiewerk voorzag in een stuurgroep met twee vertegenwoordigers van de beide koepels van centra voor geestelijke gezondheidszorg (VMSI en Federatie), twee vertegenwoordigers van de administratie gezondheidszorg, 2 vertegenwoordigers van VAD en een waarnemer van het kabinet van de Vlaamse minister bevoegd voor preventie. De Stuurgroep waakt over de uitvoering van de opdracht en de samenwerking tussen de regionale preventiewerkers en de coördinatoren. (Huidige samenstelling stuurgroep in bijlage 1).
Daarnaast worden tweemaal per jaar overlegvergaderingen gepland met de CGG met preventiewerker en de stuurgroep van het preventieproject om informatie over het preventiewerk door te geven en voornamelijk praktische en organisatorische aspecten van het preventiewerk te bespreken.

Waar het preventieproject is gestart met tijdelijke contracten van een jaar zijn de preventiewerkers sinds 1990 in het vast kader van het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg waaraan ze waren toegewezen, opgenomen. Hun opdracht is dus gekoppeld aan de erkenning van het centrum. De coördinatie binnen VAD blijft tot op heden functioneren onder de vorm van een tijdelijk project (momenteel voor 1 jaar in het kader van de projecten voor gezondheidspromotie).

2. Werkwijze

Van bij het begin werd in het preventiewerk, naast de inzet van regionale preventiewerkers, een duidelijke plaats voorzien voor coördinatie. Hierdoor werd het mogelijk een aantal gemeenschappelijke doelstellingen en uitgangspunten te formuleren.

In de beginfase van het preventiewerk werd vooral aandacht besteed aan de verkenning van het terrein: dit bestond enerzijds uit een verkenning van de alcohol- en andere drugproblematiek en deskundigheidsbevordering inzake preventie, en anderzijds uit de verkenning van de regio's en de ervaringen en tradities die in elke regio met betrekking tot preventie aanwezig waren.

In deze fase werden tevens, verspreid over Vlaanderen, diverse initiatieven opgezet en ervaringen opgedaan in de verschillende maatschappelijke sectoren die binnen een ruim preventiedenkkader een taak te vervullen hebben: het jeugdwerk, de gezondheidszorg, het onderwijs, politie en justitie, het werkmilieu, socio-culturele organisaties, enz.
Van bij het begin werd ernaar gestreefd enkele fundamentele opties te respecteren, met name: een procesmatige aanpak met de expliciete keuze voor de intermediair als werkrelatie.

Onderlinge uitwisseling van ervaringen in de verschillende sectoren en regio's en een meer permanente structuur van het preventiewerk, hebben ertoe geleid dat vanaf 1990 een aantal gemeenschappelijke werkopties werden geformuleerd met het oog op een systematische en herkenbare aanpak van preventie in gans Vlaanderen. Deze opties vervangen in geen geval het regiospecifieke werk van de preventiewerkers en ook de eigen deskundigheidsbevordering,die in de eerste fase werd gestart, krijgt nog steeds de nodige aandacht.
De gemeenschappelijke werkopties beogen dat op lange termijn in alle betrokken sectoren over gans Vlaanderen, systematische aandacht wordt besteed aan de preventie van alcohol- en andere drugproblemen.

De gemeenschappelijke visie, die de achtergrond van de gemeenschappelijke opties en activiteiten van de preventiewerkers onderbouwt, werd in een Visietekst neergeschreven in september 1990 (zie bijlage 2).
Vanuit een duidelijkere profilering van het preventiewerk werd de Richtnota drugpreventie en hulpverlening 1987 op vraag van de Stuurgroep herwerkt tot de Richtnota Drug-

preventie (zie bijlage 3). Hierin wordt een duidelijkere omschrijving van de uitgangspunten, voorwaarden en functies van het preventiewerk geformuleerd.
De uitgangspunten:
- preventie in verschillende maatschappelijke geledingen
- participatie vanuit deze geledingen zelf
- focus op intermediairen
- preventie als planmatig opgezet en begeleid proces;
bepalen de gemeenschappelijke kenmerken en actiepunten van het preventiewerk.

Naast deze algemene uitgangspunten vormen de regionale vragen, noden en behoeften de concrete uitgangspunten van het preventiewerk. Op basis van de lokale prioriteiten van elke preventiewerker worden jaarlijks gemeenschappelijke prioriteiten voor het preventieteam vastgelegd. Hierin worden gemeenschappelijke initiatieven en acties vastgelegd en worden modellen en methodieken ontwikkeld op basis van de ervaringen van de preventiewerkers in de regio. Deze prioriteiten worden jaarlijks vastgelegd in een prioriteitennota en voorgelegd aan de stuurgroep van het preventiewerk.

Deze werkwijze, gebaseerd op gemeenschappelijke uitgangspunten en strategieën en ondersteund door concepten en programma's die zijn uitgewerkt op basis van de ervaringen van het team van preventiewerkers in gans Vlaanderen, is slechts mogelijk dank zij de structuur van het VAD-preventiewerk, die een duidelijke coördinatie op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap voorziet.

3. Realisaties

Gezien de regionale en lokale noden de concrete invulling van het preventiewerk bepalen ontstaat voor Vlaanderen een enorme verscheidenheid aan initiatieven rond preventie van alcohol- en andere drugproblemen. Zij zijn echter samen te brengen binnen het kader van de Visietekst 1990 en de Richtnota 1991, zoals die door de preventiewerkers zijn geformuleerd. De verscheidenheid heeft vooral betrekking op de provinciale, regionale en lokale verschillen. Eerder dan nieuwe structuren en initiatieven op te zetten is er immers voor gekozen om bestaande structuren, ervaringen en groepen te ondersteunen, te stimuleren, vaak ook nieuw leven in te blazen. Op die manier is het preventiewerk ingebed in de regio waarvoor het wordt uitgewerkt en wordt coördinatie en continuïteit niet eenzijdig afhankelijk gemaakt van de persoon van de preventiewerker. Dit betekent anderzijds wel dat de preventiewerker vaak als regisseur achter de schermen ondersteunt en richting geeft, zonder dat zijn/haar naam aan de concrete realisaties wordt verbonden. Het succes van preventie wordt immers voor een groot deel bepaald door de herkenbaarheid van en betrokkenheid bij de realisaties van de doelgroep.

INVENTARIS ACTIVITEITEN

Introductie

Situering:

Zoals reeds in de inleiding vermeld werkt het preventieteam vanuit een gemeenschappelijk kader dat zijn weerslag vindt in de visietekst (zie bijlage 2) en in de herwerkte richtnota (zie bijlage 3). Beide nota's onderbouwen en vormen het gemeenschappelijk kader van waaruit de preventiewerkers A&D werken. Jaarlijks worden daarenboven gemeenschappelijke werkopties geformuleerd. Rond deze werkpunten wordt gezamenlijk denk- en studiewerk verricht, die aanleiding geven tot het uitwerken van gemeenschappelijke strategieën en werkmodellen. Deze gemeenschappelijke aanpak biedt garanties voor de eenduidigheid van de preventieve boodschappen, voor een systematische en herkenbare aanpak van preventie en het beperken van eventuele overlappingen en tegenstrijdigheden binnen Vlaanderen.
Naast dit gemeenschappelijke kader blijft de regionale werking het uitgangspunt en de bouwsteen van het preventiewerk. De gemeenschappelijke uitgangspunten en strategieën worden door de preventiewerkers A&D op lokale basis geïmplementeerd. Het ligt voor de hand dat niet alle preventiewerkers even intensief bij alle prioriteiten betrokken zijn op hetzelfde ogenblik. Veel hangt af van de werking en accenten binnen de eigen regio. Dit laatste resulteert in een verscheidenheid aan initiatieven die regionaal door de preventiewerkers worden opgestart vanuit een gemeenschappelijk kader.
Beide niveaus, gemeenschappelijk en regionaal, zijn wederzijds op elkaar afgestemd en vullen elkaar in beide richtingen aan.

Een basisvoorwaarde om tot een systematisch uitbouw van preventie te komen blijft aldus het opstarten van intersectoriële lokale, regionale en provinciale overlegplatforms. Zij vormen de belangrijkste pijlers van een structurele aanpak. Intersectorieel overleg biedt mogelijkheden tot coördinatie, ondersteuning, het betrekken van verschillende sectoren,...

In tweede instantie blijft de deskundigheidsbevordering van intermediairen binnen de diverse sectoren een belangrijke prioriteit. Het blijvend vormen, sensibiliseren en ondersteunen van deze intermediairen laat ons toe op lange termijn grotere groepen op een intensievere manier te bereiken.

In deze nieuwe versie van de inventaris brengen we een overzicht van de activiteiten van 1993: aard, doelstellingen, frequentie, enz. Het kan, en is voorlopig, niet onze bedoeling om exacte cijfers weer te geven (het gaat hier om een inventaris op basis van het agenda en activiteitenverslag van de PW A&D), wel is het de bedoeling om de lezer op deze wijze een idee te geven van de wijze waarop en op welke terreinen het preventiewerk zijn

activiteiten organiseert en plant.

Deze onderhavige inventaris is een vervolg op de inventaris van 1992 die kaderde in een evolutieschets van 5 jaar VAD-preventiewerk met daarin een inventaris van de activiteiten, een knelpuntennota en een overzicht van de actoren op het terrein. In de inventaris van 1993 proberen we dan ook een aantal cijfers uit 1992 te vergelijken met 1993. Zoals zal blijken zijn er vooral verschuivingen merkbaar binnen onderwijs, binnen het luik bijzondere jeugdzorg en binnen de media.

In het eerste deel bespreken we het intersectorieel overleg: Vanuit de structuur van het preventiewerk krijgen we volgend beeld:

1. Coördinatie op niveau van Vlaamse Gemeenschap:
Hiertoe behoort het overleg tussen de PW A&D en coördinatie preventiewerk onderling en het overleg van de coördinatie of PW A&D met diverse koepels / sectoren.

2. Vijf provincies met hierin 2 preventiewerkers in CGG:
Hierin worden de provinciale platforms besproken die zich specifiek richten rond de verslavingsproblematiek. Tevens maken we hier vermelding van een aantal zeer ruime overleggroepen en een aantal informele overlegsituaties.

3. Lokaal/regionaal overleg: onthouden we hierbij dat opstarten of deelname aan lokaal en regionaal niveau de basis vormen van het preventiewerk. Naast het aantal kijken we ook naar de focus van het overleg en naar onze belangrijkste partners binnen het intersectorieel overleg.

Voor een meer gedetailleerd overzicht van het intersectorieel overleg verwijzen we naar de annex 'Overzicht overlegplatforms op gemeenschaps-, provinciaal, regionaal en lokaal niveau' van dit deel.

In het tweede deel gaan we dieper in op het werk in en met de verschillende sectoren. Achtereenvolgens bespreken we de activiteiten in volgende sectoren:

1. Onderwijs: Omwille van de gestructureerdheid, die haar makkelijk toegankelijk maakt, en haar enorme traditie blijft het onderwijs een zeer belangrijke sector. Daarenboven blijft de vraag vanuit deze hoek stijgen.
2. Welzijns- en gezondheidszorg: De verschillende diensten binnen deze ruime sector zijn een belangrijke partner van de PW A&D. Deze sector vraagt vooral ondersteuning en deskundigheidsbevordering om gezamenlijke acties te kunnen opzetten rond drugpreventie vanuit een gemeenschappelijk kader.
3. Justitie: Als partner vinden we hen vooral terug binnen overleg.

4. Socio-culturele sector - volwassenvorming: Uit het overzicht zal blijken dat vanuit deze sector nog zeer veel beperkte vragen gesteld worden (éénmalige initiatieven). Binnen deze sector zijn we nog volop bezig om te sensibiliseren tot het opnemen en kiezen voor een ruimere aanpak op lange termijn.
5. Vrijetijdssector: Meer en meer stijgt het belang van deze sector, vooral omdat de preventieve activiteiten hier rechtstreeks invloeden heeft op de jongeren.
6. Bedrijven: Ook het werken naar deze sector is in volle ontwikkeling. Meer en meer bedrijven zien zich genoodzaakt om een preventief beleid uit te werken.
7. Media: Is onze partner m.b.t. de P.R. van het preventiewerk. De belangstelling van deze sector is sterk afhankelijk van concrete initiatieven.

Voor de 7 sectoren gaan we na van welke aard de opgezette initiatieven zijn:
Achtereenvolgens hebben we te maken met:
■ Overleg: doelstellingen: coördineren, op elkaar afstemmen, plannen van beleid, werkafspraken.
■ Training geven: doelstellingen: deskundigheidsbevordering intermediairen.
■ Advies bij crisis: hier situeert zich het belang van een nauwe samenwerking met eerstelijnsdiensten en gespecialiseerde diensten: belang van overleg met deze partners.
■ Sensibiliserende informatiesessies.

Naast een analyse van onze activiteiten brengen we per sector een schets van de trend over het laatste jaar, met hieraan gekoppeld een overzicht van het meest gebruikte materiaal binnen deze sector.

Tot slot geven we een globale evolutieschets.

Intersectorieel overleg

Inleiding:

Een preventiebeleid dat werkelijk effectief is moet vanuit verschillende maatschappelijke sectoren worden opgezet. Niet alleen de traditionele sectoren zoals het onderwijs en de gezondheidszorg, maar ook de welzijnssector, de vrijetijdssector, de socio-culturele organisaties, het jeugdwerk, de arbeidswereld, de horeca, politie en justitie,...hebben hierin een actief aandeel te vervullen. Een dergelijke aanpak moet op lange termijn worden gepland en uitgewerkt en moet op een gecoördineerde manier worden uitgetekend, zodat elke bevolkingsgroep zich in elke situatie aangesproken voelt, en dit met eenduidige en verstaanbare boodschappen.

Naast de inhoudelijke deskundigheid van de drugpreventiewerker moet een drugpreventiebeleid dus kunnen rekenen op het engagement van de betrokkenen in de diverse maatschappelijke geledingen. De eigen sectoriële inbreng van deze diverse geledingen moet in een brede aanpak van drugpreventie aangesproken en gevaloriseerd worden. Elke sector heeft zijn eigen tradities, communicatiekanalen, wetmatigheden, enz. Het hanteren van deze eigenheid gekoppeld aan samenspraak en samenwerking geeft aanleiding tot een efficiëntere werking op het terrein. Deze participatie-idee vormt de voorwaarde tot en de garantie voor een correcte probleemdefiniëring, voor het formuleren van haalbare doelstellingen, voor een aangepaste vormgeving van de preventieve initiatieven en voor een doorwerking op langere termijn.

Binnen een overlegplatform worden niet alleen de verschillende initiatieven op elkaar afgestemd. Het biedt ook de mogelijkheid om een gemeenschappelijk denkkader te ontwikkelen waarachter alle partners zich gezamenlijk kunnen scharen. Belangrijk hierbij is om elkaars werkwijze te leren kennen en er ook rekening meer te houden. Intersectorieel overleg kan tenslotte ook als forum gebruikt worden waar afspraken gemaakt worden rond terrein- en werkafbakening.

We overlopen de verschillende niveaus:

Lokaal overleg is steeds georganiseerd binnen 1 gemeente. De actieradius betreft dan ook de bevolking en intermediairen van deze ene gemeente. In de realiteit merken we dat de meeste lokale overlegplatforms een ruimere actieradius hebben (zie opmerking regionaal overleg).
De gemeente vormt een uiterst geschikt platform om een globaal preventiebeleid op lokaal vlak te realiseren. De gemeente lokaliseert immers de verschillende sectoren die binnen een globaal preventiebeleid een taak te vervullen hebben. Vandaar dat de gemeente ideaal

is geplaatst om lokaal de coördinatie op zich te nemen; daarenboven kan ze zorgen voor de noodzakelijke continuïteit.

Regionaal overleg
Naast het lokale niveau hebben we een aantal platforms die zich ruimer dan het gemeentelijke niveau richten naar een ganse regio. Dit laatste is onder meer het gevolg van de grenzen die verschillende diensten hebben m.b.t. het werkgebied dat zij moeten bestrijken. Denken we maar bijvoorbeeld aan de twee regionale preventiewerkers die elk een deel van de provincie op zich nemen, de provincie wordt opgesplitst afhankelijk van de afstand tot het centrum waar de preventiewerker gehuisvest is. Maar ook het werkterrein van verschillende hulpverlenende instanties (Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg, ontwenningskliniek, Comité voor Bijzondere Jeugdzorg,...) is ruimer dan de begrenzing van een gemeente. Om een bepaalde actie naar een bepaalde doelgroep te kunnen realiseren is het vaak ook nodig om de grenzen van het lokaal gemeentelijk niveau te overschrijden.

Provinciaal overleg
Wanneer we beide vorige niveaus quasi kunnen gelijk stellen aan elkaar heeft het intersectorieel overleg vanop provinciaal niveau een extra dimensie. We hebben hier te maken met koepels rond verslavingsproblematiek die een zeer ruime doelstelling hebben. Het werkterrein ligt ruimer dan alleen preventie, ook het beleidsmatig werken rond en initiatieven naar de hulpverlening komen hier aan bod. Op dit niveau vinden we de hulpverlening naast het preventieve werken terug.
Daarenboven biedt het provinciaal niveau duidelijk meer mogelijkheden. Samenwerken op dit niveau kan leiden tot een provinciaal beleid rond dit thema wat tot heel wat meer eenduidigheid en efficiëntere samenwerking kan leiden. Een gemeenschappelijk beleid heeft meer armslag. De mogelijkheid om vanop provinciaal niveau iedereen die specifiek rond preventie werkt te verenigen, maar vooral ook op elkaar af te stemmen qua werkingsinhoud, veld en afbakening, biedt enorme faciliteiten en duidelijkheden naar de algemene bevolking binnen de provincie.
Het intersectorieel overleg op provinciaal niveau is vaak ook een erkend orgaan naar het provinciale beleid. Het kan aldus fungeren als gesprekspartner voor een ganse groep mensen die rond eenzelfde doelstelling werken. Tevens kan men, in sommige gevallen, via het kanaal van de provincie beschikken over de nodige of bijkomende financiële middelen voor het uitbouwen van een coherent drugbeleid.

Gemeenschapsniveau
Hier situeert zich vooral het overleg georganiseerd vanuit de coördinatie van het preventieteam. Een overzicht vindt u ook in de annex.

De structuur van het preventiewerk, waarbij het gemeenschapsniveau en de lokale implementatie als één geheel zijn geconcipieerd, is uniek voor Vlaanderen en geeft op deze wijze een belangrijke meerwaarde aan het preventiewerk. Gezien de lange ervaring van VAD in de coördinatie van alcohol- en andere drugpreventie in Vlaanderen en de zesja-

rige ervaring in de specifieke coördinatie van het preventiewerk, is de deskundigheid en ervaring op dit vlak ruim aanwezig. Voor de realisatie van bepaalde doelstellingen (o.a. evaluatie van een campagne, ontwikkelen van werkmodellen voor nieuwe doelgroepen, nieuwe problematieken,...) wordt beroep gedaan op specifieke deskundigen (binnen de universiteiten, in internationale organisaties,...)
Vanuit het preventieteam worden op basis van onderlinge uitwisseling van ervaringen in de verschillende sectoren en regio's jaarlijks een aantal gemeenschappelijke werkopties geformuleerd. Op die manier kunnen bepaalde sectoren of groepen op een meer systematische manier worden benaderd.
Deze gemeenschappelijke werkopties zijn tevens gebaseerd op de geïnventariseerde gegevens met betrekking tot de problematiek, onderzoeksgegevens omtrent de effectiviteit van preventiestrategieën voor alcohol- en andere drugproblemen, de noden van bepaalde groepen en sectoren en een gemeenschappelijke langetermijnsvisie op preventie.
Voor deze werkopties werden gemeenschappelijke strategieën uitgewerkt die weliswaar in hun lokale toepassing steeds werden aangepast en geïntegreerd in de plaatselijke context.

Nationale en internationale contacten
Ook op dit niveau zijn er een aantal contacten, hieraan wordt in eerste instantie deelgenomen door de coördinatie van het preventiewerk. Rekening houdend met de doelstelling van het activiteiten-overzicht van het preventiewerk beperken we ons tot een opsomming van deze nationale en internationale contacten. Dit, vaak intersectoriele, overleg heeft op het niveau van uitwisseling van know-how en beleidsmatig werken zijn belang. Participatie hieraan geeft een meerwaarde aan het werk op de drie andere niveaus.
We geven hieronder een beknopt overzicht:
- Intercommunautaire Coördinatie Commissie voor de Preventie van Alcohol en Drugproblemen (ICC)
- Deelname aan ad hoc epidemiologie van het ICC
- Werkgroep drugs en media van de Pompidou groep
- CCAD/ASL/CTB, regelmatig overleg en informatieuitwisseling
- Vast Secretariaat voor Preventiebeleid (VSPP)

Voor Limburg hebben we:
- Euregionaal overleg rond Aids ('Boule de neige')
- Overleg rond preventie en hulpverlening (Luik, Nederlands Limburg en Belgisch Limburg).

Zoals in de introductie vermeld bespreken we hierna de verschillende niveaus achtereenvolgens volgens het aantal, de focus en de partners.

LOKAAL/INTERSECTORIEEL OVERLEG

Lokaal/regionaal overleg:
1992: **68**
1993: **82**

Lokaal overleg is steeds georganiseerd binnen 1 gemeente en heeft een actieradius naar de bevolking en de intermediairen van deze gemeente. Omwille van haar enerzijds lokale nauwe betrokkenheid en anderzijds haar centrale functie als forum van diverse actoren biedt het lokaal overleg ons nog steeds de beste basis om een globaal preventief beleid op lange termijn te realiseren.
Naast het lokale overleg situeert zich het regionale overleg dat zich vaak slechts op basis van werkingsgebied van de partners onderscheidt van het lokale overleg.
Voor meer en gedetailleerde omschrijvingen van de verschillende overleggroepen verwijzen we naar het overzicht van het intersectorieel overleg (p).

Aantal:

Onder impuls van de maatschappelijke evoluties en mede door de verdergaande ontwikkelingen op het terrein van de preventie zijn steeds meer gemeenten en actoren bereidt om samen te werken rond een gemeenschappelijk thema. Daarenboven merken we dat het meer en meer een gemeenschappelijke bezorgdheid wordt in tegenstelling tot de vele vroegere individuele initiatieven. Het platform binnen de gemeente geeft aan een preventief beleid een reële meerwaarde en grotere effectiviteit op lange termijn.

	Lokaal	Regionaal	Totaal
West - Vlaanderen	10 *(10)*	05 *(05)*	**15** ***(15)***
Oost - Vlaanderen	13 *(10)*	02 *(00)*	**15** ***(10)***
Brabant	13 *(09)*	03 *(03)*	**16** ***(12)***
Antwerpen	16 *(16)*	04 *(04)*	**20** ***(20)***
Limburg	15 *(10)*	01 *(01)*	**16** ***(11)***
Totaal	**67** ***(55)***	**15** ***(13)***	**82** ***(68)***

[1]

[1]Gegevens 1992 tussen haakjes.

Focus:

Vermits de alcohol- en drugproblematiek een vrij complexe materie is, liggen de preventieve werkterreinen zeer ruim. M.a.w. er kan gewerkt worden naar een specifieke doelgroep, focus (onderwijs, bijzondere jeugdzorg)of rond een bepaald thema (alcohol, illegale drugs, medicatie,..)

In dit verband merken we dat heel wat overleg zich ofwel focust rond 1 welbepaald thema bv drink wijs ofwel zich zal richten naar een bepaalde doelgroep bv instellingen bijzondere jeugdzorg. Hieronder bespreken we een aantal specifieke overleggroepen, voor een gedetailleerd overzicht verwijzen we naar de annex.

Doelgroep

Uit de gegevens blijkt in eerste instantie dat nog een groot deel van de intersectoriele overlegroepen zich richten naar het **onderwijs**. In dit verband gaat het om een groep van personen uit diverse sectoren die hun actie gemeenschappelijk willen richten naar de sector van het onderwijs. Van hieruit kunnen sensibiliserende sessies opgezet worden naar een grote groep van scholen (zie ook interscholenbijeenkomsten, sectorieel overleg, onderwijs) rond het thema drugbeleid op school. Of kan er een individueel aanbod gedaan worden naar de diverse scholen binnen die regio.
Het voordeel van een dergelijke actie is dat de meeste partners op de hoogte zijn van de gevoerde acties en dat er kan samengewerkt worden rond de opzet, uitvoering en opvolging van de initiatieven. Hier kan tevens worden vermeden dat verschillende diensten met versnipperde acties de scholen overladen, planning en coördinatie worden hierdoor mogelijk.

M.b.t. tot de **bijzondere jeugdzorg** kunnen we de verschillende realisaties vermelden in het kader van het VAD-project dat loopt in samenwerking met de comités voor bijzondere jeugdzorg. Een gedeelte van de initiatieven naar de bijzondere jeugdzorg vinden hun oorsprong in een lokaal/regionaal overleg. Belangrijk is echter dat een groot gedeelde van de initiatieven naar deze sector terug te vinden zijn bij de sectoriele activiteiten, waar, in overleg met het CBJ, de VAD en de PW A&D en de instellingen, diverse programma's op maat worden uitgewerkt. (zie pag sectorieel overleg, sector welzijn- en gezondheidszorg, CBJ en instellingen bijzondere jeugdzorg).

Naast de twee belangrijkste doelgroepen vermelden we hier ook het werk naar de jeugdsector, waar er vooral gewerkt wordt naar jeugdverenigingen en jeugdhuizen die meer en meer vragen naar de mogelijkheden tot het ontwikkelen van een beleid binnen het vrijetijdsmilieu.

Thematisch naar verschillende doelgroepen

De focus naar de **hulpverlening** situeert zich in eerste instantie naar de uitwerking en implementatie van de methodiek van het **motiverend gesprek** samen met huisartsen , OCMW en eerste lijn. Ook binnen het sectorieel overleg vinden we hiervan een weerslag waarin er binnen de welzijn- en gezondheidszorg diverse contacten worden gelegd met eerstelijnsdiensten los van intersectorieel overleg (zie p. sectorieel overleg).
De methodiek van het motiverend gesprek bestaat uit een videoreeks gekoppeld aan een handleiding en train de trainersconcept. De methodiek heeft tot doel het motiveren van de cliënten om te willen werken aan hun probleem waarbij de hulpverlener rekening dient te houden met een aantal fasen binnen dit motiveringsproces en de diverse technieken die kunnen toegepast worden.

In tweede instantie situeren zich hier ook de lokale/regionale initiatieven om de drug-hulpverlening via enquêtes en bevragingen in kaart te brengen (**sociale kaarten**). Het is duidelijk dat, om een goed preventief beleid te kunnen uitwerken, ook het interventieluik grondig uitgewerkt dient te worden. Het goed situeren en leren kennen van de diensten binnen de regio en hieraan gekoppeld het signaleren en proberen invullen van de hiaten, zijn een must.

Thematisch

In belangrijke mate vermelden we de thematische **drinkwijs** initiatieven die kaderen in het uitwerken van een gemeentelijk alcoholbeleid. De initiatieven die in dit kader verlopen zijn zeer ruim, gaande van een tentoonstelling tot het organiseren van een alcoholvrije fuif binnen een projectweek en richten zich tot een zeer ruime groep binnen de gemeente en kan varieren van de jeugd naar de senioren.

Mede door de media-aandacht komen er vanuit het **commerciële vrijetijdscircuit** (horeca) meer en meer signalen en vragen tot samenwerking rond het thema drugs. Meer dan ooit worden zij geconfronteerd met het probleem en via diverse initiatieven wordt gepoogd hierop een antwoord te geven. Het uitwerken van een beleid met de uitbaters, het trainen van het personeel, de samenwerking met justitie,... enz. zijn thema's die hier aan de orde zijn. Zowel op intersectorieel als sectorieel niveau wordt er op dit niveau voorbereidende acties gepland.

Hoe kunnen er strategieën ontwikkeld worden die de samenwerking met justitie verbeteren bv. uitdokteren van alternatieve straffen, therapeutisch advies... deze zaken en meer kunnen via intersectorieel overleg gerealiseerd worden.

In de tabel hieronder vinden we de cijfermatige verdeling terug:

FOCUS ACTIVITEITEN ONDERWIJS	40
FOCUS ALGEMENE PREVENTIEAC-TIVITEITEN	23
FOCUS DRINK WIJS	21
FOCUS BIJZONDERE JEUGDZORG	6
FOCUS HULPVERLENING	9
FOCUS ACTIVITEITEN SOCIO-CUL-TURELE VERENIGINGEN	3
FOCUS HORECA	3
FOCUS JEUGDWERK	5
FOCUS MIGRANTEN	1
FOCUS SENIOREN	1
FOCUS SAMENWERKING MET JUS-TITIE	3

Partners:

Lokaal niveau:

Onderwijs	PMS, MST, scholendirecties, universiteit, onderwijsinspectie, oudercomité, beroeps-opleidingscentra
Justitie	Politie, Jeugdrechtbank, rijkswacht, jeugdpolitie, preventiewerkers binnenland-se zaken, parket, BOB, gerechtelijke poli-tie, justistieel welzijnswerk
Welzijns- en gezondheid	AA, straathoekwerk, crisisopvang, dag-centra, CGG, JAC, CLG, OCMW, DAG, CMW, huisartsenkring, thuisverpleeg-diensten, commissie kansarmen, diensten voor migrantenwerking, kindermishande-lingsplatform, dienst woonwagenbewo-ners, MPI, instellingen bijz. jeugdzorg, klinieken, dienst GVO CM, CBJ, PIH
Vrije tijd	Jeugddienst, jeugdhuis, JOC, jeugdcen-trum, service clubs, Speelpleinwerking, bibliotheek
Gemeente	Stads- en gemeentevertegenwoordigers (sociale zaken, jeugdzaken sport, cultuur, gezin), burgemeester, preventie-ambtenaar stad
Socio-cultureel - volwassenvorming	Diensten samenlevingsopbouw, buurt-werk, diverse volwassenenverenigingen
Diversen	Individuele geïnteresseerden, geestelijken, beroepsverenigingen

Regionaal niveau:

Onderwijs	PMS, MST, scholendirecties
Justitie	Politie, Jeugdrechtbank, rijkswacht, jeugdpolitie, preventiewerkers binnenlandse zaken, probatiedienst
Welzijn en gezondheid	CGG, CLG, JAC, CBJ, dagcentra, klinieken, instellingen bijz. jeugdzorg, PIH
Jeugdwerk	Jeugddienst, jeugdhuis
Gemeente	Stadsdienst sociale zaken, vertegenwoordigers gemeentebestuur, Schepen volksgezondheid

Zowel op het regionale als het lokale niveau zijn er een aantal intersectoriële overleggroepen bezig die een zeer ruime vertegenwoordiging van alle partners op het terrein van welzijn binnen een regio samenbrengen. Zoals ook blijkt uit het overzicht in de annex, werden in dit geval niet alle partners benoemd (een aantal partners zullen om deze reden niet vermeld zijn in het overzicht hierboven).

PROVINCIAAL INTERSECTORIEEL OVERLEG

Proviniaal intersectorieel overleg:
1992: 10
1993: 9

Provinciale koepels rond verslavingsproblematiek
1. Westvlaams coördinatiecomité alcohol en andere drugproblemen (WCAD)
2. Provinciaal overlegcomité alcohol en drugs, Brabant (POK)
3. Limburgs Platformoverleg Verslaving (LPV)

Provinciale overleggroepen, ruimer dan verslavingsproblematiek
1. Technische werkgroep van provinciale commissie ter voorkoming van criminaliteit (Oost - Vlaanderen)
2. Stichting Welzijnszorg, Antwerpen

Provinciale overleggroepen tussen preventiewerkers A&D
1. Overleg PW, Brabant
2. Overleg PW, Antwerpen

Provinciaal informeel voorbereidend overleg
1. Provincie Oost - Vlaanderen

Deelname aan provinciaal overleg
1. Provinciale aidscommissie, Limburg

Voor meer informatie zie annex provinciaal overleg binnen de verschillende provincies.

■ Provinciale koepels rond verslavingszorg:
In 3 van de tien gevallen kunnen we spreken van provinciale koepels specifiek voor de alcohol- en drugproblematiek. Het gaat hier om WCAD in West - Vlaanderen, het POK in Brabant en het LPV in Limburg. In de twee andere provincies zijn hieromtrent voorbereidende gesprekken aan de gang. Op dit niveau verenigen zich alle partners uit de provincie die gezamenlijk inspanningen willen leveren om te komen tot een geïntegreerd provinciaal drugbeleid. Zoals we ook uit het overzicht in de annex kunnen opmaken staan volgende doelstellingen hier centraal:
○ Forum en ontmoetingsplaats van alle partners zowel hulpverlening als preventie rond

eenzelfde problematiek.
- o Komen tot een gemeenschappelijk gedachtengoed, uitwerken van gemeenschappelijke beleidsopties.
- o Coördineren en organiseren van gezamenlijke acties.
- o Onderhandelingspartner naar provinciale overheid.
- o Bundelen van financiële middelen.

Omwille van het grote aantal partners wordt er vaak in werkgroepen opgesplitst om deelaspecten uit te werken. Een provinciaal overleg laat een grote dynamiek in partners en thema's toe.

■ Provinciale overleggroepen, ruimer dan verslavingsproblematiek:
In de 2 volgende gevallen gaat het om deelname van de PW A&D aan een ruimer overleg dan enkel de alcohol en drugproblematiek, zie Stichting Welzijnszorg Antwerpen en Technische werkgroep van de provinciale commissie ter voorkoming van criminaliteit, Oost - Vlaanderen. Deze provinciale intersectoriële samenwerkingsverbanden hebben tot doel een geïntegreerd preventief gezondheidsbeleid uit te werken binnen de provincie; tevens wordt hier gepoogd om te komen tot gecoördineerde initiatieven en een centraal financieel beleid.

■ Provinciaal overleg tussen PW A&D
Ten derde situeert zich hier overleg tussen de PW A&D van Antwerpen en Brabant. Hun doel is te komen tot werkoverleg en afspraken, wederzijdse uitwisseling van ideeën en tot wederzijdse ondersteuning

■ Provinciaal informeel voorbereidend overleg
In vierde instantie kunnen we spreken van informele adviezen naar de provincie Oost - Vlaanderen.

■ Deelname aan provinciaal overleg
En ten laatste vermelden we de deelname aan platforms rond een ruime thematiek in dit geval gaat het om deelname aan de provinciale aidscommissie in Limburg.

Partners:

Binnen het intersectorieel overleg op provinciaal niveau vinden we alle partners terug vanuit:
- onderwijs
- welzijns- en gezondheidszorg
- Jeugdsector (vrije tijd)
- Justitie
- Gemeentelijke en provinciale vertegenwoordigers

M.a.w. alle partners en sectoren die met de alcohol- en drugproblematiek geconfronteerd worden of die interesse voor de problematiek tonen.

Totaal overzicht lokaal/regionaal en provinciaal intersectorieel overleg:
1992: **78**
1993: **91**

	Lokaal	Regionaal	Provinciaal	Tot.
West - Vlaanderen	10 *(10)*	05 *(05)*	01 *(01)*	**16** ***(16)***
Oost - Vlaanderen	13 *(10)*	02 *(00)*	02 *(02)*	**17** ***(12)***
Brabant	13 *(09)*	03 *(03)*	02 *(02)*	**18** ***(14)***
Antwerpen	16 *(16)*	04 *(04)*	02 *(03)*	**22** ***(23)***
Limburg	15 *(10)*	01 *(01)*	02 *(02)*	**18** ***(13)***
Totaal	**67** ***(55)***	**15** ***(13)***	**9** ***(10)***	**91** ***(78)***

[2]

[2] Cijfergegevens 1992 tussen haakjes

INTERSECTORIEEL OVERLEG OP GEMEENSCHAPSNIVEAU

Intersectorieel overleg op gemeen-schapsniveau: **15**

Overleg met PW A&D en coördinatie preventieprojekt	**7**	***(5)***
Deelname aan overleg op gemeenschaps-niveau door coördinatie preventieproject of PW A&D	**9**	***(9)***
Totaal	**16**	***(14)***

Zoals reeds vermeld in de inleiding situeert zich hier het overleg dat georganiseerd wordt vanuit de coördinatie van het preventieteam of waar het een deelname betreft vanuit het VAD-preventiewerk aan overlegsituaties op gemeenschapsniveau. Voor meer informatie over dit onderdeel verwijzen we naar de annex.

Wijzigingen en aanvullingen overzicht intersectorieel overleg zie annex

Overzicht per sector

ONDERWIJS

Overzicht activiteiten

Totaal overzicht onderwijs: **419**

Aantal scholen en aard van contact:

Secundair onderwijs					
advies bij crisis					**12**
advies/overleg	**sensibiliserend** **advies** **overleg**	13 **46** **226**	**pedag. studiedagen** **vorming leerkr.** **opstarten werkgr.** **ouderavond binnen overleg**	**63** **50** **67** **45**	**285**
Interscholen samenkomsten					**21**
ouderavonden (zonder opvolging)					**14**
lessen, voordrachten aan leerlingen					**47**
Basisonderwijs					
Voordrachten voor leerlingen					**2**
eenmalig/informatief					**0**
Vorming leerkrachten					**4**
interscholen samenkomsten					**4**
ouders					**3**
Hoger Onderwijs					**27**
Totaal onderwijs					**419**

1. Basisonderwijs

De contacten met basisscholen zijn niet erg talrijk. Het gaat meestal om eenmalige contacten.

Aantal scholen:
1992: 8
1993: 10

De meeste contacten situeren zich in het kader van het CAD-programma "Tralies in Wonderland". De contactpersonen zijn directie en leerkrachten.

Momenteel zijn het aantal contacten met de basisschool eerder beperkt. Dit is ooit anders geweest met de introductie van het pakket Tralies in Wonderland (periode: '88-90). Op dat ogenblik bijna alle basisscholen met het programma benaderd. We zouden nu kunnen stellen dat enerzijds heel wat scholen met het materiaal werken en geen onmiddellijke nood hebben aan ondersteuning van een preventiewerker. Anderzijds wijst dit zeker ook op de nood aan een nieuwe impuls naar het basisonderwijs.

Vanuit het preventiewerk wordt de basisschool nochtans als belangrijke doelgroep ingeschat omdat de kinderen zich op die leeftijd houdingen en opinies met betrekking tot genotmiddelen vormen terwijl ze toch nog weinig riskant gedrag vertonen.

Ouders via de basisschool

Het aantal ouderavonden voor ouders met basisschoolkinderen is beperkt en kadert in het programma "Tralies in Wonderland".

aantal avonden:
1992: 11
1993: 3

2. Secundair Onderwijs

Het aantal contacten van de preventiewerkers is het grootst in het secundair onderwijs. We maken een onderscheid tussen de crisisvragen n.a.v. druggebruik (zonder verdere opvolging), vragen naar advies en overleg, waar we binnen overleg verder uitsplitsen naar een 3-tal specifieke activiteiten die uit overleg kunnen groeien, namelijk pedagogische studiedagen, vorming voor leerkrachten en de vorming van een werkgroep rond drugs op school. Verder worden initiatieven naar ouders geregistreerd en lessen en voordrachten naar leerlingen.
Nieuw in 1993 zijn de interscholen samenkomsten (lokaal en regionaal).

(Eenmalig) Advies bij crisis

Preventiewerkers worden vaak gecontacteerd wanneer er in de school een crisis ontstaat als gevolg van druggebruik.
Het is een algemene strategie van het VAD-Preventiewerk om de concrete crisissituatie als aanknopingspunt te gebruiken om de school te sensibiliseren voor een ruimer drugsbeleid. In heel wat gevallen is het nodig eerst de crisis te helpen uitklaren en een oplossing te helpen zoeken voor het concrete voorval, vooraleer een ruimere aanpak bespreekbaar is.
Zowel de directie als een leerkracht, een PMS-medewerker, een schoolarts of een ouder kunnen zich naar aanleiding van een crisis tot de preventiewerker richten. In een aantal gevallen stellen zij de vraag als individuen en hebben ze te weinig achterban om verdere acties in de richting van een drugsbeleid te ondersteunen. In een beperkt aantal gevallen is de school niet bereid om verder te gaan. Eens het probleem is opgelost wenst men het voorval zo snel mogelijk te vergeten.

Totaal aantal scholen:
1992: 16
1993: 12

Advies/overleg

Preventiewerkers worden het meest frequent geconsulteerd om advies te geven rond de aanpak van drugsgebruik, drugproblemen en drugpreventie op school. In deze grote groep van vragen kunnen we verschillende gradaties onderscheiden:

sensibiliserende gesprekken
advies (exclusief advies rond aanpak probleemgebruik - zie elders)
overleg met meerdere partners (van eenmalig tot regelmatig)

Totaal aantal scholen:
1992: 169
1993: 258

Aard van contacten	1992	1993
sensibiliserend	7	13
advies	45	46
overleg	117	226
Totaal	**169**	**285**

Sensibiliserende contacten kunnen plaatsvinden met de verschillende betrokkenen (directie, leerkrachten, PMS/MST, oudercomité). Zij groeien vaak uit de concrete vraag van de school naar een spreker voor een les of voordracht over drugs (voornamelijk voor de leerlingen) en gebeuren meestal telefonisch.
Preventiewerkers proberen op de concrete vraag naar een lesgever, in de regel zo weinig mogelijk op in te gaan. Veeleer opteren zij voor de vorming en ondersteuning van leerkrachten zodat zij deze taken zelf kunnen opnemen. Om scholen te doen afzien van hun oorspronkelijke vraag en hen te sensibiliseren voor een andere aanpak is vaak heel wat tijd en energie nodig. In een aantal gevallen lukt dit vrij vlot en volgt een training van leerkrachten, een pedagogische studiedag rond het thema, wordt een werkgroepje opgestart, enz. In een aantal gevallen duurt het enige tijd (soms meerdere jaren) vooraleer de school bereid is af te stappen van de oorspronkelijke vraag. Het sensibiliseren en motiveren van de school tot een ruimere werkwijze is als proces op zich zeer belangrijk en mag dus niet als een mislukking worden geïnterpreteerd. Heel vaak zien we zelfs dat scholen die halsstarrig op zoek gaan naar een gastspreker of lesgever over drugs na één of twee jaar toch opnieuw komen aankloppen bij de preventiewerker en op dat ogenblik zeer gemotiveerd zijn om een globaal beleid uit te werken.

De adviserende gesprekken verlopen hoofdzakelijk met vertegenwoordigers van PMS/MST en met leerkrachten. Het gaat hier om advies bij het opzetten van een project rond drugs, advies bij het zoeken van geschikte lespakketten of ander didactisch materiaal, advies rond methodische aanpak, rond de strategiebepaling om directie en schoolgemeenschap voor een drugbeleid te motiveren.

Overleg gebeurt meestal met directie, leerkrachten, PMS/MST-medewerkers en/of vertegenwoordigers van het oudercomité. Dit overleg bestaat in de eerste plaats uit een onder-

steuning van de school om hun doelstellingen m.b.t. het te voeren beleid te helpen uitklaren. Het is dus een vorm van procesbegeleiding. Hieruit kunnen andere initiatieven groeien, zoals pedagogische studiedagen, training van leerkrachten, van PMS/MST-medewerkers, vorming voor ouders, voorbereiding tot het opstarten van een werkgroepje, enz. Omgekeerd kan overleg ook ontstaan als follow up van een pedagogische studiedag of een leerkrachtentraining.

De verschillende vormen van advies/overleg vinden plaats in alle onderwijsniveaus (ASO, TSO, BSO en Deeltijds Onderwijs) en in alle onderwijsnetten (vrij, gemeenschaps, stedelijk en provinciaal onderwijs).

Pedagogische Studiedagen

In de tweede helft van 1992 kwam een eerste golf van aanvragen voor pedagogische studiedagen rond drugpreventie/drugbeleid op school. Zij vormden de start van een nog groter aantal pedagogische studiedagen begin 1993.

Aantal pedagogische studiedagen:
1992: 23
1993: 63

Als **voorbereiding** van een pedagogische studiedag vinden een of meerdere contacten plaats met directie, PMS/MST en/of enkele leerkrachten. In sommige gevallen is er een rechtstreekse vraag naar een pedagogische studiedag, in de meeste gevallen echter groeit de vraag naar een pedagogische studiedag vanuit een overleg n.a.v. een drugprobleem op de school.

De **pedagogische studiedag** zelf varieert in omvang van een halve tot een volledige dag en het programma wordt steeds aangepast aan de vragen en specifieke verwachtingen van elke school (programma op maat).

Als **follow up** van de studiedag worden meestal verdere contacten met de school onderhouden. Sommige scholen starten een werkgroepje op (zie elders), anderen plannen vorming voor leerkrachten, nog anderen zitten in een fase van sensibiliseren van de schoolpartners om het thema verder uit te werken.

Vorming leerkrachten

De nood aan vorming van leerkrachten komt vaak op overleg rond drugs op school aan de orde. Op het vlak van vorming en training van leerkrachten bestaat er een goede samen-

werking tussen het preventiewerk en Lion's Quest en Proges, die in het kader van school-programma's rond drugpreventie trainingen voor leerkrachten (en PMS/MST, ouders, directie) opzetten. Deze trainingen vertrekken van een concreet preventieprogramma (resp. Leefsleutels voor Jongeren en De Uitdaging (dit laatste pas sinds 1993)) maar plaatsen drugpreventie in een zeer ruim kader van gezondheidspromotie en sociale vaardigheidstraining. Vanuit het overleg met de preventiewerkers worden deze programma's naar de school gepromoot.

Daarnaast staan de preventiewerkers ook nog zelf in voor vorming van leerkrachten. In die gevallen gaat het niet om training gekoppeld aan een specifiek preventieprogramma, maar wordt een programma op maat uitgewerkt, beantwoordend aan de specifieke vragen van de leerkrachten. Accenten kunnen liggen op produktinformatie, vorming met betrekking tot de ontwikkeling van een drugbeleid op school, aanpak van preventie in de klas, omgaan met afwijkend gedrag van leerlingen,... Soms doen preventiewerkers hiervoor een beroep op andere partners (o.a. PMS/MST-medewerkers, hulpverleners binnen CGG, politie voor produktinformatie).

Totaal aantal trainingen:
1992: 35
1993: 50

Sommige trainingen beslaan meerdere sessies (2 à 3 bijeenkomsten).

Opstarten van een werkgroep

Binnen het concept van "een drugbeleid op school" wordt ernaar gestreeft om een werkgroepje op school op te richten bestaande uit de verschillende partners/betrokkenen bij drugs op school. In dit werkgroepje moet de voorbereiding van een drugbeleid worden uitgewerkt, waarbinnen 3 componenten zijn te onderscheiden:
* uitwerken van een plan (grenzen en regelgeving met betrekking tot drugs)
* opvoeding (het educatieve aspect met zowel het formele als het informele curriculum)
* interventie (de opvang en begeleiding van gebruikers binnen de school)

In de loop van 1993 werd ter ondersteuning van deze werkgroepjes op school een draaiboek ontwikkeld binnen het VAD-project "een drugbeleid op school".
Momenteel zijn het de preventiewerkers die in min of meerdere mate deze werkgroepjes ondersteunen en begeleiden. Bij gebrek aan tijd is deze begeleiding soms (te) beperkt.

Aantal opgestarte werkgroepjes:
1992: 9
1993: 67

Interscholensamenkomsten

Interscholenbijeenkomsten: 1993: 21

In 1993 vermelden we voor het eerst de interscholensamenkomsten. Het opstarten met netwerken is immers een belangrijke ondersteuning bij het opzetten van een drugbeleid op school. Niet alleen voelen de scholen zich op de wijze ondersteund door collega's in deze problematiek. Temeer wordt hier ook een uitwisselingsplatform gecreëerd die de scholen de mogelijkheden biedt om gemeenschappelijke afspraken en standpunten te formuleren binnen een bepaalde regio. Het is ook evidenter en efficiënter om via een dergelijk platform externe instanties te benaderen en ook met hen een aantal regionale afspraken te maken.
Voor de regionale preventiewerker houdt deze werkwijze een duidelijke tijdsbesparing in op het vlak van de sensibilisering. Via een dergelijk netwerk kunnen een groot aantal scholen, op een niet bedreigende manier, op de hoogte worden gebracht van de huidige ontwikkelingen en mogelijkheden. Uiteraard is het nodig om de individuele scholen verder te begeleiden hetzij via het begeleiden van een werkgroep, hetzij via het organiseren van een studiedag, enz...

Ouderavonden

Gezien de actualiteitswaarde van drugs en drugs op school zien we een stijging van het aantal vragen naar een ouderavond (die zich in 1993 nog sterker doorzet).

aantal ouderavonden: 1992: 39 1993: 59

Deze ouderavonden vinden vaak plaats in het kader van een ruimer overleg op school. Anderzijds moeten we ook stellen dat ze in heel wat gevallen de aanleiding zijn voor verder overleg binnen de school en dat dit overleg deels onder positieve druk van het oudercomité tot stand komt.
In 1992 kaderde deze ouderavond in 23 gevallen (op 39) in een ruimer overleg rond drugs op school. In 1993 gold dit voor 45 (op 59) ouderavonden.

De ouderavonden zijn ten dele gebaseerd op het Ouders & Drugpakket dat door het VAD-preventiewerk werd ontwikkeld. Er wordt gepoogd om de aanwezigen actief te laten participeren en te vertrekken vanuit hun eigen ervaringen, waarden en normen. Soms lukt het om volgens het initiële opzet van het pakket meerdere bijeenkomsten voor eenzelfde

groep ouders te organiseren en om te werken met beperkte groepen van maximaal 30 deelnemers. De populariteit van het thema drugs brengt echter meestal grotere groepen ouders naar de school en op dat ogenblik worden de gebruikte methodieken aangepast aan de grootte van de groep. Op dergelijke ouderavonden zijn directie, leerkrachten en PMS/MST vaak aanwezig.
In een aantal gevallen wordt voor de invulling van een ouderavond beroep gedaan op andere deskundigen vanuit hulpverlening of politie.

Lessen, voordrachten, projekten naar de leerlingen

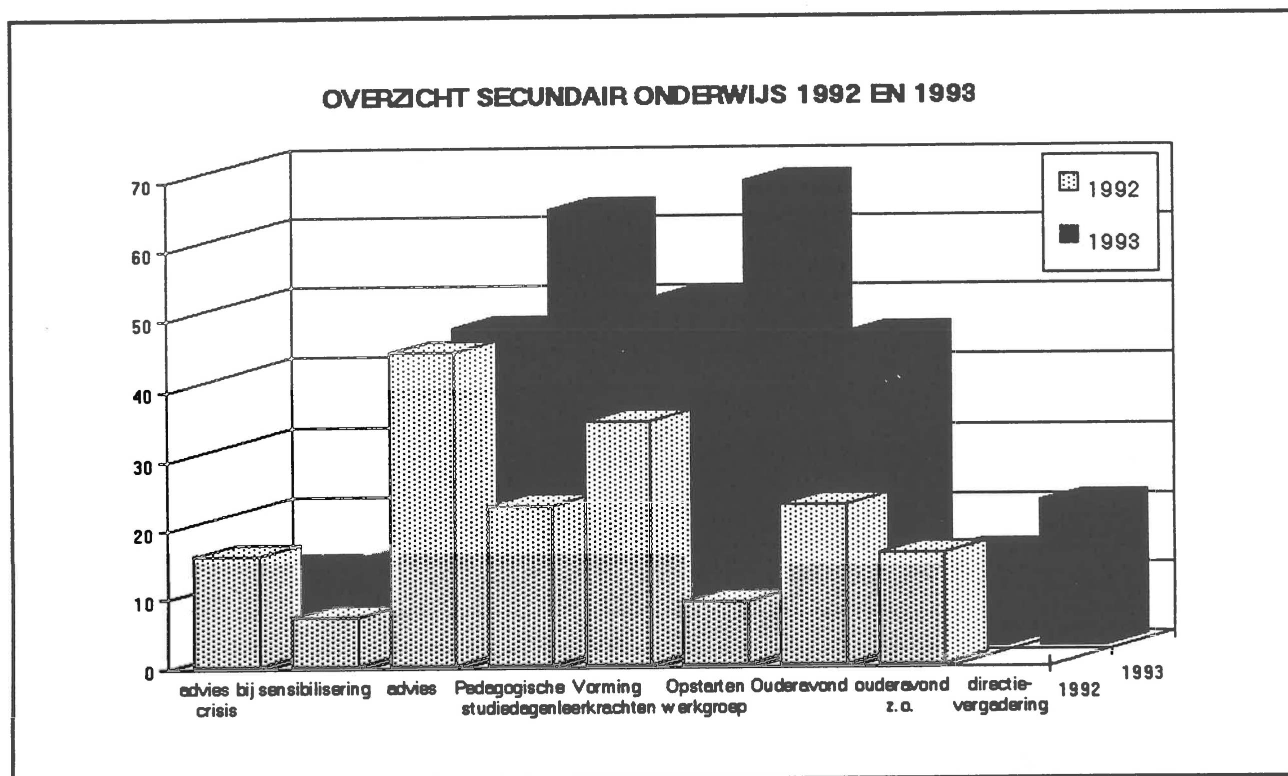
Preventiewerkers proberen zo weinig mogelijk zelf met leerlingen te werken. In overeenstemming met de ontwikkelde visie op preventie wordt de voorkeur gegeven aan de deskundigheidsbevordering van leerkrachten zodat zij zelf lessen en projekten rond drugs kunnen uitwerken. Deze optie is op de eerste plaatst gefundeerd op de vaststelling dat sleutelfiguren die dicht bij de doelgroep staan veel beter en efficiënter aan preventie kunnen doen dan buitenstaanders die eenmalig of gedurende een aantal keren met de jongeren werken. Aansluiten bij de eigen cultuur, de achtergronden van de leerlingen, bij hun ervaringen en leefwereld, is van fundamenteel belang voor het effect van preventie. Op de tweede plaats wordt deze optie ook ingegeven door een tijdsmanagement van de preventiewerkers die onmogelijk op alle vragen naar lessen en gesprekken met leerlingen kunnen ingaan. Het belang van training van leerkrachten moet zeker in dit kader worden gezien.

Deze optie betekent echter niet dat preventiewerkers nooit met leerlingen werken. Meestal kadert dit dan binnen een specifiek project of is dit een service die men aan de school aanbiedt om op die manier andere openingen te creëren tot een ruimere aanpak van drugpreventie op de school.
Wanneer met leerlingen wordt gewerkt gaat hieraan steeds een gesprek vooraf met voornamelijk de leerkracht(en), en soms ook met directie of PMS/MST-medewerker.

Totaal aantal klassen/groepen waarmee de preventiewerkers hebben gewerkt:
1992: 74
1993: 47

Meestal gaat het om verschillende klassen binnen eenzelfde school. Minimaal worden twee lesuren besteed aan de aktiviteiten, heel vaak gaat het om een halve of een volledige dag.
De aktiviteiten kaderen vaak in een specifieke context, zoals bijv. scholierenparlement, welzijnsdag, bezinningsdagen, projectweek, middaggesprek, vraaggesprek als afsluiting van een projectweek,...
Wanneer scholen volhouden om een lesgever/spreker te vinden en de preventiewerker daar zelf niet wil of kan op ingaan wordt soms doorverwezen naar andere veldwerkers die

wel een specifiek aanbod naar jongeren hebben ontwikkeld (o.a. JAC, Info Jeugd).

3. Hoger Onderwijs

De meeste contacten met het hoger onderwijs richten zich rechtstreeks naar de studenten. Ze kaderen in de vorming van toekomstige intermediairen.

aantal groepen:
1992: 23
1993: 27

Het onderwerp van de vorming is afhankelijk van de doelgroep en kaderde meermaals in een practicum, een specifiek project. Verder ging het over preventiemodellen, werking van het preventiewerk, training rond methoden, voorstelling bestaande lespakketten.
In heel wat gevallen ging het om meerdere sessies.

De doelgroepen waren studenten uit:
sociale hogescholen
normaalscholen
opleidingsinstituten voor verpleegkundigen
Ritz
VUB
LUC - gezondheidspsychologie
KUL - gezondheidspsychologie

4. PMS/MST-Centra

Specifieke initiatieven naar PMS/MST-medewerkers, los van een specifieke school worden meestal provinciaal georganiseerd.

Aantal initiatieven: 1992: 8 1993: 46

De initiatieven varieerden naargelang de doelgroep en naargelang het onderwerp. Volgende disciplines werden benaderd: verpleegsters, maatschappelijk werkers, schoolartsen en gemengde equipes

Het onderwerp omvatte:
- vorming met betrekking tot ondersteuning van drugbeleid op school
- vorming rond eigen taakinvulling bij een drugbeleid op school
- vorming met het Ouders & Drugpakket
- sensibilisering voor een drugbeleid
- adviezen voor followup.

In een deel van de gevallen gaat het om een training georganiseerd vanop een regionaal of provinciaal platform. Dit geldt voor 13 van de 46 initiatieven initiatieven die naar deze groepen werden ondernomen. Via dit kanaal worden meer dan individuele diensten bereikt wat tot een grotere effectiviteit van de inspanningen leidt.

Naast deze gerichte activiteiten voor PMS/MST willen we beklemtonen dat beide diensten steeds als partner in de contacten met de school betrokken worden. In dit kader volgen en begeleiden heel wat PMS/MST-medewerkers de activiteiten in de school.
Ook willen we de aanwezigheid van PMS/MST in de meeste lokale overlegplatforms hier nog eens benadrukken.

Evolutieschets

Trends in het onderwijs

1. Stijging van het aantal vragen

Algemeen merken we nog steeds het grote aantal vragen vanuit het onderwijs. Daarbij valt op dat vragen vaak gekoppeld zijn aan een door de school gepercipieerd probleem en vraagt de school in eerste instantie naar produktinformatie.

Blijkbaar een opmerkelijke factor, niettegenstaande de grotere openheid en bereidheid om beleidsmatig te werken probeert men door het verhogen van de kennis rond produkten het probleem te grijpen om het vervolgens op te lossen.

Verder kunnen we ons afvragen of deze grotere vraag te maken heeft met een uitbreiding van het probleem of te maken heeft met de grotere alertheid van het schoolpersoneel. Deze grotere alertheid kan mede verklaard worden door de steun die gegeven wordt vanuit het kabinet van onderwijs en vanuit de verschillende netten om het concept drugbeleid op te nemen in het totale schoolbeleid.

Hoe dan ook wanneer we spreken over deze stijging moeten we concluderen dat de scholen in contact komen met het concept 'drugbeleid op school' wat algemeen beschouwd wordt als een goed en duidelijk hanteerbaar kader. Het documentengeheel bestaande uit de discussietekst het draaiboek en de begeleidersmap zijn zeer goede instrumenten om dit proces te doorlopen. Via dit concept kan de school het drugthema kaderen binnen een totaal pedagogisch concept. Vanuit de totale 'eigen' visie van de school kan men toepassingen zoeken m.b.t. drugs.

Tenslotte merken we op dat scholen die vanuit een reele noodsituatie begeleiding vragen vlugger bereid zijn om initiatieven op lange termijn te plannen. Werken rond een beleid en op lange termijn wordt voor hen als zinvol en nodig geacht. Daartegenover staan de scholen die nog niet reëel werden geconfronteerd met de drugproblematiek, maar toch de zinvolheid van een actie ervaren. Deze zijn ,in sommige gevallen, nog eerder geneigd om korte termijnsinitiatieven door te voeren. Zij zien nog niet de noodzaak van een grondige uitwerking van een drugbeleid om probleemsituaties op termijn te kunnen ondervangen.

2. Methodiek - procesbegeleiding

Rekening houdend met dit laatste kunnen we ons afvragen hoe je, naast directie en verantwoordelijken van de school, de grote groep van leerkrachten kan motiveren om rond dit thema te werken. Vrij fundamenteel vermits de leerkrachten de sleutelfiguren (de basis) zijn van het geheel. Zij staan het dichtst bij de leerlingen, zij dragen vaardigheden en

kennis over, hun motivatie en bereidheid zijn aldus van fundamenteel belang binnen dit proces.
Dit motivatieproces kan uiteraard in eerste instantie gebeuren via participatie aan een studiedag.
Dit kan op twee manieren: Ten eerste door het uinodigen van een aantal scholen via bv. een gemeentelijk platform. Hierdoor wordt het mogelijk om grote groepen te sensibiliseren. In dit geval is het meestal zo dat het de directie en/of een afvaardiging van het lerarenkorps is die deelneemt aan deze studiedag.
In tweede instantie worden er ook op individuele vragen van scholen studiedagen georganiseerd rond het concept met als uiteindelijke doel, en dit geldt uiteindelijk voor beide gevallen, het opstarten van een werkgroep binnen de verschillende scholen.

Wanneer de school beslist tot het opstarten van het proces kan de school begeleidt worden door de preventiewerkers A&D. Afhankelijk van de vraag van de school en van de mogelijkheden van de PW A&D gebeurt dit in verschillende graden van intensiteit. De begeleiding kan gaan van deelname aan een aantal werkgroepvergaderingen tot het geven van telefonische adviezen op vraag.
Daarnaast kan men de werkgroepvergaderingen ook voorbereiden met één leerkracht, directie, graadcoördinatoren,... en kunnen er heel wat aanzetten worden gegeven:
- geven van een algemeen kader rond de alcohol en drugproblematiek,
- bekijken van het fenomeen vanuit verschillende oogpunten (school, thuis, vrije tijd,...),
- de planning van een aantal initiatieven blijft binnen de school,
- er dient rekening gehouden te worden met de eigenheid,
- interventieplan: wie doet wat en wanneer bij een vermoeden, bij feiten, binnen de school, buiten de school, bij een individu, bij een groepsgebeuren,...
- de drugproblematiek wordt niet opgelost via een trukkendoos,
- de school krijgt een pallet van informatie/methodieken die hen de mogelijkheid biedt om zelfstandig op weg te gaan...

3. PMS/MST belangrijke partners

Wanneer de school begeleid en ondersteund wordt door een PMS of een MST voel je dat de motivatie van de school groter is, de betrokkenheid stijgt. De samenwerking is echter zeer afhankelijk van dienst tot dienst en van persoon tot persoon. Daarenboven is het PMS nog bezig met het proces dat hen een nieuwe taakinvulling moet geven. Wat kan hun taak zijn in het begeleiden van de school zowel structureel vlak als op individueel vlak van leerkrachten en van leerlingen?
Het PMS/MST kan, indien er een goede samenwerking is, het proces begeleiden en de schakel zijn tussen de school en de PW A&D. Via hen kan je voortdurend feedback krijgen over de stand van zaken.
Een zaak is zeker samenwerking met het PMS en MST geeft voordelen maar we moeten tot afspraken komen.

4. Leerkrachten als intermediairen van het drugbeleid

Terugkoppelend naar het eerste punt waar we stelden dat er vanuit de scholen nog vaak vragen naar produktinformatie worden gesteld houdt verband met onderstaande. Daar waar wij leerkrachten een belangrijke rol toebedelen in het opnemen van het thema in hun dagdagelijks lessenpakket en eventueel in het begeleiden van een aantal jongeren, zien zij dit nog steeds niet als een taak waarin zij zichzelf zien functioneren. De angst voor gebrek aan deskundigheid, het als te moeilijk inschatten van de problematiek zijn voor hen belangrijke argumenten voor het zoeken naar een deskundige die dit thema kan overnemen.
Zowel bij de leerkrachten, de ouders als bij de begeleidende instanties van de school leven er nog veel onjuistheden wanneer het over drugs gaat. Angst voor verslaving, verkeerde inschatting van experimenteergedrag vormen blokkades bij het uitwerken van de diverse stappen van het drugbeleid. Jammer genoeg worden hierdoor jongeren verwijderd uit de school ('rotte appel') of worden er verwijzingen gemaakt naar de gespecialiseerde hulpverlening die vaak weinig of geen effect hebben.
De vraag naar produktinformatie situeert zich ook vanuit volgende: 'Jongeren weten er veel meer over dan wij' of 'wanneer we de produkten kennen zullen we het ook beter kunnen onder controle houden',... Niettegenstaande het belang van de produktinformatie als basis kan dit niet op zich staan en biedt het zeker geen oplossing voor de bestaande problematiek.
De school dient zich ervan bewust te zijn dat de meeste jongeren eigenlijk niet met deze problematiek wordt geconfronteerd en het slechts om een minderheid gaat die werkelijke problemen tengevolge van druggebruik ontwikkeld. Een evolutie naar deproblematiseren en positief herkaderen lijkt hier noodzakelijk.

5. Platformwerking zowel binnen als buiten de school

Intraschool:
Alvorens verdere stappen te ondernemen dient er binnen de school eerst een platform worden opgezet die deze materie centraliseert en die duidelijkheid geeft aan het leerkrachtenkorps en eventueel aan ouders en leerlingen. Participatie van alle partners in de school, rechtstreeks of onrechtstreeks, en duidelijkheid voor iedereen is van fundamenteel belang voor het welslagen van het uitwerken van een beleid.

Interscholen:
Uitwisseling van informatie op lange termijn is zeer positief, doch moet er wederzijds vertrouwen blijven bestaan tussen de deelnemende scholen. Overleg moet verder gestimuleerd: zoals reeds eerder vermeld kan een gemeenschappelijke studiedag zeer efficiënte resultaten ressorteren. Na het gemeenschappelijke dient er individueel opgestart om dan terug te kunnen reflecteren in de grote groep. De uitwisseling, de wederzijdse ondersteuning, het maken van gemeenschappelijke afspraken en het plannen van gemeenschappelijke acties vormen de sterkte van het interscholenoverleg.
Voorbeelden hiervan kunnen zijn:

'Buiten zetten van jongeren', kunnen er afspraken gemaakt worden, hoe voorkomen we dat bepaalde jongeren in een vicieuze cirkel van verwijderen terecht komt.
Opzetten van gemeenschappelijke initiatieven, bv. projectweek voor alle scholen (bv. sportdag) rond dit thema.
Voor dit en andere materies biedt het platform een uitstekende discussiebasis. Ook hier kan men andere partners uit nodigen om de diverse standpunten te leren kennen.

6. Verder merken we dat:

Tijd en ruimte dient gecreëerd om het thema drugs tussen alle andere thema's een plaats te geven. Dat deze invulling binnen het vakkenpakket, dat vrij rigide is, een hele klus en heel wat denkwerk vergt . Binnen het luik opvoeding van een beleid dienen de diverse pakketten geïntegreerd binnen het curriculum wat een must maar vooral een uitdaging is.

Introductie van het concept 'drugbeleid op school' ook binnen het lager onderwijs? Binnen het secundair onderwijs wordt er gewerkt met pubers en kan je te laat komen met sommige preventieve boodschappen. Vermits heel veel terug te voeren is naar relatievorming dient dit reeds geïntroduceerd binnen de lagere school. Doch het lager onderwijs ziet hier voor hen geen terrein in omdat ze nog niet werden geconfronteerd met de problematiek. Blijkbaar is de confrontatie met de problematiek de mogelijke aanzet om rond een bepaald thema te werken. Is hier geen taak weggelegd voor GVO?

Tenslotte is er meer aandacht nodig voor het motiveren van de laatste jaars van het hoger onderwijs als toekomstige intermediairen.

Gebruikt materiaal onderwijs:

Algemeen kunnen we stellen dat voor de verschillende initiatieven naar scholen aangepaste pakketten samengesteld kunnen worden. De inhoud van deze pakketten varieert naargelang het programma dat er kan gegeven worden (koppeling van de gebruikte methodieken aan achtergrondinformatie bij de verschillende aan bod gebrachte thema's). De pakketten die hiervoor gebruikt kunnen worden worden hieronder opgesomd:

- Ouders en drugpakket - VAD
- Medicatiepakket - VAD
- Leefsleutels voor jongeren - Quest
- Reeks: Gezondheid - Proges met:
  - Het kan ook zonder (alcohol)
  - De uitdaging (verslaving)
- Als dat niet geweldig is - KKAT (tabak)
- Praten over alcohol en drugs in de klas (NIAD)
- Tralies in Wonderland (CAD)
- Video Junkieverdriet
- Diareeks De middelen
- Drugwise - VAD
- Video 'Een pot nat' (produktinformatie)
- Drugbeleid op school: Discussietekst (VAD)
- Drugbeleid op school: Draaiboek (VAD)
- Drugbeleid op school: Begeleidersmap (VAD)

VRIJETIJDSSECTOR

Overzicht activiteiten

De contacten met het vrijetijdscircuit kunnen we opdelen in 4 categorieën:

■ Sensibiliserende contacten: Dit zijn de eenmalige contacten als mogelijke basis tot verdere samenwerking.

■ Voordrachten naar jongeren rond de alcohol- en drugproblematiek: Het geven van voordrachten naar jongeren kadert voor het overgrote deel van de gevallen in specifiek opgezette projecten, waardoor op lange termijn mogelijkheden gecreëerd worden om verder te werken met deze groepen.
In concreto worden hier discussieavonden rond de drugthematiek georganiseerd, gebruik makend van diverse actieve gespreksmethodieken, als voorbereiding op het uitwerken van een beleid binnen het jeugdwerk. Het hier verzamelde materiaal geeft ons een beter zicht op de waarden en normen die er leven bij de jongeren (jongerencultuur).

■ Advies en overleg: Ook vanuit deze sector krijgen we meer en meer vragen. Het samen op zoek gaan naar geschikte, aangepaste concepten en methodieken en het wederzijds uitwisselen van informatie liggen hier nog aan de basis van het overleg (elk gepresenteerd contact (1 turving) bestaat uit meer dan 1 contact). Het belang van dergelijke uitwisseling en overleg stijgt vooral omdat het werk binnen deze sector rechtstreekse invloeden heeft op jongeren.
Contacten met service clubs situeren zich voornamelijk op het niveau van het verwerven van de financiële middelen om bepaalde activiteiten mogelijk te maken.

■ Training en vorming: Ook hier wordt elke training voorafgegaan door een overleg met een verantwoordelijke(n) / werkgroep. Deze bepaalt samen met de PW A&D de inhoud van het programma, zorgt voor de concrete uitwerking en garandeert ook de opvolging van de gestarte initiatieven. Voor het uitwerken van trainingen en vormingen naar intermediairen binnen deze sector dient nog heel wat exploratief werk verricht te worden om te komen tot aangepast materiaal.

Totaal overzicht vrijetijdssector:
1992: **62**
1993: **87**

	Sensibilise-rende cont.	voordrach-ten jongeren	overleg en advies	training	Tot.
Jeugdraad		2	4		**6**
Jeugdbeweging	4	4	10	7	**25**
Jeugddienst		2	2	1	**5**
Jeugdwerk			6	1	**7**
Kinderwerking			2	1	**3**
Jeugdhuis	8	5	13	8	**34**
Politieke jong.org.		1	2	1	**4**
Dancing			2		**2**
Jeugdwelzijnsoverl.			1		**1**
Totaal	**12**	**14**	**42**	**19**	**87**

Sensibiliserende contacten

Aantal sensibiliserende contacten
1992: 9
1993: 12

Hier gaat het meestal om eenmalige contacten ofwel rond het bespreken van de mogelijkheden m.b.t. het uitbouwen van een beleid. Anderzijds situeren zich hier ook allerhande vragen die verder gevolg worden beantwoord. Een gemiddeld contact duurt van 1 tot 3 à 4 u.

Voordrachten voor jongeren

Aantal voordrachten 1992: 20 1993: 14

Vaak vraagt men in deze sector naar ondersteuning van deskundigen bij het aanbrengen van bepaalde thema's naar de jongeren zelf. In samenspraak en afhankelijk van de geldende tradities zal de preventiewerker dit exemplarisch en eenmalig samen met de jeugdwerker begeleiden ofwel zal hij dit als service naast het uitwerken van en beleid door de verantwoordelijken systematisch ondersteunen en mee uitbouwen. Een informatiesessie duurt gemiddeld van min 1u tot een uitgebreidere sessie van 4u waarin op een interactieve manier kan gewerkt worden.

Overleg en advies

Aantal overleg 1992: 21 1993: 42

Wanneer er op systematische basis contacten ontstaan kunnen we spreken van een overlegsituatie waarin de PW een duidelijk adviserende taak opneemt. Het overleg kan sectorieel opgezet worden rond een bepaald project bv. DOM-project ('Drugonvriendelijk middel') Roeselare of dit kan betekenen dat er in voorbereiding en als opvolging van een training een aantal overlegvergaderingen gepland worden. Overleg en advies gebeurt op systematische wijze gaande van maandelijkse vergaderingen tot telefonische adviezen. De investering per contact gaat ook van een bv. 30 min. durend advies naar een maandelijks overlegvergadering van gemiddeld 2u.

Het aantal vragen vanuit deze sector stijgt sterk. Vooral de **jeugdhuizen** (13) en de **jeugdbewegingen** (10) voelen de nood om diverse initiatieven rond het thema op te starten. Jeugdbewegingen worden geconfronteerd met het stellen van grenzen binnen de vrijetijdsbeleving en met het stellen van grenzen naar hun eigen leiding die samengesteld is uit jongvolwassenen. Een aantal van deze contacten situeren zich op het niveau van de nood tot het uitwerken van een methodiek voor jeugdbewegingen. Binnen de werkgroep 'jeugdbewegingen' die samengesteld is uit preventiewerkers A&D, VAD-medewerker en koepels van de jeugdbewegingen wordt gepoogd hierop een antwoord te formuleren (zie ook annex overleg met PW A&D en coördinatie VAD).
De jeugdhuizen moeten rekening houden met de polemiek van inkomsten drankverbruik vs. opvoedende opdrachten van een jeugdhuis. Wat zijn grenzen van gebruik, gebruik binnen of buiten huis,... en hoe afspraken maken met jongeren die af en toe de tapper van dienst zijn.

Vorming en training

Aantal trainingen 1992: 12 1993: 19

Uiteraard is aan het organiseren van trainingen vooraf en achteraf een overleg ter voorbereiding of ter opvolging gepland. De uiteindelijk trainingen zelf gaan van een min. duur van 3u tot een vrij ruime training van een 4-tal sessies van gemiddeld 4 u.

Zoals blijkt uit bovenstaande gegevens krijgen we meer en meer vragen vanuit deze sector en vooral dan toegespitst naar de jeugdbewegingen en de jeugdhuizen die vanuit hun bezorgdheid en eigenheid geconfronteerd worden met gebruik/misbruik van middelen.

Omwille van het belang van deze sector en de stijgende tendens van de jeugd om zich te verenigen gekoppeld aan de vragen rond beleidsmatig werken van de verantwoordelijken werd het noodzakelijk om de bestaande methodieken aan te passen aan de noden en de behoeften van deze doelgroep. Zoals reeds vermeld in het verslag van 1992 dienen we bij de ontwikkeling van programma's rekening te houden met de beperkte mogelijkheden naar o.a.tijdsinvestering van deze groep van intermediairen tengevolge het weinig gestructureerd zijn van het jongerenwerk. Veel gebeurt op vrijwillige basis of draait op beperkte vrij onzekere projecten.

Rekening houdend met voorgaande werd in dit werkjaar een basisdocument gerealiseerd dat ons een stappenplan aanbied voor het uitwerken van een barbeleid voor **'jeugdhuizen'** (8): Een alcohol- en drugbeleid in jeugdhuizen: Informatiepakket voor verantwoordelijke van jeugdhuizen. Via dit document werd geopteerd om tappers en vrijwilligers niet enkel een vaardigheidstraining te laten volgen m.b.t. het leren omgaan met alcoholproblemen. Hiernaast is het van belang dat er beleidsmaatregelen genomen worden die het geheel op een gestructureerde wijze onderbouwen. In het document wordt er achtereenvolgens door middel van methodieken aandacht gegeven aan het ontwikkelen van een barmanagement met aandacht voor actuele toestand en de doelstellingen van het jeugdhuis m.b.t. alcohol en drugs, een barreglement, onderdeel produktinformatie en hanteren van signalen.

Via een werkgroep **'jeugdverenigingen'** (7) wordt er een methodiek ontwikkeld aangepast aan de noden en behoeften van de jeugdverenigingen. In deze context leggen we de nadruk op de basis van vrijwilligheid van de medewerkers. Dit heeft als gevolg dat bij het uitwerken van een beleid rekening moet gehouden worden met het aspect tijd, het stellen van grenzen en de daaraan gekoppeld sancties en vooral met het scheppen van een positief klimaat.

In laatste instantie werd er via het project in samenwerking met de comités voor bijzondere jeugdzorg en meer concreet via de werkgroep 'Jongeren in het uitgangsleven' Hasselt

een introductiepakket gemaakt omtrent het **'Omgaan met druggebruik in de horeca'**. Naast het uitwerken van een beleid wordt hier specifiek aandacht gegeven aan de wet, de situering van de problematiek en de doorverwijsmogelijkheden. Deze methodiek zal in de loop van '94 via een pilootsessie uitgetest worden naar haalbaarheid.

Evolutieschets

Trends in de vrijetijdssector

Jongeren, vrije tijd en het uitgangsleven termen die vandaag sterk in de belangstelling staan en dit vaak vanuit een negatieve invalshoek. Vragen vanuit verschillende instanties, gaande van jeugdbewegingen, jeugdhuizen, commerciële circuit, beleid, nopen ons om specifieke methodieken naar deze sector te ontwikkelen.
Drugs en dancing, het lijkt wel of ze onoverkomelijk aan elkaar verbonden zijn en dat iedereen die binnen is onherroepelijk ten prooi valt van de drugs! Mede door het media-gebeuren (drugvangsten, razzia's,...) krijgt het uitgangsleven een zeer negatieve connotatie. Te ontwikkelen strategieën dienen dus te vertrekken vanuit de positieve kracht die er bij de jongeren aanwezig is.

Via verschillende kanalen probeert men hier iets aan te verhelpen. De VAD adhoc werkgroep jeugdbewegingen maakt in samenwerking met de verantwoordelijken uit deze sector enkel methodieken voor leidinggevenden binnen de jeugdbewegingen die hen in de mogelijk moeten stellen op een vrij beperkte, creatieve manier te komen tot een beleid binnen de beweging. Via het VAD-project in samenwerking met de CBJ's werden eerste stappen ondernomen naar de horeca toe onder de vorm van een training rond beleidsmatig werk in de commerciële voorziening. Door een aantal megadancings worden initiatieven genomen om te komen tot ISO-normen die de kwaliteit van de dancing moeten garanderen. Daarenboven worden er op beleidsniveau plannen gemaakt tot subsidiëring van extra projecten naar o.a. jeugdhuizen toe.

Naast dit normeringsaspect dienen we hier ook rekening te houden met de verschillende subculturen en de tijdgeest. Bv. het nemen van een pil ligt vervat in de cultuur van de house. Neem de pil weg en je hebt een andere subcultuur,....? Alvorens een beleid uit te werken dienen we ons rekenschap te geven van de taal en de leefwereld die gebruikelijk is voor diverse subculturen.

Kenmerkend voor het werk binnen de vrije tijd is vaak de enerzijds de vrijwilligheid van de medewerkers of de snelle wissel van verantwoordelijken en anderzijds anders ingevulde doelstellingen (creëren van een positief imago) dat het werken op lange termijn fel kan bemoeilijken. De nood aan goed gestructureerd materiaal en strategieën dat op korte termijn leidt tot een beleidsplan met effecten op lange termijn lijkt hier noodzakelijk en gewenst..

Rekening houdend met dit alles kunnen we wel stellen dat er binnen deze sector heel wat leeft. Nieuw materiaal dient ontwikkeld te worden aangepast en rekening houden met de structuur van de vrijetijd. Hoe invullen en bepalen van grenzen voor een tijdsbesteding die we 'vrij' kunnen invullen. Grenzen ja maar, begeven we ons niet teveel op het niveau van overnormering en begrenzing ten koste van het vrije initiatief van het individu?

Elementen waarmee rekening dient gehouden bij het ontwerpen van het concept vrijetijd en drugbeleid.

Gebruikt materiaal vrijetijdssector

- Drink wijs campagne materiaal - VAD
- De kater komt later - CGG Turnhout
- Het alcoholspel - Free Brugge
- Werkboek alcoholpreventie en jongerenwerk - Ministerie van WVC, Nederland
- De ronde van Biervliet - CAD Groningen
- Junkieverdriet video
- Het kan ook zonder (reeks gezondheid) - Proges
- Diareeks 'De middelen'
- Materiaal naar horeca in voorbereiding - VAD
- Materiaal naar jeugdbewegingen - VAD
- Een alcohol en drugbeleid in jeugdhuizen, Informatiepakket voor verantwoordelijken van jeugdhuizen - VAD

WELZIJNS- EN GEZONDHEIDSZORG

Overzicht activiteiten

We bespreken deze sector vanuit 4 oogpunten:

- Sensibiliserende voordrachten: met tot doel het sensibiliseren van een bepaalde groep om te werken rond een drugbeleid.

- Eenmalige vragen naar aanleiding van een crisis die geen verder gevolg tot overleg of samenwerking met de preventiewerker hebben.

- Het opstarten van overleg en daaraan gekoppeld het geven van advies. Vooral m.b.t. dit aspect merken we een stijging in het aantal aanzetten tot het opstarten van overleg die de mogelijkheden tot samenwerking en afspraken kunnen aankaarten.

- Het geven van een training of vorming gekoppeld aan een overleg met een verantwoordelijke werkgroep (kan ook individuele persoon zijn) van de dienst die de vorming voorbereidt, plant en opvolgt samen met de preventiewerker.

Om een beeld te krijgen van de grote hoeveelheid verschillende diensten waarmee er contacten zijn of gelegd worden binnen deze sector geven we u op volgende pagina een overzicht naar aard en frequentie van deze contacten.

Totaal overzicht welzijns- en gezondheidszorg:
1992: **155**
1993: **174**

	sensibiliserende voordrachten	crisis en doorverwijzing	overleg en advies	trainingen	Totaal
Teledienst	1				1
Straathoekwerk			1		1
Zelfhulpgroep	1		1		2
Mantelzorg			1		1
CIC			1		1
Dagcentrum			2		2
Eerste lijn provinciaal	1		1		2
Huisartsen		2	6	4	12
CLG	1		5	1	7
JAC	2		7	2	11
Hulp- en infocentrum			1		1
Ambulante diensten CGG			8	1	9
OCMW	6	1	11	6	24
Gemeentelijke diensten	1		1		2
Thuisbegeleidingsdienst				1	1
Gezins- en bejaardenhelpsters	1		2	9	12
Onthaaltehuizen voor thuislozen			1	1	2
Gezinsvervangende tehuizen (bjz)			8	37	45
Klinieken	2		4	1	7
CBJ	2		9	2	13
Therapeutische gemeenschappen			4	1	5
MPI	1			3	4
Opvangtehuis jongeren			2	1	3
Ambulant gespecialiseerd (dagc)			1		1
C.M. (GVO-dienst) mutualiteit		1	1	2	4
Vlaams Kruis	1				1
Totaal	20	4	78	72	174

Sensibiliserende contacten

Aantal contacten: 1992: 16 1993: 20

Sensibiliserende contacten hebben tot doel sectoren te motiveren om te werken rond een bepaald thema op basis van een bepaalde strategie. Rekening houdend met het grote aantal vragen vanop het veld geldt ook hier dat wij afhankelijk van de eigen mogelijkheden en rekening houdend met de verschillende noden en behoeften uit bepaalde sectoren onze prioriteiten bepalen en vastleggen.
In dit verband signaleerden de eerstelijnsdiensten hun behoefte aan een methodiek en achtergrondinformatie alcohol en drugs om met verslavingsproblematiek binnen de hulpverleningsetting om te gaan. Reeds in de loop van 1992 signaleren we hier het materiaal dat werd en verder wordt ontwikkeld in het kader van de motiverende gesprekstechnieken. In dit verband situeert zich het ontwikkelde **OCMW** materiaal door het POK (Zie ook Provinciaal overleg komité Brabant) waarvoor een aantal kennismakingssessies werden georganiseerd.
Sensibiliserende sessies nemen gemiddeld 1 à 2 uren in beslag.

Crisis en doorverwijsvragen

Aantal vragen: 1992: 2 1993: 4

Waar kan je cliënten met een alcohol- of drugprobleem naar doorverwijzen. Het gaat hier in de meeste gevallen om doorverwijzingsvragen. In geval van doorverwijzing beperkt het gesprek zich tot een telefoongesprek waarbinnen de mogelijkheden van de regionale sociale kaart wordt geschetst. In het totaal gaat het hier om 4 contacten.

Overleg en advies

Aantal overleg: 1992: 51 1993: 78

Overleg: Op basis van een aantal behoeften/signalen wordt de noodzaak tot overleg m.b.t. het ontwikkelen van methodieken en het maken van afspraken aangevoeld. Overleg met diverse diensten gebeurt op vrij systematische basis onder de vorm van vergaderingen (gemiddelde tijdsinvestering 4u er vergadering). Onderstaande overlegsituaties resulteer-

den nog niet in een of andere vorm van training.
Advies: Enerzijds als opvolging van gerealiseerde trainingen en anderzijds gekaderd binnen het overleg. Het aantal adviesvragen wordt hier bepaald door de individuele diensten en hun nood aan opvolging of begeleiding.
We bespreken de meest markante cijfers: **Huisartsen** (6)ook deze gesprekken kaderen binnen het ontwikkelen van het motiverend gespreksmateriaal (zie POK: Provinciaal overleg komité Brabant) en dit specifiek voor huisartsen. In tegenstelling tot het OCMW materiaal zitten we hier nog in de voorbereidende fase waar overleg binnen de verschillende regio's nog prioritair moet gebeuren.
Specifieke aandacht moet hier gegeven worden aan het vroegsignaleren en motiveren tot opstarten van een adequaat hulpverleningsproces.
OCMW (11): Naast het sensibiliseren van de individuele OCMW's om trainingen met het materiaal op te starten wordt er in overleg met de diverse diensten de mogelijkheden van samenwerking van programma-opbouw uitgewerkt. Op niveau van overleg werden er hier ook centrale afspraken gemaakt met de vormingsdienst OCMW binnen de Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten. Via hun centraal vormingsaanbod worden alle OCMW's uitgenodigd om het thema in hun in-service training op te nemen.
Gezinsvervangende tehuizen (8) **en CBJ** (9): overleg en advies situeert zich hier op het niveau van het samenwerkingsverband tussen CBJ en VAD opgestart in 1992 voor de loop van drie jaar. Binnen de krijtlijnen van deze samenwerking werd er o.a. gekozen om een strategie uit te werken voor instellingen bijzondere jeugdzorg. Waar er tijdens het eerste werkjaar vooral overleg was met het comité voor bijzondere jeugdzorg, in casu voor het uitwerken en implementeren van het materiaal, werden in het tweede en derde jaar vooral de instellingen zelf in het overleg betrokken om zo de 'trainingen op maat'.
In laatste instantie vermelden we hier ook nog het **JAC** (7), **CLG** (5) en de **ambulante diensten GGZ** (8). Naast het onderling maken van afspraken m.b.t. terreinafbakening en samenwerkingsmogelijkheden situeert zich hier ook hun vragen naar deskundigheidsbevordering rond de alcohol- en drugsproblematiek.

Trainingen

Aantal trainingen: 1992: 86 1993: 72

Sensibiliserende contacten en overleg resulteren uiteindelijk in een aantal trainingen rond het alcohol- en drugthema. Wanneer we spreken over training wordt hierin zowel het sensibiliserende contact als het voorafgaande overleg en advies gerekend (m.a.w. dit vermelden we niet bij topic overleg en advies of sensibiliserend contact) ingecalculeerd. Het uitwerken van een training vergt dus een grote tijdsinvestering voor de PW A&D. Zoals hierboven vergt dit een vrij systematisch overleg waaruit minimum een half dagdeel kan resulteren tot een maximum doelstelling dat meestal bestaat uit ongeveer 3 volle dagen (m.a.w. 6 dagdelen).

Te vermelden belangrijke trainingen zijn hier vooral het hoge aantal trainingen voor de **gezinsvervangende tehuizen** (37) dat zich volledig baseert op het geconcipieerd materiaal binnen het samenwerkingsverband VAD-CBJ. Doelstelling is het begeleiden van het proces samen met de instellingen naar een eigen beleid geïntegreerd binnen het totaal pedagogisch concept van de instelling. Samen met de instellingen of groep van instellingen wordt trainingen op maat (m.a.w. rekening houdend met hun behoeften) opgestart.
Vervolgens vermelden we hier de opgestarte in service trainingen met de diensten **OCMW** (6). Binnen het pakket komen thema's zoals basishouding voor motivatie, luistertechnieken vragen stellen aan bod.
En tenslotte vermelden we de trainingen naar **gezins- en bejaarden helpster** (9). Naar deze groep van begeleiders wordt er gebruik gemaakt van individueel materiaal samengesteld door de verschillende preventiewerkers op basis van het ideeëngoed ontstaan vanuit een ad hoc werkgroep van het preventieteam specifiek gericht op deze groep. Een trainingssessie kan er als volgt uitzien: discussie rond het ontwikkelen en kennen van de eigen visie op de alcohol- en drugproblematiek, gekoppeld aan het kader en mogelijkheden binnen de eigen werksetting. Elke training gaat gepaard met een aantal oefenmomenten op basis van eigen aangebrachte situaties (bv. via rollenspel).

Evolutieschets

Trends in welzijn- en gezondheidszorg

Binnen de sector van gezondheidszorg bepaalt het continuüm tussen welzijn en gezondheid maw tussen preventie en behandeling meer dan ooit de wijze van samenwerking tussen de verschillende partners op dit terrein. Daar waar wij hen op intersectorieel overleg meestal als coalitiepartner op het terrein van de gezondheidszorg, -bevordering ontmoeten vragen zij vanuit de diverse sectoren hier deskundigheidsbevordering m.b.t. de alcohol- en drugproblematiek en methodieken of gesprekstechnieken die hun cliënteel motiveren tot behandeling of tot gedragsverandering. De grens tussen wat preventie en wat anderzijds heel specifiek hulpverleningsterrein wordt kan moeilijk worden onderscheiden, vooral omdat zij te maken hebben met potentiële/reële gebruikers/misbruikers. Preventie in de zin van voorkomen van problemen ten gevolge gebruik/misbruik van alcohol en drugs is hier van toepassing.

Hulpverlening

De eerstelijnswerkers voelen zich onzeker wanneer ze cliënten met alcohol- of een drugproblematiek in behandeling nemen. In dit verband vormt het vormingsaanbod (project 1994 vormingsaanbod hulpverlening) naar de hulpverlening een noodzaak. Het aanbieden van basisinformatie en documentatie bieden hier een antwoord. In tweede instantie situeren zich hier gesprekstechnieken die het mogelijk maken om het onderwerp gebruik/misbruik aan bod te brengen. De technieken rond motiverend gesprek (POK-materiaal) en de hiervoor georganiseerde trainingen (voor OCMW, huissartsen, jongerenbegeleiders, PMS en MST) hebben tot doel cliënten te helpen tot het nemen van een beslissing tot gedragsverandering, tot motivatie om te werken aan zijn/haar problemen, in dit geval o.a. alcohol- of drugproblemen. De hulpverlener wordt de begeleider van een motivatieproces naar eventuele verandering toe die bepaald wordt door de cliënt die een aantal keuzen moet maken.
Wat de tweede lijn betreft dienen we aandacht te hebben voor het volgende: Cliënten uit de eerste lijn worden gemotiveerd tot behandeling op tweedelijn doch op dit niveau situeert zich een gebrek aan opvang (wachtlijsten) , gebrek aan specialisatie. Op het niveau van deskundigheidsbevordering naar de tweedelijn dienen gelijksoortige initiatieven genomen of hiaten in de opvang opgevuld.

Rond afspraken tussen diverse diensten en sectoren m.b.t. doorverwijzing worden er in verschillende regio's initiatieven tot inventarisatie van de doorverwijsmogelijkheden gemaakt. Naast het inventariseren dringen afspraken en samenwerking zich meer en meer op om vicieuze doorverwijscirkels van moeilijke jongeren/volwassenen te doorbreken. Behandeling als straf (bv. voor experimenteergedrag) heeft tot op heden, rekening houdend met de nood aan motivatie om tot gedragsverandering te komen, weinig resultaten geboekt. Daarenboven kunnen door goede afspraken en kennis van elkaars mogelijkheden

en beperkingen tussen verschillende doorverwijzers heel wat verkeerde verwachtingen en uiteindelijke ontgoochelingen vermeden worden zowel voor de verwijzers (hulpverleners als andere instanties) als voor cliënten.

Instellingen bijzondere jeugdzorg
Het materiaal geconcipieerd voor de instellingen bijzondere jeugdzorg, mogelijk gemaakt door 3-jarige samenwerkingsverband tussen CBJ en VAD, wordt als zeer zinvol en noodzakelijk ervaren voor deze sector. Tot voor kort werd hier meestal gebruik gemaakt van materiaal voor het onderwijs, een aanpassing drong zich op omwille van de specifieke opvang. Opvoedend personeel, en het woord zegt het zelf, heeft na de schooluren een gezinsvervangende opdracht die toch wel anders kunnen zijn dan de taken van leerkracht. Naast deskundigheidsbevordering wordt hier training gevraagd in specifieke technieken (o.a. grenzen stellen) en gesprekstechnische vaardigheden (motiverend gesprek).
Deze laatste vragen kaderen in het feit dat gebruik van middelen in de meeste gevallen geen breekpunt betekent voor de instelling doch zorgt het voor een zware belasting van de werking van de instelling. Het leren hanteren en omgaan met deze problematiek is een continu proces dat blijvend dient aangepast en geëvalueerd worden. Het vroegsignaleren, motiveren en grenzen stellen binnen het totale pedagogische concept van de werking zijn sleutelgegevens.

MPI
Het medisch pedagogisch instituut heeft in haar totale werking naast een school de opdracht jongeren, met een handicap mentaal of fysiek, op te vangen na de schooluren en te voorzien van een aantal medische zorgen en begeleiding. In een bepaald opzicht hebben zij dezelfde taken als de opvoeders in de bijzondere jeugdzorg.
Als knelpunt wordt hier de samenwerking tussen school en instituut ervaren, niettegenstaande het om één geheel gaat. Het hebben van verschillende subsidiërende overheden - m.a.w. verschillende richtlijnen, een andere cultuur - geeft soms moeilijkheden naar het invullen van prioriteiten en de wijze van werken.

Gezins- en bejaardenhelp(st)ers
Op het niveau van de bejaardenhelp(st)ers is reeds heel wat know-how verzameld via individueel samengestelde programma's binnen de verschillende regio's. Opgemerkt wordt hier dat niet alleen de help(st)ers zelf moeten getraind worden in het vroegsignaleren en omgaan met alcohol en drugproblematiek, ook het beleid van deze diensten zou zich in het thema dienen te verdiepen en een beleid uitwerken vooral dan wanneer het gaat over doorverwijzing en het leggen van contacten met diverse hulpverleningsinstanties. Daarenboven dient een help(st)er te weten wat de visie is van de dienst en waar de grenzen van hun begeleiding liggen. Anders gezegd, wat doet de basis met de kennis als ze niet duidelijk weten wat er van vanuit het beleid wordt verwacht.

Gebruikt materiaal Welzijns- en gezondheidszorg

In tegenstelling tot onderwijs kunnen we hier stellen dat er nog meer nood is aan aangepast materiaal specifiek voor deze sector.

Een aantal bestaande pakketten worden hier ter ondersteuning voorgesteld aan de diensten. Tevens vormen zij de basis van de programma's die op maat worden gemaakt voor diverse groepen

■ Huisartsen projectmateriaal - CAT Gent
■ OCMW 'Motiverende gesprekstechnieken' (zie project 'Deskundigheidsbevordering van eerstelijnsdiensten) - POK
■ Vormingsmodel uitgewerkt voor Gezins- en bejaardenhelpsters - ad hoc gemeenschapsniveau: gezins- en bejaardenhelpsters
■ Methodieken uit het Ouders en drugpakket - VAD
■ Specifieke methodieken voor bijzondere jeugdzorg: 'Introductie van een drugbeleid in instellingen voor bijzondere jeugdzorg' aangepast op maat. - VAD
■ De kater komt later - CGG Turnhout
■ Het alcoholsspel - Free Brugge
■ Diareeks 'De middelen' (produktinformatie)

JUSTITIËLE SECTOR

Overzicht activiteiten

Binnen de justitiële sector kunnen we de contacten onderscheiden op 3 manieren:

■ Sensibiliserende contacten: Dit zijn de eenmalige contacten als mogelijke basis tot verdere samenwerking.

■ Advies en overleg: Niet alleen vinden we hen als partner terug binnen intersectorieel overleg, ook op individuele basis worden er contacten gelegd met de preventiewerker A&D voor raad, advies en overleg.

Elk vermeld contact (1 turving) bestaat uit meer dan 1 contact. Vanaf het ogenblik dat beide partijen elkaar hebben leren kennen, wordt er op regelmatige basis contact opgenomen om wederzijds te overleggen, adviezen te geven of om gezamenlijke campagnes voor te bereiden.

■ Training en vorming: Ook hier wordt elke training voorafgegaan door een overleg met een verantwoordelijke(n) / werkgroep. Deze bepaalt samen met de PW A&D de inhoud van het programma, zorgt voor de concrete uitwerking en garandeert ook de opvolging van de gestarte initiatieven. Een vorming neemt min. 4 u en max ongeveer 2 dagen in slag. Voor de voorbereiding en opvolging dient men rekening te houden met regelmatige overlegvergadering en adviserende gesprekken

Totaal overzicht justitiële sector:
1992: **35**
1993: **32**

	Sensibiliseren-de contacten	Overleg en advies	Trainingen	**Totaal**
Politie:	1	6	6	**13**
Rijkswacht:		2	3	**5**
Rechtbank:		5		**5**
Gemeenschapsinstelling voor bijz. jeugdbijstand		1		**1**
Justitieel Welzijnswerk:			1	**1**
Gevangenis	1	3	3	**7**
Totaal	**2**	**17**	**13**	**32**

Sensibiliserende contacten

Aantal contacten: 1992: 1 1993: 2

Gevangenissen (1) zijn een terrein waar nog heel wat explorатieve stappen dienen gezet te worden. Om een adequaat programma te ontwikkelen dat tegemoet komt aan hun specifieke noden is het voor ons noodzakelijk dat een aantal verantwoordelijken van verschillende instellingen bereidt zijn om ons hierin te helpen door samen in overleg de mogelijkheden te onderzoeken. Bij het ontwikkelen van een beleid dienen we rekening te houden met de structuur van de gevangenis waar druggebruik vaak voorkomt doch niet kan getolereerd worden. Hier echter dienen stappen genomen te worden niet alleen op het niveau van individuele preventie maar vooral ook op het niveau van structurele preventie waar er maatregelen tot aangepaste opvang, reglementering, continue vorming van personeel, klimaat binnen de instelling, samenwerking met externe diensten, ... dienen genomen te worden.

Overleg en advies

Aantal overleg: 1992: 25 1993: 17

Overleg en advies met **gevangenissen** (3) ligt in dezelfde lijn als wat bij de sensibiliserende contacten werd vermeld. Samenwerking met de sleutelfiguren voor het uitwerken van strategieën is van essentieel belang.

Met **politie** (6), met **rijkswacht** (2) en met **rechtbank** (5) komen er in de contacten volgende topics aan bod:
* zoeken naar oplossingen voor een concrete crisissituatie
* vragen rond doorverwijsadressen
* leren kennen van elkaars werkterrein en maken van afspraken rond terreinafbakening
* afspraken maken rond het geven van vormingen m.b.t. het thema en rond de mogelijkheid tot gezamenlijke acties.
* adviezen rond preventie A&D.

Gemeenschapsinstelling voor bijzondere jeugdbijstand (1): dit contact ligt in het verlengde van het project dat loopt bij de VAD in samenwerking met de comités voor bijzondere jeugdzorg. Ook deze instellingen die jongeren opvangen die geplaatst zijn door de rechtbank worden met de alcohol- en drugproblematiek geconfronteerd. Niettegenstaande het gesloten karakter van deze instellingen zijn er toch enige vergelijkingspunten met de

(open) instellingen voor bijzondere jeugdzorg. Het materiaal geconcipieerd voor deze sector zou eventueel transfereerbaar kunnen zijn naar deze vorm van opvang van minderjarigen. Weliswaar dienen we hier wel rekening te houden met de gesloten aard van de instelling en de meer ernstige problematiek waarmee begeleiders worden geconfronteerd.

Trainingen

Aantal trainingen: 1992: 9 1993: 13

Politie(6): De trainingen maken deel uit van het totale opleidingsprogramma voor kandidaat politieofficieren en inspecteurs en van een navormingsprogramma. De PW krijgt hier een onderdeel van het programma voor zijn rekening (1 dagdeel ongeveer 4u).

Rijkswacht (3): Trainingen voor rijkswacht worden niet op systematische wijze ingebouwd. In de hierboven vermelde gevallen gaat het om een vormingsmoment rond de preventieve aanpak van alcohol- en drugproblematiek. Hieraan gekoppeld worden de mogelijkheden besproken van de rijkswacht: welke is of kan hun plaats zijn op het ruime preventieve veld, welke taken kunnen zij hier opnemen, wie zijn hun partners, welke zijn de grenzen,....

Justitieel welzijnswerk (1): De werkzaamheden van het justitieel welzijnswerk situeert zich vooral op het terrein van de drughulpverlening in de gevangenis, vorming en opzetten van activiteiten in gevangenis, slachtofferhulp, thuislozen en daklozen,... Op het niveau van gevangenissen zou hier samenwerking tussen beide, welzijnswerk en PW, een globale aanpak binnen de gevangenissen mogelijk maken. Via training en vorming rond het thema drugpreventie kunnen we komen tot een uitwisseling van kennis, visie en gebruikte methodieken.

Gevangenis (3): De trainingen binnen de gevangenissen kan men voor deze inventarisatieperiode terugbrengen op de AVC (alcohol verkeerscursus). Trainingen die voor het ogenblik lopende zijn vanuit de provincie Limburg. Deze cyclussen zijn prioritair bedoeld voor de gedetineerden die in hechtenis zitten voor verkeersdelicten (indien plaats vrij ook toegankelijk voor ruimere groep). De training verloopt over twee dagen en een deel wordt opgenomen door de preventiewerker.
In tweede instantie wordt er ook vorming voorzien voor het gevangenispersoneel. In het programma werden volgende thema's opgenomen: kennis alcohol- en drugproblematiek, visie, waarden en normen, vaardigheidstraining, hoe omgaan met drugverslaafden). In voornoemde gevallen gaat het ook om een tweedaags training waar de PW een onderdeel voor zijn rekening neemt.

Evolutieschets

Trends binnen de justitiële sector

Door het opstarten van overleg op verschillende niveaus blijven we een tendens zien naar verbeterde en eenduidigere afspraken tussen PW A&D en verschillende justitiële diensten. In bepaalde regio's zijn procedure afspraken gemaakt om de samenwerking en afbakening van de twee terreinen (of meer) duidelijk te maken. Denken we hier maar aan diverse regio's die een vorm van therapeutisch advies opstarten of die afspraken maken met plaatselijke agenten m.b.t. het geven van produktinformatie naar verschillende doelgroepen. Mede door deze frequente contacten krijgen beide partijen beter inzicht in elkaars werkterrein, mogelijkheden, opdrachten en beperkingen. Daarnaast dienen we rekening te houden dat het al dan niet samenwerken van de PW A&d met diverse justitiële diensten sterk afhankelijk is van de verschillende regionale prioriteiten en ook afhankelijk is van de bereidheid tot samenwerking van verschillende individuen. Een belangrijk werkpunt en objectief is de nood aan duidelijk afbakening tussen de twee terreinen. M.a.w. enerzijds is er preventie en anderzijds is er repressie (preventie - regelgeving). De preventiewerker neemt hierin een structureel educatieve en begeleidende rol op. Aanvullend maar toch duidelijk afgebakend heeft justitie een controlerende en wetgevende functie op dit terrein. Beiden dienen elkaars terrein te kennen en te respecteren. Samenwerking moet goed gedefinieerd zijn.

Een knelpunt binnen deze samenwerking blijven de onduidelijkheden en vaagheden van de wetgeving. De manier waarop de interpretatie van de wet gebeurt is sterk regionaal afhankelijk en wordt bepaald door het parket. Dit gegeven zorgt voor heel wat onduidelijkheid en machteloosheid bij diensten of personen die jongeren of volwassenen moeten opvangen (al dan niet binnen een pedagogisch kader). In dit verband wordt dringend duidelijkheid en uniformiteit gevraagd.

In dit verband vermelden we ook mogelijkheden die een aantal maatregelen bieden zoals daar zijn de probatiemaatregelen, het snelrecht en de alternatieve straffen. Maatregelen die zeker ook wat de drugproblematiek betreft gebruikt en toegepast kunnen worden, doch te weinig doorzichtig, toegepast of duidelijk zijn.

Binnen de politionele diensten wordt er een specifieke rol toebedeeld aan de wijkagenten. In hun job staan zijn zeer dicht bij de plaatselijke bevolking en kunnen op het niveau van vroegsignalering maar vooral als schakel tussen de persoon in kwestie en mogelijke doorverwijzingen een zeer belangrijke rol vervullen. Een goed functionerend wijkagentensysteem heeft goede resultaten en bereikt een anders vrij moeilijk te bereiken doelgroep. Gekoppeld aan deze schakelfunctie situeren zich ook een aantal vragen rond trainingen voor gespreksvaardigheden en deskundigheidsbevordering alcohol- en drugproblematiek.

Het werk binnen gevangenis is zoals hierboven vermeld een vrij nieuw terrein waar er tot op heden vooral werd gewerkt met de gedetineerden die veroordeeld zijn voor alcohol-verkeersdelicten. De noodzaak tot uitwerken van een beleid en samenwerking met het beleid van de penitentiaire instellingen, ondanks de moeilijke bespreekbaarheid, worden een noodzaak. De discussie tot het bespreekbaar stellen van het drugthema en hieraan gekoppeld regeloverschrijding, ook binnen gevangenissen, dient gevoerd te worden. Hierop aansluitend kunnen er stappen ondernomen worden op het niveau van de opvang van verslaafde gedetineerden en kunnen initiatieven genomen m.b.t. reïntegratie in de maatschappij. Het justitieel welzijnswerk kan hierbij een belangrijke partner zijn. Zoals bij de andere sectoren geeft een goed uigewerkt beleid duidelijkheid aan het personeel, aan het beleid, aan de gedetineerden, en aan de verschillende partners buiten de gevangenis wat de werking op lange termijn voor verschillende belanghebbende ten goede komt.

Gebruikt materiaal justitie:

Het materiaal waarover we beschikken naar deze sector is zeer beperkt.

- Eigen samengesteld materiaal gebruikt voor vorming in politieopleiding (slides, video,...) - CAT Gent.
- AVC cursus materiaal - CAD Hasselt.

SOCIO-CULTURELE SECTOR - VOLWASSENVORMING

Overzicht activiteiten

Het werken rond preventie binnen deze sector spitst zich toe op prioritair twee doelgroepen: enerzijds is er de groep die zich richt naar buurtwerking (volwassenvorming) en daarnaast vinden we de socio - culturele verenigingen/groepen terug.

A. Socio - culturele groepen

	Sensibiliserende voordrachten	Overleg en advies	Vorming en training	**Totaal**
Socio-culturele verenigingen	93	8	16	**117**

<u>Voordrachten A&D</u>

Totaal aantal voordrachten rond alcohol en drugpreventieproblematiek: 1992: 74 1993: 93

Wanneer we spreken over de socio-culturele verenigingen dan hebben we het over organisaties zoals de BGJG, CMBV, KAV, KWB, SVV, KVLV, e.a.
Deze organisaties programmeren, mede vanuit een bezorgdheid over het stijgend druggebruik, steeds vaker het thema drugs op hun activiteitenkalender. Hiervoor vragen zij lesgevers/ deskundigen. In vele gevallen worden hiervoor de PW A&D gevraagd. In het overgrote gedeelte van de gevallen wordt er gebruikt gemaakt van het Ouder- en Drugpakket of het medicatiepakket, beide van de VAD. Via de methodieken, beschreven in beide pakketten, geeft men een schets en stelt men men de hedendaagse drugproblematiek in vraag, dit bekeken vanuit verschillende topics.
Sommige organisaties hebben zelf lesschema's gemaakt (op basis van het Ouder en Drugpakket, gecomprimeerd op 1 avond).

In 33 van de 93 gevallen gaat het hier het om voordrachten naar de KAV en dit vooral naar aanleiding van het door hen gecreëerde gecomprimeerde materiaal. In 19 gevallen worden er avonden georganiseerd voor de KVLV die ook initiatieven genomen hebben om hun eigen lesgevers op te leiden via het train de trainers programma.

Niettegenstaande dit, valt het grote aantal voordrachten naar deze sector op. Nochtans wensen we hier m.b.t. deze materie een aantal opmerkingen te maken.
We stellen vast dat de preventiewerker A&D steeds meer vragen te verwerken krijgt. De preventiewerker A&D moet voortdurend keuzen maken tussen enerzijds het veldwerk en anderzijds de regionale coördinatie, het overleg, het beleidsvoorbereidend werk en het ontwikkelen van gemeenschappelijke werkmodellen en acties. Gezien de overvraag is de combinatie van beide aspecten van het werk niet meer te realiseren en botsen we op een tekort aan veldwerkers die vorming kunnen geven. Toch moeten er hier prioriteiten gesteld worden. De eerste aanvragen die sneuvelen zijn de vragen naar informatie-avonden o.a. vanwege de socio-culturele verenigingen.
Tegenover het toch nog grote aantal info-avonden staat er vaak een nog groter aantal weigeringen. Samen met de aanvragers worden de redenen van de weigering besproken en pogen we te zoeken naar alternatieven. M.a.w. de eenmalige informatie-overdracht heeft een zeer beperkt effect en heeft vaak te beperkte doelstellingen. Het ombuigen van deze beperkte info-vragen naar initiatieven op langere termijn, gekoppeld aan het trainen van lesgevers binnen de verenigingen, is hierbij een belangrijk doel.

Naast het motiveren van train de train programma's voor eigen lesgevers wordt er ook door diverse PW gezocht naar free-lance krachten die deze vragen verder kunnen beantwoorden. Deze mensen krijgen hiervoor een opleiding aangeboden en worden systematisch via intervisie opgevolgd. Zij worden per prestatie vergoed.

Overleg en advies

Totaal aantal overlegsituaties met socio-culturele verenigingen: 1992: 5 1993: 8

In een poging om een antwoord te geven op voorgaande problematiek wordt meer en meer aangedrongen om trainers binnen het socio-culturele leven m.b.t. deze problematiek op te leiden. In stijgende mate pogen de preventiewerkers de verenigingen te overtuigen van deze noodzaak. Hierbij stuiten we echter nog op veel weerstand.

Een aantal van de bovenvermelde contacten zijn dergelijke pogingen om verenigingen te sensibiliseren tot het investeren in het trainen van eigen lesgevers. In dit verband kunnen ze beroep doen op preventiewerkers.

Naast het sensibiliseren tot interne vorming van trainers situeert zich hier ook de verdere begeleiding en advisering van de tot op heden gevormde lesgevers. In de beginfase kunnen zich hiervoor vrij intens beroep doen op de PW A&D die hen bij zal begeleiden bij het zelf organiseren van een avond. Dit intens opvolgen impliceert o.a. het mee uitwerken van een programma en eventueel begeleiden van een groep. Doch op lange termijn geeft dit een duidelijke tijdwinst en besparing voor de PW die deze vragen niet meer dienen op te nemen.

Ook vanuit de coördinatie worden er regelmatig gesprekken gevoerd met verantwoordelijken uit deze sector. De bedoeling is ook hen te sensibiliseren om hun traditionele aanpak van eenmalige avonden per thema te verruimen naar een meer vorming-gerichte en beleidsmatige aanpak.

Trainingen

Aantal trainingen 1992: 7 1993: 16

Zoals hierboven gezegd worden er zeer moeilijk train de trainer programma's opgestart. In het overgrote gedeelte van de gevallen werden er trainingssessies opgezet naar de leden van een vereniging toe en dit met doelstellingen op langere termijn. Hier worden discussies opgestart rond het formuleren van eigen beleidsstandpunten.

B. Volwassenvorming

Deze topic situeert zich rond het opbouwwerk, we geven hieronder een overzicht: (Opbouwwerk = buurtopbouwwerk, buurthuis, volwassenvorming, buurtwerk,...).

	Sensibiliserende voordrachten	Overleg en advies	Vorming en training	**Totaal**
Volwassenvorming	32	6	8	**46**

De aanvragen vanuit deze sector van de volwassenvorming zijn zeer verspreid. Hier situeren zich vragen van politieke groepen, service-clubs, buurtwerk, gemeentediensten, weerwerkdiensten, zelfhulpgroepen, vormingsinstellingen,....
Zoals blijkt ligt hier nog een onontgonnen terrein wat betreft de integratie van alcohol- en drugpreventie. De vragen zijn divers en komen uit verschillende hoeken..

Voor wat de trainingen betreft geldt er voor 1 volwassenvormingsdienst dat zij het Ouder en drugpakket in hun vormingsprogramma opnemen en zelf ook de opleidingen verzorgen. Hiervoor werd een train de trainer programma opgezet.

M.b.t. het werk met migranten werd er in de loop van 1993 videomateriaal en begeleidende map gerealiseerd met tot doel het aankaarten van het thema drugs met eerste generatie Turkse en Marokkaanse ouders. Het gaat hier om een Limburgs initiatief dat geïmplementeerd wordt in gans Vlaanderen via de integratiecentra en migrantenwerkingen. In de toekomst wordt een training gepland voor medewerkers van de buurtwerkingen en integratiecentra die hen in de mogelijkheid stelt om met deze achtergrondinformatie het groepsproces met de migranten ouders rond het thema drugs te kunnen begeleiden.

Voor deze sector echter moeten we in de toekomst op de eerste plaats verder blijven investeren in de ontwikkeling van goede werkmodellen en -concepten die aansluiten bij de tradities en het klimaat in de sector van het buurtopbouwwerk.

Totaal aantal contacten volwassenvorming: **46**

Totaal overzicht socio-culturele sector - volwassenvorming:
1992: ***100***
1993: **163**

	Sensibiliserende voordrachten	Overleg en advies	Vorming en training	**Totaal**
Socio-culturele verenigingen	93	8	16	**117**
Volwassen-vorming	32	6	8	**46**
Totaal	**125**	**14**	**24**	**163**

Evolutieschets

Trends in de socio-culturele sector en volwassenvorming

A. Socio-culturele sector

Zoals reeds bleek uit de inventaris van 1992 stellen er zich m.b.t. het socio-cultureel verenigingsleven een aantal specifieke problemen. Enerzijds is er de grotere aandacht van de media en een grotere bekendheid van het preventiewerk, gekoppeld aan de bezorgdheid van de verenigingen om hieraan iets te doen binnen of vanuit hun eigen geledingen. Er heerst hier ook een groeiende ongerustheid/ angst bij de ouders (leden van vereniging). Anderzijds kan er door de structuur van het socio-cultureel werk moeilijk op lange termijn worden gewerkt. Eenmalige initiatieven zijn hier nog vaak aan de orde (oppervlakkig en beperkte doelstellingen + laag rendement op termijn). Daarenboven worden deze diensten door het subsidiesysteem verplicht een aantal thema-avonden per jaar op te vullen (willens nillens wordt op deze wijze soms gelijk welk thema als onderwerp genomen).

Het overtuigen van deze verenigingen met hun respectieve koepels van de noodzaak tot het trainen en opleiden van de eigen mensen is hier noodzakelijk. Echter het motiveren tot het systematisch uitbouwen van deze train de trainer initiatieven, zodanig dat eigen mensen een programma kunnen aanbieden, lijkt niet evident. Het vragen naar deskundigen die het antwoord kunnen geven op een aantal vragen blijft bestaan, een mentaliteitsverandering m.b.t. het drugprobleem blijft, ook hier, een dringende noodzaak. Het aantal vragen blijft groot doch staat nog steeds niet in verhouding met het aantal initiatieven waarop preventiewerkers A&D niet kunnen ingaan.
Naast de eigen mensen (van de verschillende verenigingen) kan er ook in samenwerking met deze diensten gezocht worden naar personen in de regio die bereid zijn om zich, binnen een free-lance-systeem, te engageren tot het verzorgen van een aantal activiteiten op vraag. In verschillende regio's worden reeds inspanningen op dit niveau geleverd. Naast een intense opleiding voorziet het centrum waar de preventiewerker A&D aan verbonden is voor de nodige logistieke en materiële ondersteuning.
Het blijvend aanmoedigen van deze train de trainer initiatieven blijft een prioriteit van de preventiewerkers A&D.

B. Volwassenvorming

Vanuit de migrantensector signaleren we meer vragen naar aangepast materiaal: Materiaal in de eigen taal met verwijzingspunten naar cultuureigen en cultuurvreemde aspecten waarmee zij als allochtonen m.b.t. alcohol en drugproblematiek geconfronteerd worden. Hoe reageert de Belgische maatschappij op de drugproblematiek, hoe gaat het er in het land van herkomst aan toe wanneer het over deze problematiek gaat. Wat voelen ouders,

wat kunnen ze doen en waar kunnen ze terecht,... Dit en voorgaande zijn enkele van de vragen die aan bod komen wanneer ouders van migrant jongeren geconfronteerd worden met het drugprobleem.
Naast het ontwikkelen van specifiek materiaal doen we hier beroep op de verschillende integratiecentra, migrantenwerkingen en diverse buurtwerkingen in Vlaanderen die dit thema met het materiaal binnen diverse activiteiten aan bod kunnen brengen. Een taak voor ons ligt hier in het trainen van migrantenwerkers om hen deskundiger te maken rond het alcohol- en drugthema. Train de trainer programma's zijn hieromtrent in voorbereiding.

Binnen de volwassenvorming dient nog heel wat werkervaring opgedaan om te komen tot het uitwerken van specifieke concepten en modellen voor deze groep van intermediairen. Bv. nadenken over het aanbrengen van druggebruik (in zijn ruimste zin) en de invloed dat dit heeft op het functioneren m.b.t. het werk zijn thema's die verder uitgediept moeten worden. Via de coördinatie van het VAD project Alcohol en arbeid wordt het uitwerken van een beleid binnen sociale leerwerkplaatsen als een te realiseren werkthema opgenomen.

Gebruikt materiaal socio-culturele sector - volwassenvorming

- Ouder en Drugpakket - VAD
- Medicatiepakket - VAD
- Samenstelling van een fotoreeks ter ondersteuning van produktinformatie - CGG Turnhout
- Drugpreventiefilm voor eerste generatie Turkse en Marokkaanse ouders - CAD

BEDRIJVEN

Overzicht activiteiten

Interventies naar bedrijven vormen een apart luik binnen de werking van de V.A.D. en de Preventiewerkers A&D. De activiteiten naar de bedrijfswereld worden, momenteel in het kader van het gesubsidieerde project 'Middelen en Werk', vanuit de VAD georganiseerd en gecoördineerd. Dit gebeurt voornamelijk door de stuurgroep Alcohol en Werk waarin naast een aantal PW A&D uit diverse preventieregio's en de coördinator VAD van deze sector, ook afgevaardigden vanuit de bedrijfswereld participeren. (zie annex Gemeenschapsniveau, overleg met PW A&D en coördinatie VAD).

De opgenomen inventaris geeft enkel een overzicht van de interventies van de diverse preventiewerkers in de regio. Vermits de planningscontacten met de bedrijven via de coördinatie verlopen krijgen krijgen we hier slechts een versnipperd beeld van de activiteiten die binnen deze sector worden georganiseerd. Voor een volledig en geïntegreerd overzicht van de activiteiten verwijzen naar de projectcoördinator op VAD.
(Op dit niveau, het coördinatieniveau, worden alle informatievragen gecentraliseerd en geïnventariseerd. In samenwerking met de PW A&D worden dan contacten gelegd, al dan niet gevolgd door het opstarten van beleidscampagnes.)

Vermits het hier echter om een belangrijke sector gaat die een niet te verwaarlozen doelgroep kan bereiken nemen we deze gegevens toch op binnen deze inventaris.

De vragen vanop het terrein kunnen we centraliseren rond: Advies- en overlegvragen en naar trainingen.

Totaal overzicht aantal contacten bedrijven:
1992: **30**
1993: **22**

De interventies naar bedrijven gebeuren gecoördineerd vanuit de VAD.

	Advies en overleg	trainingen	Totaal
Bedrijven privé	1	17	**18**
Gemeente	1		**1**
Openbare diensten	2	1	**3**
Totaal	**4**	**18**	**22**

Advies en overlegvragen:

Totaal aantal advies en overleg:
1992: 12
1993: 4

Alle vragen vanuit de regio worden gesignaleerd aan de projectcoördinator. Deze neemt vervolgens (opnieuw) contact op met het bedrijf in kwestie. In sommige gevallen wordt de afhandeling van de vraag aan de preventiewerker A&D van de desbetreffende regio overgelaten. In de meeste gevallen echter wordt de vraag door de coördinator eventueel samen met de preventiewerker(s) A&D opgenomen. Het is duidelijk dat de meeste aanvragen rechtstreeks gebeuren via de coördinatie die vervolgens de nodige afspraken en contacten legt met diverse trainers (waaronder ook PW A&D).

In zgn. 'initiatiecontacten' wordt door afgevaardigden van het bedrijf de concrete vraag geanalyseerd. Dit initiatiecontact kan uitmonden in het geven van zeer specifiek advies (bv. het doorverwijzen van een probleemgebruiker) of (en dit wordt in het initiatiecontact geambieerd) kan het aanleiding geven tot het beleidsmatig aanpakken van het gebruik en misbruik van alcohol en andere drugs binnen onderneming.
Het te voeren beleid inzake alcohol en drugs wordt uitgewerkt door een beleidsgroep. Hierin zijn alle personen aanwezig die verantwoordelijk zijn voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers, (o.a.) : management, personeelsdirectie, arbeidsgeneeskundige dienst, bedrijfsmaatschappelijke dienst, veiligheids- en juridische diensten, vormingsdienst, syndicale afgevaardigden en externe deskundigen (i.c. preventiewerkers A&D en/of de coördinator).

In deze groep wordt het beleid uitgestippeld rond de drie volgende pijlers :
1. de organisatie van het hulpverleningskader
2. de vormings- en voorlichtingsactiviteiten naar intermediairen (leidinggevenden, bedrijfsartsen en maatschappelijk werkers) en de totale werknemerspopulatie
3. het uitwerken van procedures en regels bij occasioneel en chronisch gebruik/misbruik.

Trainingen:

Totaal aantal trainingen: 1992: 18 1993: 18

Laten we hier eerst aangeven dat het cijfer op zich weinig betekenis heeft (zie coördinatie van de werking naar deze sector) belangrijker is de inhoud en de wijze waarop trainingen worden gerealiseerd. Daarenboven gaat het hier om 18 trainingen uitgevoerd door PW A&D, mogelijks binnen eenzelfde bedrijf, en niet om het aantal bedrijven.

Trainingen voor leidinggevenden vormen een belangrijk onderdeel binnen het alcohol- en drugbeleid.
In het aangeboden model naar bedrijven wordt gepropageerd dat de interventies van het bedrijf zouden vertrekken vanuit de gevolgen van het alcohol- en drugmisbruik, meer bepaald het slecht functioneren van de betrokken werknemer.
In de trainingen voor leidinggevenden - in eerste instantie verantwoordelijk voor het arbeidsgedrag - staat daarom centraal dat eigen opvattingen en normen niet de basis van een optreden kunnen zijn en dat beide partijen, zowel de werkgever als de werknemer, er alle baat bij hebben dat probleemsituaties op het werk vroegtijdig gesignaleerd worden.
In de training wordt tevens aandacht besteed aan de opvolging van het arbeidsgedrag en mogelijke kanalen binnen de onderneming waar men voor de onderliggende problematiek (i.c. het alcohol- en of drugprobleem) terecht kan, m.n. de medische en/of sociale diensten.

De aanvragen voor trainingen komen vooral vanuit de privésector en vooral dan de grote multinationale bedrijven die omwille van de veiligheidsproblematiek en het werken met zeer gevaarlijk materiaal en produkten uitstippelen en uitwerken van een alcohol- en drugbeleid binnen het bedrijf een noodzakelijkheid is.

Zoals reeds eerder vermeld wordt in de aanvangsoverleggesprekken eerst met een beperkte groep leidinggevenden in samenwerking met de verantwoordelijke van het preventiewerk een beleid uitgewerkt.
In tweede instantie worden de diverse leidinggevenden van de verschillende departementen getraind m.b.t. tot:
- bevragen van eigen waarden en normen
- kennis rond alcohol en drugproblematiek (basisbegrippen, wetgeving, hulpverlening)
- methoden om preventieve activiteiten naar het personeel te organiseren
- toelichten van het beleid en daaraan gekoppeld het regelement- en sanctioneringsbeleid.

Deze laatste fungeren dan als intermediairen naar de grote groep van personeel.

Het uitwerken van een beleid en het plannen van trainingen naar leidinggevenden binnen multinationale bedrijven neemt geruime tijd in beslag.
Voor het uitwerken van een beleid wordt een continu overleg opgestart die eindigt op het ogenblik van het opstarten van de trainingen en de bekendmaking van het beleid naar het voltallige personeel via de verschillende leidinggevenden die als intermediairen functioneren. Dit proces verloop over verschillende maanden en het trainingsprogramma bestaat uit 1/2 of 1 volle dag.

Evolutieschets

Trends binnen het preventiewerk in bedrijven

Dat via de bedrijven een belangrijke doelgroep kan worden aangesproken blijft een belangrijk gegeven naast het feit dat het vooral de multinationale bedrijven zijn die vragen stellen met betrekking tot het uitwerken van een beleid. Dat de activiteiten van de preventiewerkers naar bedrijven zich vooral concentreert rond de grote centra wordt hierdoor verklaard. Daarenboven merken we dat het vooral omwille van veiligheidsredenen in overgrote mate de petrochemische sector is die de noodzaak van een goed gefundeerd, vooral alcohol, beleid noodzakelijk achten.

Door de grote aandacht en vragen en de voortrekkersrol van de multinationale bedrijven wordt het werk naar KMO's en sociale werkplaatsen een prioritair thema. Specifiek voor de KMO's stellen zich hier vragen rond mankracht en beperkte tijd tot het uitwerken van een beleid. KMO's vragen pasklare antwoorden voor concrete problemen. Een methodiek dat een beleid realiseert op een en beperkte tijd met een minimum aan mankracht (zonder: bedrijfsgeneeskundige dienst, veiligheidscomité,....) doch met effecten op langetermijn is hier aan de orde.
Binnen de sociale werkplaatsen situeren de noden zich vooral op het niveau van het aanbrengen of het bespreekbaar stellen van een aantal thema's m.b.t. het functioneren van werknemers en hun gebruik van middelen (wat in bepaalde gevallen bij deze populatie vrij hoog ligt).

Dat ook voor bedrijven, zoals voor andere sectoren, de start van het uitwerken van een beleid bepaald wordt door een concreet voorval blijft gelden. Hierbij ligt de nadruk nog vaak op de alcoholgebruik of -misbruik. Het verruimen van de problematiek tot illegale drugs en medicatie gebeurt doorgaans minder, doch ook hier merken we een evolutie wanneer het thema aangekaart wordt bij de uitwerking van een beleid. Het belang en de nood van de ruimere context wordt ingeschat naarmate men vordert in het uitwerken van een beleidsplan.

Gebruikt materiaal bedrijven

- Folder 'Alcohol en Werk', een algemene voorlichtingsfolder - VAD
- Brochure 'Alcohol en Arbeid', voor intermediairen - VAD
- Trainingsmap voor leidinggevenden - VAD
- Strategietekst - VAD

MEDIA

Overzicht activiteiten

De meeste van de in de tabel vermelde contacten betreffen interviews met verscheidene instanties. Deze interviews worden door een groot deel van de bevolking gelezen en worden op deze wijze als sensibiliserende contacten beschouwd.

Totaal overzicht aantal contacten met de media:
1992: **30**
1993: **27**

	sensibiliserende contacten	overleg en advies	Totaal
Kranten	7	2	**9**
Radio	3	2	**5**
Tijdschriften	4	2	**6**
T.V.	5	2	**7**
Totaal	**19**	**8**	**27**

Evolutieschets

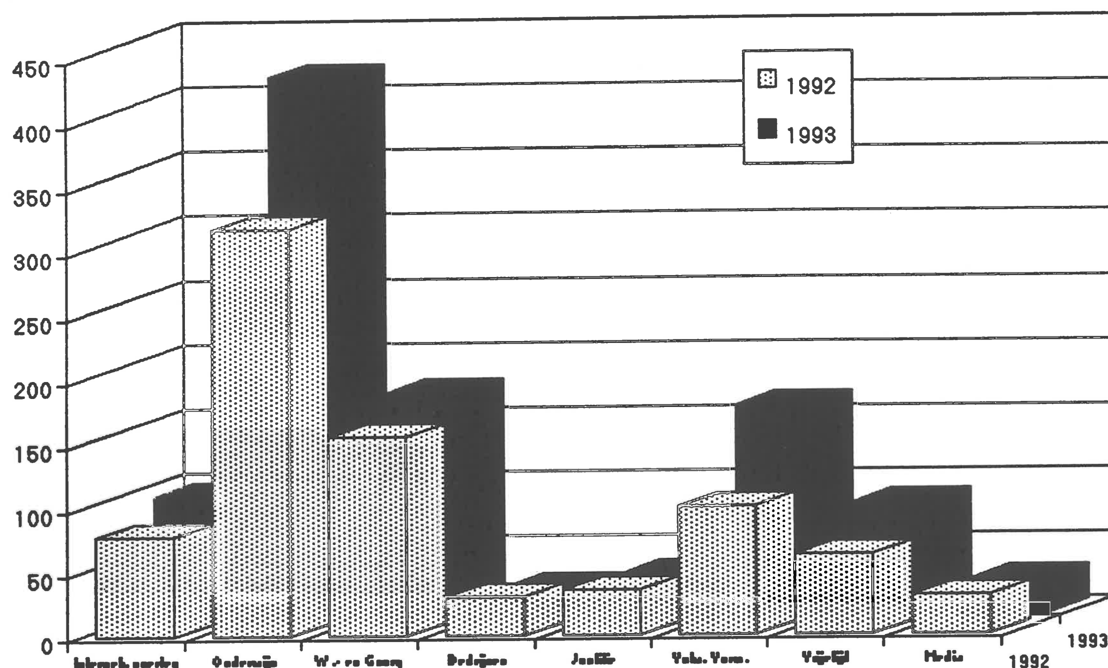
Evolutieschets preventiewerk met de media

De media vormen ontegensprekelijk een belangrijke partner in de preventie van alcohol- en andere drugproblemen. De mogelijkheden van de media om grote groepen van de bevolking te bereiken en de impact van de media op de houding, de kennis en zelfs het gedrag van mensen is niet miniem. Hierom is het van fundamenteel belang dat onze boodschap in de eerste plaats gezien en herkend wordt maar dat er in de tweede plaats op een correcte wijze geïnformeerd wordt.

Door de pers wordt het preventiewerk meer en meer herkend als een partner op het brede terrein van de welzijnszorg. Daar waar er vroeger enkel en alleen aandacht was voor het verslaafde individu (grote nieuwwaarde), heeft zij nu meer oog voor het bestaan van het preventieve beleidsmatige werk dat door het preventiewerk geleverd wordt.

Hierbij is het ondermeer nodig om op middellange termijn goede contacten met de media-verantwoordelijken op te bouwen, zodat het enerzijds mogelijk wordt afspraken te maken en anderzijds advies en begeleiding te vragen bij de uitwerking van media-aspecten van het preventiewerk. Het systematisch werken via een vaste persoon (op verschillende niveaus vanuit beide partijen) zou veel misvattingen en desinformatie uit de wereld helpen. Naast de contacten is het nodig zeer specifieke media-strategieën uit te werken die preventie via de media op de meest constructieve manier kunnen garanderen.

Besluit

TOTAAL OVERZICHT INTERSECTORIELE- EN SECTORIELE ACTIVITEITEN 1992 - 1993
450
400
350
300
250
200
150
100
50
0
1992
1993
Media
1993
1992

Annex

OVERZICHT INTERSECTORIEEL OVERLEG OP GEMEENSCHAPS-, PROVINCIAAL, REGIONAAL EN LOKAAL NIVEAU

Lijst van gebruikte afkortingen:

CBJ: Comité voor Bijzondere Jeugdzorg
CGG: Centrum Geestelijke Gezondheidszorg
CIC: Crisis interventie centrum
CLG: Centrum Levens- en Gezinsvragen
CMW: Centrum Maatschappelijk Werk
DAG: Dienst Adviserende Gezondheidszorg
GVO-dienst CM: Gezondheidsvoorlichting en opvoedingsdienst Christelijke Mutualiteiten
JAC: Jongeren Advies Centrum
JOC: Jongeren Ontmoetingscentrum
MPI: Medisch Pedagogisch Instituut
MST: Medisch School Toezicht
OCMW: Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Werk
PMS: Psycho-, Medisch-, Sociaal centrum
PW A&D: Preventiewerkers Alcohol en Drugs
RW: Rijkswacht

OVERLEG MET PW A&D EN COORDINATIE VAD

1. Preventieteam

- Partners: alle PW A&D uit alle preventieregio's, coördinatie preventieproject
- Lange termijn (afhankelijk van subsidies)
- Doelstellingen:
  - Bepalen van gemeenschappelijke werkopties.
  - Ontwikkelen van beleid met specifieke strategieën om deze opties te realiseren.
  - Plannen en organiseren van gemeenschappelijke activiteiten.
  - Ontwikkelen van gemeenschappelijke concepten / strategieën / werkmodellen (dit eventueel via subgroepen).
  - Uitwisselen van ervaringen, methodieken, materialen.
  - Bespreken van implementatie van werkmodellen in de regio's.
  - Organiseren van gemeenschappelijke interne vorming.
  - Ontwikkelen van gegevensbank rond verslavingsproblematiek.
  - Signaleren van knelpunten.
- Structuur:
  - Preventieteamvergaderingen (om de 6 weken) met opsplitsing in subgroepen voor het uitwerken van concrete middelen, concepten, strategieën.
- Realisaties:
  - Subgroepen zie onder (2).
  - Interne vorming rond politie.

  - Interne vorming rond illegaal druggebruik.

  - *Brochure en overzichtsdocument (overzicht activiteiten, knelpuntennota en overzicht preventieactoren) 5 jaar VAD- preventiewerk.*

2. Diverse subgroepen (ad hoc) georganiseerd vanuit preventieteam

■ Partners: Verschillende PW A&D (CGG - VAD) afhankelijk van de inhoud van de subgroep.
■ Beperkte termijn afhankelijk van de topic.
■ Doelstelling:
  △ Uitwerken van concrete topic met een beperkte groep op basis van ideeën uit het preventieteam.
■ Structuur:
  △ Uitwerking Visietekst.
  △ Herwerking Richtnota.
  △ Ad hoc werkgroep gemeentelijk beleid (drink wijs).
  △ Ad hoc werkgroep ontwikkeling tentoonstelling drink wijs.
  △ Ad hoc groepen ter voorbereiding van diverse studiedagen.
  △ Ad hoc werkgroep rond modellen voor gezins- en bejaardenhulp.
  △ Ad hoc pakket medicatie.
  △ Ad hoc werkgroep rond criminaliteit.
  △ Werkgroep ter voorbereiding van activiteiten tijdens Europese drugpreventie-week.
  △ *Ad hoc werkgroep grabbelton (verzamelen van ideeën rond thema alcohol en drugpreventie)*
  △ *Werkgroep ter voorbereiding van de studiedag naar de hulpverlening.*
  △ *Ad hoc werkgroep structuur*
■ Realisaties:
  △ Ontwikkeling van Visietekst
  △ Gemeentelijk beleid: drink wijs campagne materiaal, tentoonstelling drink wijs, strategieën m.b.t. gemeentelijk werken en implementatie van drink wijs. Ontwikkelen van alcohol beleidstekst.
  △ Concreet materiaal (Pakket medicatie).
  △ Concept drugbeleid op school: discussietekst.
  △ Europese drugpreventieweek: Ronde tafel conferentie 'drugbeleid op school', studiedag drugs en media, voorstelling nieuw materiaal op infohappening.
  △ Studiedagen drink wijs.
  △ *Ontmoetingsdag hulpverlening - preventie*

3. Programmacommissie en stuurgroep alcohol en arbeid

- Partners: verschillende PW A&D (CGG - VAD), coördinatie alcohol en werk (VAD)
- Lange termijn
- Doelstellingen:
  - △ Ontwikkelen van materiaal en werkconcept naar bedrijven.
  - △ Begeleiden van projecten alcohol en arbeid.
- Realisaties:
  - △ Specifiek trainingsmateriaal voor bedrijven (o.a. brochure en begeleidersmap trainingen).
  - △ Organisatie studiedag rond alcohol en arbeid.
  - △ Diverse trainingen binnen bedrijven.

4. VAD werkgroep vrouw en middelenmisbruik

- Partners: Intern VAD leden, diverse PW A&D (CGG - VAD)
- Doelstelling:
  - △ Uitwerken van specifiek materiaal en strategieën naar de doelgroep vrouwen.
  - △ Organiseren van concrete initiatieven naar vrouwengroepen.
- realisaties:
  - △ Ontwikkeling van foldermateriaal, voorbereiding van studiedagen en werkbezoeken.
  - △ Dossier: stand van zaken medicatiegebruik a.d.h.v relevant cijfermateriaal en formuleren van beleidsopties.

5. Project deskundigheidsbevordering bij eerste lijnsdiensten (zie ook POK)

- Partners: Verschillende PW A&D (CGG - VAD), CGG
- Doelstelling:
  - △ Ontwikkelen van concreet materiaal (audio-visueel).
- Realisaties:
  - △ Videomateriaal 'motiverende gesprektechnieken' voor OCMW.
  - △ Voorbereiding ontwikkeling van materiaal rond motivationele technieken voor arbeid, huisartsen, MST, PMS.

6. Werkgroep rond een drugbeleid op school

- Partners: Verschillende PW A&D (CGG - VAD), Lion's Quest, medewerkers PMS-centra
- Beperkte termijn (2 à 3 jaar)
- Doelstelling:
  - Ontwikkelen van een werkconcept voor het onderwijs als ondersteuning bij een drugbeleid op school.
- Realisaties:
  - Discussietekst: Een drugbeleid op school
  - Voorbereiding begeleidersmap en draaiboek

7. Werkgroep Jeugdbewegingen

- *Partners: Verschillende PW A&D (CGG - VAD), VAD-medewerker, vertegenwoordigers vanuit de koepels van de jeugdbewegingen*
- *Doelstelling:*
  - *Ontwikkelen van een werkconcept voor de jeugdbewegingen*

DEELNAME AAN OVERLEG OP GEMEENSCHAPSNIVEAU DOOR COORDINATIE PREVENTIEPROJECT OF PW A&D.

1. Stuurgroep van het preventieproject

■ Partners: Vertegenwoordigers van VMSI en Federatie (CGG), administratie gezondheidszorg, VAD, kabinet, coördinatie
■ Doelstelling:
- opvolgen van overeenkomsten m.b.t. preventieproject.
- communicatie verzorgen met de overheid.

2. Overlegvergadering met Stuurgroep en CGG met preventiewerker

■ Partners: Leden van de stuurgroep en vertegenwoordigers van CGG met preventiewerker.
■ Doelstelling:
- informatie-uitwisseling met betrekking tot het preventiewerk.

3. Stuurgroep GVO in het onderwijs

■ Partners: administratie volksgezondheid, kabinetten onderwijs en volksgezondheid, onderwijsnetten, PMS/MST, Proges, Rode Kruis, UG, VAD.
■ Lange termijn
■ Focus: GVO, ruimer dan A&D
■ Doelstellingen:
- Coördineren en implementeren van GVO-materiaal in het onderwijs.
- Signaleren van noden en behoeften.

■ Realisaties:
- GVO-pakketten voor basis- en secundair onderwijs

4. Chiro nationaal

■ Partners: PW A&D (Turnhout), verantwoordelijke chiro
■ Lange termijn
■ Doelstelling:
- Ontwikkelen van modellen om continuïteit te stimuleren in groepen waar jongeren dreigen uit te vallen: ontwikkelen van globaal preventiebeleid waarvan A&D preventie een onderdeel is.

Adaptatiecommissie Quest

☑ *(deelname coordinatie VAD opgeschort).*

- Partners: Leerkrachten en directies, Proges, Quest-medewerkers, VAD-coördinatie
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - △ Aanpassing van Quest-materiaal (Amerikaans) aan Vlaamse cultuur.
- Realisaties:
  - △ Herwerkte pakketten Leefsleutels voor Jongeren: leerkrachtenhandleiding en leerlingenboek.

Werkgroep Proges 'De uitdaging'

☑ *(werkgroep opgeschort: realisatie document).*

- Partners: Verschillende PW A&D (CGG - VAD), progesmedewerkers
- Korte termijn (ontwikkeling model)
- Doelstelling:
  - △ Ontwikkelen van concreet materiaal de uitdaging (lespakket voor secundair onderwijs rond sociale vaardigheden met specifieke aandacht voor alcohol en drugs)
- Realisaties:
  - △ Pakket "de uitdaging" voor S.O.

5. Stuurgroep drugpreventieproject in samenwerking met comités voor bijzondere jeugdzorg

- Partners: Coördinatie project VAD, afgevaardigden diverse comités, administratie
- Beperkte termijn (3 jaar)
- Doelstellingen:
  - △ Sturen en inhoud geven aan het project.
  - △ Uitwerken van concepten voor instellingen bijzondere jeugdzorg en horeca.
  - △ Behoeftenonderzoek en inventarisatie van relevant bestaand preventiemteriaal.
- Realisaties:
  - △ Ontwikkeling van concept 'Introductie van een drugbeleid in instellingen voor bijzondere jeugdzorg' gekoppeld aan diverse trainingen naar instellingen in Vlaanderen.
  - △ Voorbereiding ontwikkeling concept rond drugbeleid naar de horeca.
  - △ gemeenschappelijke training naar preventiewerkers comités rond Alcohol- en drugbeleid.

---

6. werkgroep jongeren KKAT

■ Partners: PW A&D, coördinatie VAD, Proges, Rode Kruis, VWVJ, CM
■ Doelstelling:
- △ Begeleiding van jongerenproject rond tabakspreventie.

■Realisaties:
- △ Als dat niet geweldig is
- △ Kinderproject

7. P.O.W. (pluralistisch overleg welzijnswerk)

△ Standpunt bepaling algemeen welzijnswerk: 'Naar een coherent drugbeleid
■ Partners: Onthaalcentra voor thuislozen, JAC's, CLG's, krisisopvangcentra, justitieel welzijnswerk, coördinatie VAD, TG.
■ Doelstelling:
- *△ Formuleren van een standpunt rond drugspreventie vanuit de diensten van het welzijnswerk.*

■ Realisaties:
- *△ Standpuntbepaling welzijnswerk : 'Naar een coherent drugbeleid'*

8. Stuurgroep preventiewerkproject CGGZ

9. Steunpunt Integratie en Preventie (STIP)

■ Partners: Beleidsmensen en veldwerkers vanuit invalshoek jeugd.
■ Initiatiefnemer: VVJ (Vereniging Vlaamse jeugddiensten en jeugdconsulenten).
■ Doelstelling:
- *△ Denktank: teksten.*

INFORMEEL OVERLEG OP GEMEENSCHAPSNIVEAU MET VERSCHILLENDE SECTOREN DOOR COORDINATIE PREVENTIEPROJECT OF PW A&D.

Vanuit de coördinatie en/of door preventiewerkers worden regelmatig contacten onderhouden en wordt overleg gepleegd met verenigingen en diensten die de toegang verlenen tot verschillende sectoren waarbinnen preventief wordt uitgewerkt.
Voorbeelden hiervan zijn:

NCOV
KVLV
BGJG
Stuurgroep GVO in het onderwijs
Proges
Quest
WVJG
CSBO
VVKSM
vzw Drugvrij Vlaanderen
Fjiac
VIG
Vormingscentrum Ter Munck
TG - De Kiem
Fakkeltheater
WVVH
QD-adviesraad
Federatie DGGZ en VMSI
Vormingscentrum OCMW

enz...

LOKAAL OVERLEG

1. Overleg Menen

- Partners: JAC, PMS, MST, PW A&D
- Lange termijn
- Doelstellingen:
  - Wederzijdse ondersteuning om op lokale noden in te gaan.
- Realisatie:
  - Feitelijke samenwerking rond concrete projecten.
  - *eind '93. heeft het werk van het JIAC zich gefocust op de ontwikkeling van een drugbeleid op een aantal scholen, zonder directe betrokkenheid PW A&D.*

2. Overleg Kortrijk

- Partners:
  - Vaste contacten: CBJ, JAC, Kompas, PW A&D
  - Wisselende contacten: Jeugddienst, PMS, MST, CGG, RW, politie
- Lange termijn
- Doelstellingen:
  - Overleg en coördinatie van initiatieven
  - Samenwerking bij vormingsinitiatieven.
- Realisaties:
  - Huidige focus: vormingsaanbod naar onderwijs (scholen + PMS/MST).
  - *Einde '93 is in het kader van een veiligheidscontract van de stad Kortrijk een drugpreventie-initiatief gestart naar de scholen; inhoudelijk wordt dit gestuurd vanuit Kompas.*

VAD-PREVENTIEWERK
VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN
Gustave Schildknechtstraat 9, 1020 Brussel
Tel 02/422.49.74 Fax. 02/422.49.79

3. Overlegplatform Ieper (werkgroep binnen de welzijnsraad arrondissement Ieper)

■ Partners:
- △ Vaste leden: CGG, JOC, CBJ, OCMW, CMW, Kompas, PW A&D.
- △ Wisselende leden: PMS, MST, GVO-dienst mutualiteiten, Kliniek, RW

■ Lange termijn

■ Doelstellingen:
- △ Coördinatie van regionale initiatieven
- △ Profileren van het overleg in de regio (ruimere regionale uitstraling)

■ Realisaties:
- △ Vorming instellingen bijzondere jeugdzorg.
- △ Vorming politie in voorbereiding.
- △ Regionale sensibilisering rond drugs in ruime zin.
- △ *Centrale voor informatie en sensibilisering.*
- △ *Hearing met politie uit de regio en aanzet tot protocol: parket - politie - hulpverlening*

4. Overlegplatform Tielt, Regionale werkgroep drugpreventie

■ Partners:OCMW, CGG, Jeugddienst, PMS, MST, Huisartsenkring, Klinieken, CBJ, GVO-Mutualiteit, onderwijs, politie, rijkswacht, Vlaams kruis, PW A&D

■ Lange termijn

■ Doelstelling:
- △ Forum voor coördinatie lokale initiatieven (met ruimere regionale uitstraling).
- △ Realiseren werkaanbod naar de 2 subgroepen.

■ Structuur:
- △ Algemene overleggroep
- △ 2 werkgroepen (onderwijs en sociaal cultureel werk)

■ Realisaties:
- △ Uitbouw documentatiecentrum
- △ Aanbod vormingsavonden voor socio-culturele verenigingen.
- △ Uitbouw gezamenlijk preventieproject naar scholen
- △ *Interne vorming en uitwisseling*
- △ *Ondersteuning van de diverse schoolprojecten.*
- △ *Aanbod Socio-culturele verenigingen.*

5. Overlegplatform Izegem

- Partners: Sociaal centrum, JOC, CGG, Kliniek, politie, CBJ, PMS, MST, PW A&D
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - Overleg en coördinatie van initiatieven.
  - Realisatie van diverse projecten.
- Realisaties:
  - Samenkomst met schooldirecties: aanzet tot uitwerken schoolbeleid.
  - Deelname aan bestaande werkgroep rond relatievorming en seksualiteit in het onderwijs + *integratie van concept drugbeleid.*
  - *Opvolging contacten individuele scholen.*
  - Lokale implementatie 'Drink wijs'.
  - Project huisartsen: voorstellen tot implementatie.

6. Overlegplatform Wevelgem

- Partners: Schepen sociale zaken, jeugdfunctionaris, sportfunctionaris, cultuurfunctionaris, jeugdhuis, politie, JAC, Huisartsen, PW A&D
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - Betrekken van gemeentelijke diensten bij het uitwerken van een preventief beleid.
- Realisatie:
  - Implementatie drink wijs + *opvolging*.
  - Activiteiten naar onderwijs, horeca en sociaal culturele verenigingen rond drugpreventie.
  - Ondersteuning onderwijs in het kader van een drugbeleid.
  - Beleidsnota: principsverklaring door college van burgemeester en schepenen
  - *Link naar 'Kom op tegen Kanker' / roken.*
  - *Schoolinitiatieven rond roken / illegale drugs.*

7. Overleg Roeselare

- Partners:
  - Vaste leden: Burgemeester, politie, jeugddienst, RW, CBJ, PW A&D.
  - Wisselende leden: PMS, MST, Bijzondere jeugdzorg, lokale hulpverlening.
- Middellange termijn (eind '92 - eind '95)
- Doelstellingen:
  - Realisatie van een globaal werkvoorstel t.a.v. illegaal gebruik.
  - Focussen: politioneel-administratief, onderwijs, uitbaters, media, hulpverlening, Bijzondere jeugdzorg.

- Realisaties:
  - Voorbereidend rapport 'stationstrip'.
  - Actievoorstel in uitvoering.
  - *DOM-project: verdere uitvoering van initiatieven rond vrije tijd, scholen, hulpverlening, bijzondere jeugdzorg.*

8. Overlegplatform Blankenberge

- Partners: PMS, JAC, CGG, Jeugdraad, jeugdcentrum, PW A&D
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - Concrete initiatieven rond drugbeleid op school.
- Focus: onderwijs
- Realisaties:
  - Ronde tafel met directies katholieke scholen Blankenberge
  - Debat-avond voor de jeugd

9. Overlegplatform Veurne

- Partners: CBJ, PMS, MST, JAC, Jeugdrechtbank, consultatiebureau, MPI, PW A&D.
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - Korte termijn: Aanbod formuleren naar intermediairen die zich richten op de school.
- Focus: Onderwijs
- Realisatie:
  - Training partners overleg - vorming sleutelfiguren
  - *Vormingsdagen rond aanpak van drugs voor PMS/MST/justitie/hulpverlening (3 halve dagdelen)*

10. Overlegplatform Torhout

- Partners: JAC, CBJ, CLG, PMS, MST, PW A&D.
- Doelstelling:
  △ Motiveringsfase tot opstarten overleg rond A&D preventie.

REGIONAAL OVERLEG

1. Overlegplatform Brugge

- Partners: CGG, VAD, CBJ, Dagcentrum, PW A&D
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - △ Ondersteunen en uitbouwen van training en vorming naar instellingen bijzondere jeugdzorg en onderwijs.
- Focus: Instellingen bijzondere jeugdzorg en onderwijs
- Structuur:
  - △ 2 werkgroepen (instellingen en onderwijs)
- Realisatie:
  - △ Initiatietraining rond drugbeleid naar alle instellingen regio Brugge
  - △ Procesbegeleiding van instellingen (op maat)
  - △ Individuele scholen begeleiden bij het uitwerken van een schoolbeleid
  - ☑ △ *5-daagse vorming voor procesbegeleiders "drugbeleid op school en in de instelling"*

2. Drugpreventieplatform Oostende (DPPO)

- Partners: JAC, CBJ, kliniek, politie, rijkswacht, stadsdienst soc. zaken, medios, dagcentrum, VAD, PW A&D
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - △ Op verschillende niveaus coördineren van initiatieven
  - △ Uitwerken en opzetten van vorming
  - △ Promoten van hulpverleningsmogelijkheden en onderzoek.
- Structuur:
  - △ Stuurgroep met opsplitsing naar verschillende werkcellen: Werkgroepen rond onderwijs, bijzondere jeugdzorg, justitie, hulpverlening, jeugdwerk.
- Realisaties:
  - ☑ △ *Onderwijs: directiebijkomst rond drugbeleid op school voor Oostendse scholen.*
  - △ Bijzondere jeugdzorg: Implementatie van een drugbeleid binnen instelling voor bijzondere jeugdzorg, gekoppeld aan procesbegeleiding.
  - △ Justitie: voorbereiding model voor alternatieve sanctionering.
  - △ Jeugdwerk: ondersteuningsgroepen voor jongeren (trefpunt)
  - △ Hulpverlening: Onderzoek naar ervaring van hulpverlening met A&D-problematiek, screenen van de doorverwijskanalen, signaleren van problemen. (werkcel voorlopig op non-actief).

3. Regionale Welzijnsraad, Oostende

■ Partners: 70-tal diensten uit de regio Oostende
■ Lange termijn
■ Doelstellingen:
△ Coördinatie op vlak van welzijnswerk binnen de regio.
■ Structuur:
△ Algemene vergadering met opsplitsing naar werkcellen bv. Werkcel rond kansarmoede, migrantenwerking, werkgroep drugs,...
■ Realisaties:
△ Drugpreventieplatform Oostende (DPPO).
☑ △ *Enquête m.b.t. de drughulpverlening in de Oostendse regio*

4. Werkgroep drugpreventie, Kortrijk

☑ *De formele contacten binnen deze groep zijn afgebouwd. Initiatieven zijn opgenomen in de lokale werkingen Kortrijk/Menen.*

■ Partners: Rijkswacht, PMS, MST, CGG, politie, JAC,, probatiedienst, CBJ, PW A&D
■ Lange termijn, voorlopig non -actief.
■ Focus: preventie illegale drugs
■ Doelstelling:
△ Ontwikkelen van preventieactiviteiten rond illegale drugs
■ Realisaties:
△ Werkmap: jongeren, preventie en drugs
△ Netwerk van lokale contactpunten rond drugs uitbouwen, 5 contactpunten promoten (o.a. JAC, PMS, CGG,...)
△ Vormingsmomenten naar verschillende doelgroepen (onderwijs, huisartsen, jeugdhuizen, spoedopname).
△ Project rond XTC in dancings, Menen.

☑ 5. Programmatie Hof van Watervliet in het kader van de week van het alcoholisme

■ Partners: Sobriëtas, CM, Zelfhulpgroepen alcohol en medicatie, CBJ, klinieken, crisisopvang, *de Sleutel,* PW A&D.
■ Focus: Onderwijs
■ Doelstelling: Jaarlijks uitwerken van een programma naar jongeren en intermediairen voor de 14-daagse rond alcohol- en drugproblematiek.
■ Realisaties:
△ Realisatie van infobeurs met o.a. gebruik van drink wijs-tentoonstelling.
△ Concrete initiatieven naar leerkrachten (methodieken).

PROVINCIAAL OVERLEG

1. Westvlaams coördinatiecomité alcohol en andere drugproblemen (WCAD)

■ Partners: v.z.w. ledenvereniging : Diensten uit: onderwijs, welzijns- en gezondheidssector, jeugdwelzijn, politie en justitie.
■ Lange termijn
■ Doelstelling:

△ Erkende gesprekspartner naar de provincie. Realiseren van lokale uitwerking van gemeenschappelijke prioriteiten preventiewerk. Organiseren van inhoudelijke activiteiten vanuit provinciale koepel.

■ Realisaties:

△ Jaarlijks twee studienamiddagen
△ *Hulpverleningsgids 'alcohol- en andere drugproblemen West - Vlaanderen : realisatie tweede editie.*
△ Nieuwsbrief (2 maandelijks).
△ *Studienamiddag rond methadonverstrekking*
△ *Beleidsadvisering voor diverse commissies t.a.v. de provincie: gezondheidscommissie, commissie bijzondere jeugdzorg en commissie ter voorkoming van misdadigheid.*
△ *Studiedag jeugdwerk en drugbeleid.*

LOKAAL OVERLEG

1. Werkgroep drugpreventie St-Niklaas

- Partners: PMS, MST, CGG, GVO dienst mutualiteit, klinieken, onafhankelijke geïnteresseerden, PW A&D, *uitbreiding van groep met volgende diensten: OCMW, Psychiatrisch Ziekenhuis, Sociaal Centrum (1° lijn), CBJ-preventieverantwoordelijken, sociale diensten van de algemene ziekenhuizen, jeugdpolitie.*
- Lange termijn met flexibele samenstelling afhankelijk van de problematiek.
- Doelstelling:
  - Oorspronkelijk samenstellen van concrete lespakketten.
  - Nu Spreekbuis en forum voor wat er in St-Niklaas gebeurt rond preventie A&D.
  - Forum waar men elkaar als partner kan leren kennen
  - *Uitwisseling van ervaringen tussen personen die met de drugproblematiek zowel preventief als curatief bezig zijn.*
  - *Signalen uit het veld doorgeven aan het beleid.*
- Realisaties:
  - Ontwikkeling van divers lesmateriaal ('80) rond alcohol en druggebruik.
  - Opstarten en voorbereiding van scholenoverleg rond een drugbeleid op school.
  - *In voorbereiding:*
    1. *Sociale kaart van aanbod en beperkingen naar drughulpverlening van de betrokken diensten.*
    2. *In kaart brengen van preventieve activiteiten naar scholen.*

2. Stedelijk drugpreventieoverleg St-Niklaas

- Partners: Schepen sociale zaken, alle sociale diensten op de eerste, tweede en derde lijn, alle onderwijsvertegenwoordigers, PW A&D
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - Te herstructureren en aan te vullen met de preventiewerkers recent aangeworven binnen de stad (vanuit binnenlandse zaken).
  - A&D preventie naar scholen; Leefsleutels.
- Realisatie:
  - Diareeks: 'Keep cool' .
  - Training "Leefsleutels" voor leerkrachten secundair onderwijs.

3. Gents drugoverleg

■ Partners:Preventiewerkers Binnenlandse zaken bij politie (criminaliteitspreventiewerkers 1ste lichting), parket, Preventiewerkers Binnenlands zaken (veiligheidscontracten), RUG - criminologie, ruime hulpverlening (ambulant als residentieel), buurtwerken, OCMW, onderwijsinspectie, JAC, jeugdpolitie, BOB, PW A&D.
■ Voor het ogenblik niet meer actief overleg bij het wegvallen criminaliteitspreventiewerkers B.Z. De onderwijscel wordt terug opgestart in 1993.
Recente evolutie: Oriëntering binnen stedelijke preventieraad (zie nieuw overleg 12).
■ Doelstelling:
- △ Samenbrengen van verschillende partners op het terrein van A&D.

■ Structuur: Opsplitsing naar werkcellen.
- △ Drugs in onderwijs (onderwijscel)
- △ Registratiecel (zeer kortstondig)
- △ Laagdrempelige hulpverlening (stopgezet bij sart van dagcentrum 'De Sleutel'
- △ Preventie in de gevangenissen (eerste contacten met verantwoordelijke gevangenis)
- △ Samenwerking parket, politie, Hulpverlening

■ Realisatie:
- △ Onderwijscel:

Partners: 1° substituut van het parket, . gerechtelijke politie, schepen sociale zaken, Onderwijssector, JAC, QUEST, Criminaliteitspreventiewerker, PW A&D
- Omzendbrief naar directies bekendmaking werkcel
- 2 vormingsdagen naar directies en leerkrachten
- brief naar min. van onderwijs i.v.m. lokaal overleg gekoppeld aan een vergadering met min. binnen cel.

☑ *- Navormingsproject 'preventiebeleid op school': navormingsprogramma van het pedagogisch centrum Oost-Vlaanderen voor leerkrachten, ouders, directie en PMS.*

4. Overleg platform Aalter rond drink wijs

- Partners: Voorzitter huisartsen, politie, rijkswacht, PMS, Kind en gezin, vertegenwoordigers scholen, cultuurraad, OCMW, Pastoor, jeugdhuis, jeugdraad, schepen (soc. zaken en jeugd en gezin), PW A&D
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - Voorbereiding tot gemeentelijke actiekalender A&D
- Realisaties:
  - Jeugdsector: Barbeleid, afspraken: contract voor jeugdwerk (ook rond alcohol), Vorming door sociaal culturele werking.
  - Cultuurraad: agendapunten op statutaire vergadering.
  - *Oprichting van concrete werkcel + planning activiteiten.*
  - *Oprichting van een breed overleg + perscel (1 vertegenwoordiger per sector).*

5. Overlegplatform Lokeren

- Partners: CGG, Jeugdconsulent stad, OCMW, jeugdraad, schepen soc. zaken, gezinsraad, politie, PW A&D
- Korte termijn
- Doelstelling:
  - Sensibiliseren van verschillende partners op het terrein.
- Realisaties:
  - Voorstelling drink wijs
  - Welzijnsbeurs : organisatie van activiteiten
  - Infosessies naar ouders en scholen + voorbereiding tot opstarten van scholenoverleg in '93 (opdracht voor de P.W. Binnelandse Zaken).

6. Overlegplatform Heusden - Destelbergen

- Partners: Schepen sociale zaken, BGJG, Jeugdconsulent van gemeente, politie, PW A&D
- Doelstelling:
  - Uitwerken van lokaal A&D beleid
- Realisaties:
  - Publikaties in gemeentelijk infoblad
  - Informatieavond

7. Overlegplatform Merelbeke

■ Partners: Schepen, commissie kansarmen, gemeentelijk informatie ambtenaar, PW A&D
■ Lange termijn
■ Doelstelling:
 △ Sensibiliseren van diverse partners.
 △ Organiseren van verschillende concrete initiatieven.
■ Realisaties: Verschillende initiatieven op verschillende echelons (verloop van verschillende diensten)
 △ Infoblad - artikels
 △ politie verspreidt folders aan belanghebbende personen.
 △ Informatieavond over drugs.
 △ Steun aan de Sleutel.
☑ △ *Samenstellen van activiteiten voor de maand januari:*
 Infoavonden + beleidsdebat
 Opening dialoog met de lokale betrokkenen.

8. Jeugdwelzijnsoverleg Wetteren (scholenoverleg)

■ Partners: CBJ, politie, jeugddienst, PMS, PW A&D
■ Lange termijn
■ Doelstelling:
 △ Samenbrengen van verschillende partners op het terrein: informatieuitwisseling rond diverse thema's.
■ Structuur:
 △ Stuurgroep + werkcel voor onderwijs
■ Realisaties:
 △ Vanuit stuurgroep verschillende informatievergaderingen naar intermediairen rond diverse thema's (bv voorstelling comité, voorstelling jeugdhuiswerking, vorming rond drugproblematiek van rijkswacht (produktinfo) en preventiewerker (beleid)...)
 △ Werkcel jeugdwelzijnswerk = scholenoverleg
 Implementatie van drugbeleid op school, planning van activiteiten en opstarten scholenoverleg Wetteren.
☑ △ *Vanuit scholenoverleg vorming van directies van alle Wetterse scholen.*

9. Schooloverleg Deinze

- Partners: PMS, CGG, schooldirecties, PW A&D
- Doelstelling:
  - Opstarten lokaal overleg.
- Realisaties:
  - Vormingssessies naar leerkrachten (soms ook oudersessies) in alle scholen individueel
  - Eindresultaat: interscholen pedagogische studiedag rond drugpreventie (basis tekst drugbeleid op school)
  - Mandaat vragen aan directies om beleid concreter uit te werken.

10. Gentse Welzijnsraad

- Partners: Zeer ruime invulling vanuit ganse sector.
- Lange termijn
- Focus: ruimer dan A&D-preventie.
- Realisaties:
  - Sociale kaart (luik A&D)
  - Aanzetten tot een lunchdebat tussen preventie en hulpverlening
  - *Project kansarmoede: Gedragsgericht overleg, wat H.V. in handelingsverlegenheid brengt o.a. alcoholgebruik : motivationele gesprekstechnieken.*
  - *Project: Welzijnsoverleg Gent (VFIK-project). Participatie van de PW A&D in de stuurgroep: Doel: Stem geven aan particuliere reguliere welzijnsorganisaties t.a.v. de stad, OCMW en VFIK-projecten.*

11. Preventiebeleid - drugoverleg Dendermonde

■ Partners: Alle geïnteresseerde diensten / organisaties uit het Dendermondse.
■ Initiatiefnemer: Schepen Sociale zaken op basis van een interpellatie van de werkgroep kansarmoede. Eigen positie: inhoudelijke en ondersteunende rol.
■ Doelstellingen:
- △ Signaleren naar beleid van drugproblemen in regio Dendermonde.
- △ Inventariseren van initiatieven en materialen rond drugs.
- △ Inventariseren van noden en behoeften.
- △ Opstarten van werkgroepen rond diverse themata.

■ Realisaties:
- △ Voorbereidende vergaderingen met schepenen en veldwerkers.
- △ *Overlegvergadering: alle sectoren*
- △ *Strategiebepaling: voorstel om groep op te splitsen in:*
  - *- diensten met een preventieve werking*
  - *- Hulpverlening*
  - *- Justitie/politie*

(er wordt gewacht op het vrijstellen van een persoon om deze werking verder op te nemen)
- △ *Sector onderwijs: aparte initiatieven i.v.m. drugbeleid op school.*

12. Stedelijke preventieraad Gent

■ *Partners: Zeer ruim overleg (alle diensten en organisaties die met criminaliteitspreventie te maken hebben)*
■ *Initiatiefnemer: Veiligheidscontracten (Min. Binnelandse zaken)*
■ *Doelstellingen:*
- △ *Advies aan gemeentebestuur*

■ *Realisaties:*
- △ *Oprichtingsvergadering*

13. Zottegem - gezinsraad

■ *Partners: Eerste contact met de gezinsraad.*
■ *Doelstellingen:*
- △ *Eerste contactvergaderingen met tot doel het opstarten van overleg*

■ *Realisaties:*
- △ *Ontmoeting met scholen.*
- △ *Planning van een actie naar de socio-culturele sector.*

REGIONAAL OVERLEG

1. *Overleg preventiewerk: Vlaamse gemeenschap + Tobbackers (St- Niklaas, Lokeren)*

- *Partners: Preventiewerkers Tobback, PW A&D*
- *Initiatiefnemers: Op vraag van preventiewerkers uit de regio als coacher (PW A&D) visie aanbrengen, vorming geven.*
- *Doelstellingen:*
  - *Samenwerking tussen de verschillende preventiewerkers betrachten.*
  - *Doorgeven van eenmalige opdrachten.*
- *Realisaties:*
  - *St-Niklaas: Drink wijs campagne: vnl. naar drugbeleid - scholenoverleg: samenwerkingsinitiatief.*
    Afspreken m.b.t. taakafbakening.
  - *Lokeren: Scholenoverleg rond drugbeleid: in voorbereiding.*

2. *Regionaal overleg Brakel - Oudenaarde - Ronse*

- *Partners: CBJ, PMS/MST, PW A&D*
- *Initiatiefnemers: CBJ*
- *Doelstellingen:*
  - *Opstarten preventieve activiteiten*

PROVINCIAAL OVERLEG

1. Technische werkgroep van provinciale commissie ter voorkoming van criminaliteit (Oost - Vlaanderen)

- Partners: preventieambtenaar politie, project farmaca, vakgroep strafrecht UG, Huisartsenkring, provinciale jeugddienst, farmaceutische inspectie, advocaat generaal Hof van Beroep, PW A&D
- Beperkte termijn
- Focus: ruimer dan A&D-preventie
- Doelstelling:
  - Ontwikkelen van een geïntegreerd preventiebeleid (opzetten van parallelle acties via provinciale input in verschillende sectoren).
- Realisaties:
  - Twee-daagse studiedag over jongeren en middelengebruik
  - Video over geneesmiddelenmisbruik
  - Persconferentie
  - Voorstellen van medicatiepakket (VAD) naar alle provinciale scholen.
  - Studenten initiatief UG rond amfetaminen.
  - Spreekbeurten over misbruik farmaca binnen apothekersbond.
  - Artikels in vaktijdschriften.
  - Vorming op provinciale politieschool rond verslaving.

2. Provincie Oost - Vlaanderen
Informeel, voorbereidend overleg

- Partners: Ambtenaar gemeente, PW A&D
- Doelstelling:
  - Exploreren van mogelijke thema's om preventief te werken rond gezondheid vanuit de provincie.

LOKAAL OVERLEG

1. Brussels overleg drugs jongeren

- Partners: JAC, CBJ, CLG, PW A&D
- Lange termijn
- Focus: Onderwijs
- Doelstelling:
  - Afspraken maken rond het organiseren van preventie naar onderwijs (m.a.w. formuleren van een gezamenlijk aanbod).
- Realisaties:
  - Gemeenschappelijk folder voor onderwijs
  - Contacten met de VUB m.b.t. de mogelijkheden om een onderzoek naar drug-gebruik bij jongeren op te starten.

2. Overlegplatform St-Genesius Rode

- Partners: MST, schooldirecties, politie, MST, CBJ, PW A&D
- Doelstelling:
  - Komen tot een efficiënte drugpreventie naar jongeren. Zeer recente start, doelstellingen dienen nog verder gespecifieerd.

3. Overlegplatform Dilbeek

- Partners: Politie, Rijkswacht, schooldirecties, schepen sociale zaken, burgemeester, gezinsraad, jeugdraad, jeugdconsulent, PW A&D
- Doelstelling:
  - Uitbouwen van een gemeentelijk beleid m.b.t. drugpreventie (recente start overleg).

4. Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie Brussel, Overleg Druggebruik Brussel bi-communautair

■ Partners: terreinwerkers: Hulpverlening , politie, rijkswacht, 1ste-, 2de- en derde lijn, parket, CBJ, MST, PW A&D.

■ Doelstelling:

- Adviserend en beleidsvormend.

■ Realisaties:

- Uitwerken van een beleidsnota, voorstelling op persconferentie.
- Bespreken van de knelpunten op het werkterrein gekoppeld aan projectbespreking.

5. Brusselse Welzijnsraad

■ Partners: Alle partners uit het ruime veld van het welzijnswerk en gezondheidszorg.

■ *Doelstellingen:*

- *Beleidsadviserend*
- *Opvolging, ondersteuning en advisering van het nederlandstalig drugpreventiewerk in Brussel.*
- *Bijeenbrengen van de veldwerkers op geregelde tijdstippen.*

■ Realisaties:

- Uitwerken van een beleidsnota

6. Stuurgroep preventie Tienen

- Partners: Rijkswacht, service club, PMS, CGG, jeugdienst, preventiewerker binnenlandse zaken, preventieambtenaar Tienen, PW A&D.
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - △ Opstarten van initiatieven rond drugpreventie met als doelgroep onderwijs, *horeca, jongeren.*
- Structuur:
  - △ Coördinerende preventieraad (nog op te starten bij aanwerving PW binnenlandse zaken in de loop van '93) + werkcel voor onderwijs (stuurgroep onderwijs Tienen)
- Realisatie:
  - △ *Vorming 'Leefsleutels Tiense Secundaire Scholen).*
  - △ *Implementatie 'Tralies in Wonderland Tiense Lagere scholen.*
  - △ *Samenwerking met de media*
  - △ *Contactvergadering directies en leerkrachten secundaire scholen (o.a. drugbeleid op school, standpunt parket,...), pedagogische studiedagen,...*
  - △ *Ouderavonden via oudercomités scholen*
  - △ *Horeca-project: vormingsavond uitbaters, actie in dancings en cafés.*

7. Jeugdwelzijnsoverleg Tienen

- Partners: CLG, CGG, PMS, MST, jeugdpolitie, jeugdconsulent, CBJ, PW A&D
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - △ Samenbrengen van alle diensten die met jongeren bezig zijn.
  - △ Uitwisselen van informatie en eigen activiteiten.
  - △ Plannen van gemeenschappelijke initiatieven.
- Focus: Ruimer dan drugpreventie, jongeren en alle thema's die hen aanbelangen.
- Realisaties:
  - △ Jongeren wegwijs: jaarlijkse herwerking publikatie jeugdienst.
  - △ *Jeugdbeleidsplan Tienen.*

8. Overlegplatform Aarschot

■ Partners: Oudercomités, AA, OCMW, bibliotheek, gezinsraad, politie, rijkswacht, schepen van sociale zaken, jeugddienst, volwassenenverenigingen, Kind en gezin, Wit-gele kruis, BGJG, instellingen bijz. jeugdzorg, schooldirectie, speelpleinen, leden van de gezinsraad, PW A&D

■ Doelstelling:

- △ Implementatie van een drugbeleid op school.
- △ Gemeentelijk overleg tussen verschillende sectoren.

■ Focus: Specifiek gericht naar onderwijs en ouders m.b.t. A&D preventie. (op termijn uitbreiden verder dan onderwijs)

■ Structuur: Overleg in het kader van de gezinsraad. In de toekomst wordt de preventie-raad opgericht (cfr. aanwerving PW Binnenlandse Zaken).

■ Realisaties:

- △ Vorming naar leerkrachten / PMS /MST van alle Aarschotse S.O.
- △ 1 avond voor ouders van lln. S.O en L.O.
- △ Avond produktinformatie door rijkswacht.
- △ Voorstelling drink wijs tentoonstelling tijdens info avonden naar ouders.
- △ Directievergaderingen rond drugbeleid op school, 2x pers jaar.

- △ *Drugbeleid op school introduceren in alle Aarschotse secundaire scholen (overleg en vorming) en follow-up (directieoverleg, ondersteuning PMS-MST, werkgroep opschool).*
- △ *Vorming ouders via oudercomités.*
- △ *Gepland: organisatie vorming "Leefsleutels voor jongeren".*

9. Preventieoverleg Leuven

- Partners: CBJ, JAC, CLG, PW A&D
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - △ Inventariseren van wat er op het vlak van preventie naar jongeren gebeurt (niet enkel voor drugs).
  - △ Kenbaar maken van verschillende diensten om dubbel werk te vermijden.
- Realisaties:
  - △ Preventiekrant voor leerkrachten van alle scholen. Overzicht van wat alle diensten binnen welzijnssektor doen rond preventie in het algemeen.
  - △ *Studienamiddag Link (leuven), hulpverleners eerste lijn.*

10. Preventieraad Tienen

- *Partners: Partners uit de verschillende sectoren in Tienen + PW A&D.*
- *Initiatiefnemers: Stad Tienen, PW A&D: inhoudelijke ondersteuning.*
- *Doelstellingen: Drugpreventie in stad Tienen.*
- *Realisaties:*
  - △ *2 studiedagen voor leerkrachten.*
  - △ *Realisaties voorbereiden en evalueren van de stuurgroep onderwijs Tienen.*

11. Overlegplatform Grimbergen

- *Partners: Burgemeester, OCMW, politie, rijkswacht, sociale dienst, informatieambtenaar, PW A&D.*
- *Initiatiefnemer: Burgemeester.*
- *Doelstelling: Ontwikkelen van concrete activiteiten, in eerste instantie voor het lager onderwijs in de gemeente (er is maar 1 secundaire school) en naar de ouders.*
- *Realisaties:*
  - △ *Voorstelling Tralies in Wonderland 1 maal voor directies en eenmaal voor leerkrachten van 5 en 6de klas.*

12. Overleg Asse

- *Partners: CBJ, Kliniek, MST, OCMW, PMS, Rijkswacht, thuisgezondheidszorg, PW A&D.*
- *Initiatiefnemer: OCMW; PW A&D: inhoudelijke adviserende rol.*
- *Doelstellingen:*
  - △ *Taboesfeer rond drugs doorbreken.*
  - △ *Stimuleren van preventieactiviteiten in diverse sectoren.*
  - △ *Samenbrengen van verschillende partners op het terrein om van hieruit gecoördineerde actie te plannen.*

13. Drugoverleg Vilvoorde

- *Partners: CGGZ., CBJ, PMS, JAC, PW A&D.*
- *Initiatiefnemer: CGGZ Vilvoorde.*
- *Doelstellingen:*
  - △ *Aanwerven van preventiewerker in het dkader van een kansarmoedeproject.*
  - △ *Overleg en coördinatie van initiatieven.*
  - △ *Opzetten van initiatieven.*
  - △ *Samenbrengen van verschillende partners op het terrein.*

Werkgoep drugs - binnen wellzijnsraad Kortenberg
Opstart juni 1994

- *Partners: leden welzijnsraad Kortenberg + PW A&D*
- *Initiatiefnemer: Welzijnsraad Kortenberg + PW A&D: inhoudelijk en adviserende rol.*
- *Doelstellingen:*
  - △ *Drugbeleid ontwikkelen binnen de gemeente Kortenberg voor de verschillende sectoren*

REGIONAAL OVERLEG

1. Overleg welzijnswerk Diest (OWRD), preventiewerkgroep

- Partners: CGG, jeugdienst, politie, CBJ, jeugdrechtbank, PMS, MST, PW A&D
- Lange termijn als werkcel van OWRD
- Doelstelling:
  - Werken naar diverse sectoren rond preventie van drugs.
- Structuur:
  - Werkgroep met opsplitsing naar twee sectoren: jeugdwerk en onderwijs.
- Realisaties:
  - Onderwijs:

    Directievergadering (drugbeleid op school)

    Gemeenschappelijk vorming naar leerkrachten (5 per school): met tot doel het ontwikkelen van lange termijnstrategieën en het voorzien van procesbegeleiding.

    Parallelle sessie voor PMS, MST en CBJ met tot doel het op termijn kunnen begeleiden van de individuele scholen.
  - Jeugdwerk:

    Ontwikkelen van initiatieven naar jeugdhuizen en jeugdverenigingen (in voorbereiding).
  - *Voorbereiding van project oktover '94: alle scholen (2° en 3° graad) van Diest werken op dezelfde dag aan het onderwerp 'genotsmiddelen'. Dit wordt afgesloten met een 'alcohol- en drugsvrije fuif'.*
  - *Onderhandeling met OCMW ivm training 'motiverende gesprekstechnieken'.*
  - *Onderhandeling met OCMW ivm subsidiëring.*

2. Samenwerkingsverband rond alcohol en drugs, Leuven

■ Partners: Afgevaardigden instellingen bijzondere jeugdzorg, dagcentra bijz. jeugdzorg, CBJ, VAD, PW A&D
■ Lange termijn
■ Doelstelling:
- △ Uitbouwen en opstarten van vormingsinitiatieven naar instellingen bijzondere jeugdzorg.
- △ Implementatie van concept drugbeleid en procesbegeleiding.

■ Realisaties:
- △ Uitnodigen alle verantwoordelijken instellingen regio: bevraging van behoeften gekoppeld aan opstarten van concrete initiatieven.
- △ Gemeenschappelijke vorming naar instellingen bijzondere jeugdzorg rond drugbeleid.
- △ Voorbereiding van de follow-up door het plannen van intervisiegroepen.
- △ *Follow-up van intervisiegroepen:*
    - ☼ *casestudy*
    - ☼ *vergadering voor alle directies van instellingen bijzondere jeugdzorg mbt een drugbeleid in de instelling.*
    - ☼ *justitiele aspecten van een drrugbeleid: visie parket*
    - ☼ *Overzicht van de bestaande info- en vormingspaketten.*

3. Jongeren preventie overleg, Wezembeek Oppem (JOPO)

■ Partners: CGG, PMS, CBJ, CLG, MST, PW A&D (2 preventieregio's)
■ Lange termijn
■ Focus: jongeren, ruimer dan A&D
■ Doelstelling:
- △ Samenbrengen van verschillende partners op het terrein om van hieruit gecoordineerde actie te plannen.

■ Realisaties:
- △ Voorstelling programma leefsleutels voor jongeren (Lions Quest) naar scholen in de regio gekoppeld aan planning van training.
- △ Cursusreeks voor leerkrachten: Jongeren met problemen, vroegsignalering.
- △ *Open - JOPO: Vergadering voor voornamelijk directies S.O. rond preventie op school met o.a. aandacht voor drugbeleid op school + Bepalen van verwachtingen en doelstellingen.*

PROVINCIAAL OVERLEG

1. Provinciaal overlegcomité alcohol en drugs, Brabant (POK)

- Partners: v.z.w.: CGG, Klinieken, T.G., PW A&D beide preventieregio's
- Lange termijn
- Doelstellingen:
  - △ Nederlandstalige partners op het terrein samenbrengen om van hieruit gecoördineerde activiteiten rond preventie op te starten.
  - △ Ontwikkelen van nieuwe methodieken.
- Realisaties:
  - △ Cursus rond contemplatie: secundaire preventie tijdens contemplatiefase.
  - △ Pilootprojecten rond vroeginterventie.
  - △ Project deskundigheidsbevordering bij eerste lijnsdiensten (3 jaar). *Werkgroep: voorbereiding video leerlingenbegeleiders, voorbereidende contacten met de sector.*
  - △ Cursus "gecontroleerd drinken".
  - △ Cursus "motiverende gesprekstechnieken".

2. Overleg PW A&D, Brabant

- Partners: PW A&D A&D (CGG - VAD) preventieregio's Brussel, Halle - Vilvoorde en Leuven
- Doelstelling:
  - △ Onderling werkoverleg en afspraken.

LOKAAL OVERLEG

1. Drugteam CGG Mechelen

- Partners: Hulpverleners, straathoekwerker, PW A&D
- Lange termijn
- Doelstellingen:
  - Uitwisselen van informatie en werking op elkaar afstemmen.
  - Uitstippelen van het drugbeleid van het CGG.
- Realisaties:
  - Realisatie en begeleiding van infofoon (druglijn).

2. Stedelijke werkgroep drugpreventie, Mechelen

- Partners: Schepen van volksgezondheid, parket, politie, gerechtelijke politie, rijkswacht, CGG, jeugddienst, jeugdhuis, PW A&D.
- Lange termijn
- Doelstellingen:
  - Forum voor uitwisseling van informatie.
  - Opzetten en opvolgen van concrete activiteiten.
- Realisaties:
  - Project straathoekwerk.
  - druginfofoon
  - Therapeutisch advies (samenwerking tussen justitie en hulpverlening).

3. Drugpreventieplatform Mechelen (DPPM)

- Partners: Preventiewerker stad (B.Z.), CBJ, RW, PW A&D.
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - Organiseren, plannen en opvolgen van concrete actie n.a.v. onderzoek binnen de Mechelse scholen .
- Realisaties:
  - Opzetten van onderzoek naar druggebruik in Mechelse scholen.

4. Overlegplatform Meerhout

■ Partners: Gemeenteraadslid, gezondheidscoördinator PIH, politie, OCMW, burgemeester, huisartsenkring, jeugdraad, sportraad, socio-culturele verenigingen, PW A&D
■ Lange termijn
■ Doelstelling:
- Uitbouwen van een geïntegreerd alcoholbeleid in de gemeente met zoveel mogelijk partners onder impuls van de gemeente
- uitwerken van een beleidsnota.

■ Realisaties:
- △ Analyse van de lokale problematiek
- △ planning van sensibiliseringscampagne rond drink wijs (gepland in '93)
- △ Artikels rond drink wijs in gemeentelijk infoblad
- △ *Training seniorenraad.*
- △ *Overleg met huisartsen.*
- △ *Enquête door bejaardenhelpsters mbt voorkomen van alcoholproblemen bij hun hulpvragers.*
- △ *Intersectorieel overleg.*
- △ *Overleg met OCMW maatschappelijk assistenten.*
- △ *Drink Wijs tentoonstelling.*

5. Overlegplatform Mol (1)

■ Partners: Schepen van volksgezondheid, OCMW, Gezondheidscoördinator P.I.H. stagiair CGG, PW A&D
■ Lange termijn
■ Doelstelling:
- △ Sensibilisering m.b.t. alcoholpreventiebeleid (drink wijs)

■ Realisaties:
- △ Tentoonstelling drink wijs voor scholen
- △ Bevraging bij socio- culturele vereniging m.b.t. samenwerking actie
- △ Sociale gids (wegwijzer opstellen : deel A&D)
- △ Kerstmarkt: vervolg op tentoonstelling

6. Overlegplatform Mol (2) criminaliteitspreventieraad

- Partners: Burgemeester, politie, PW A&D
- Doelstelling:
  - △ Begeleiden van kriminaliteitspreventiewerkers binnenlandse zaken.
- Structuur:
  - △ Opsplitsing in 2 werkgroepen: Gemeentelijk alcoholbeleid en drugbeleid op school
- Realisaties:
  - △ Verzorgen van een bijdrage over druggebruik + beleid op school op één van de 2 studienamiddagen rond deviant gedrag op school (verzorgt door preventiewerkers kl. criminaliteit).

7. Drink Wijs Overleg Boom

- Partners: Schepen sociale zaken, gemeenteambtenaar, PW A&D
- Lange Termijn
- Doelstellingen: uitwerking en implementatie van een alcoholbeleid
- Realisaties:
  - △ Drink Wijs tentoonstelling, artikels, promotiemateriaal.
  - △ Besluit gemeenteraad m.b.t. alcoholvrije recepties, intentieverklaring.
  - △ *Verdere ondersteuning van implementatie drink wijs*

8. Gezondheidsraad Kasterlee

- Partners: Gezondheidscoördinatoren P.I.H., burgemeester, Huisartsenkring, PW A&D
- Korte termijn (eenmalige samenkomst)
- Doelstelling:
  - △ Eenmalig advies drugproblematiek rond 1 dancing + introductie van drink wijs.

9. Overlegplatform Vosselaar

- Zeer recent opgestart platform.

10. Overlegplatform Ravels Drink Wijs

- Partners: OCMW, schepen sociale zaken, PW A&D
- Doelstelling:
  - Sensibiliseren, organisatie van een aantal activiteiten.
- Realisaties:
  - Info - avond jeugdraad.
  - De kater komt later: financiële steun.
  - *Overleg met schepenen en OCMW.*
  - *Artikelenreeks Drink Wijs in gemeentelijk infoblad*

11. Preventieraad Turnhout

- Partners: Burgemeester, gerechtelijke politie, BOB, Stedelijke politie, jeugdconsulent stad, CBJ, PW A&D
- Lange termijn
- Focus: Onderwijs.
- Doelstelling:
  - Implementatie concept 'drugbeleid op school'.
- Realisaties:
  - Planning scholenoverleg met voorstelling drugbeleid op school
  - persconferentie: voorstelling initiatieven naar onderwijs.
  - *Uitwerken van een eenduidig aanbod m.b.t. preventie voor alle middelbare scholen van Turnhout.*

12. Overlegplatform Westerlo gezondheidsraad

- Partners: Gezondheidscoördinatoren PIH, PW A&D
- Doelstelling:
  - Eenmalige informatieverstrekking m.b.t. het uitwerken van een project rond XTC in de gemeente.

Scholenoverleg Antwerpen
(werking gestopt)

- Partners: Directie school, PMS, MST, SODA, justitie, politie, rijkswacht, PW A&D.
- Doelstelling:
  - Sensibiliseren van scholen Antwerpen om te werken rond drugbeleid op school
- Realisaties:
  - Uitnodigen van alle scholen stad Antwerpen m.b.t. het sensibiliseren van de scholen om te werken rond een drugbeleid in de school.

13. Stedelijk overleg drugs Antwerpen (SODA)

- Partners: Vertegenwoordiger sociale zaken, volksgezondheid, OCMW, parket, politie, rijkswacht, gerechtelijke politie, justitieel welzijnswerk, beroepsvereniging van apothekers, ambulante en residentiële hulpverleningsdiensten, Pajoke, Algemeen ziekenhuis, Universitaire huisartsenopleiding, Amok (1ste lijn), onderwijsnetten, PMS, RISO, wetenschappelijk onderzoek (UIA), CBJ, jeugdbrigade, dienst voorkoming misdrijven politie, preventiewerkers B.Z. veiligheidscontracten, PW A&D
- Lange termijn
- Doelstelling: Algemene vergadering
  - Coördinatie van de verschillende werkgroepen .
  - Nemen van politieke initiatieven.
- Structuur:
  - Algemene vergadering
  - Werkgroepen: Het bestaan van de werkgroepen is gebaseerd op korte termijnswerking en is afhankelijk van een bepaalde nood, behoeften en voorhanden zijnde middelen op het terrein. De samenstelling van de werkgroepleden zijn wisselend en afhankelijk van de nodige deskundigheid.
    Werkgroepen: Onderwijs, preventie, hulpverlening, justitie, onderzoek, deontologische commissie.
- Realisaties:
  - Scholenonderzoek SODA : druggebruik bij Antwerpse jongeren + persconferentie beleidsplan naar onderwijs en vrije tijd op basis van onderzoek.
  - Onderzoek justitie werkgroep (in samenwerking met UIA)
  - Kiwanis: 'Drugs zet het uit je kop' + woopy's + brochure + affiche

Gesel, Kontich
(overleg gestopt)

■ Partners: eerste lijnswerkers, huisartsen, OCMW, PW A&D (eigen investering korte termijn)
■ Lange termijn
■ Doelstelling:
  △ Komen tot onderlinge afspraken en samenwerking.
■ Realisaties:
  △ Gezondheidsonderzoek: met tot doel het informeren van eerste lijnswerkers.

14. Gezondheidsraad Aartselaar

■ Partners: alle diensten die zich specifiek richten op gezondheid (o.a. huisartsen, apothekers,...), PW A&D
■ Lange termijn
■ Focus: ruimer dan A&D
■ Doelstelling:
  △ Concrete acties naar de algemene bevolking rond gezondheid.
■ Realisatie:
  △ Infoavond naar ouders en naar jongeren rond problematiek van A&D.

15. Jeugdgezondheidsraad Westerlo

■ *Partners: alle diensten die betrokken zijn bij jeugdzorg, PW A&D.*
■ *Realisatie:*
  △ *Voorstelling wijze van preventievoering.*
  △ *In kleine groep uitwerken concrete initiatieven.*

16. Overleg gemeente Malle

■ *Partners: gemeente , PW A&D*
■ *Initiatiefnemer: Ambtenaar sociale zaken/ Schepen sociale zaken.*
■ *Doelstelling:*
  △ *Eindejaarsaktie alcohol in de gemeente.*

REGIONAAL OVERLEG

1. Arrondissementeel preventieplatform, Turnhout

■ Partners: CBJ, DGG, Regionale gezondheidscoördinatoren PIH, jeugdconsulent, JAC, CLG, criminaliteitspreventiewerkers, MST, politie, rijkswacht, PW A&D
■ Lange termijn
■ Doelstelling:
  - Komen tot een betere samenwerking tussen de verschillende diensten.
  - Plannen van vorming.

■ Structuur:
  - Stuurgroep met opsplitsing naar diverse sectoren (instellingen bijzondere jeugdzorg, horeca).

■ Realisaties:
  - Overzicht verschillende preventie-actoren regio Turnhout gekoppeld aan voorstelling werkwijze verschillende partners.
  - Planning training naar instellingen bijzondere jeugdzorg.
  - Uitbouwen werkcel rond horeca.

2. Gezondheidsraad Noorderkempen (centrum Turnhout)

■ Partners: Gezondheidscoördinatoren PIH, vertegenwoordigers alle gemeentebesturen, PW A&D.
■ Lange termijn
■ Focus: ruimer dan A&D
■ Doelstelling:
  - Gezondheidspromotie: ontwikkelen van een gezondheidsbeleid op lokaal, regionaal en provinciaal niveau.

■ Realisaties:
  - Voorstelling drink wijs / alcoholbeleid.

3. Gezondheidsraad Zuiderkempen (centrum Geel)

■ Partners: Gezondheidscoördinatoren PIH, vertegenwoordigers alle gemeentebesturen, PW A&D.
■ Lange termijn
■ Focus: ruimer dan A&D
■ Doelstelling:
  △ Gezondheidspromotie: ontwikkelen van een gezondheidsbeleid op lokaal, regionaal en provinciaal niveau.
■ Realisatie:
  △ Voorstelling drink wijs / alcoholbeleid gekoppeld aan planning op lange termijn.

4. Stuurgroep project instellingen bijzondere jeugdzorg, Antwerpen

■ Partners: CLG, CBJ, SODA, VAD, PW A&D
■ Korte termijn (project 1 jaar)
■ Doelstelling:
  △ Begeleiden en inhoudelijk sturen van project, bepalen van de doelstellingen.
■ Realisaties:
  △ Implementeren van concept drugbeleid in instellingen voor bijzondere jeugdzorg op maat van de verschillende aanvragers.

PROVINCIAAL OVERLEG

1. Stichting Welzijnszorg, Antwerpen

- Partners: v.z.w.: breed samenwerkingsverband.
- Lange termijn
- Focus: ruimer dan A&D
- Doelstelling:
  - △ Voorbereiden en begeleiden van A&D preventieproject.
- Realisaties:
  - △ 3-jarig preventieproject met focus op scholen, gemeente en vrije tijd jongeren.
  Scholen:
  Sociale kaart scholen (vaste contactpersonen binnen elke school).
  Uitwerken van een bovenbouw model rond concept drugbeleid op school voor alle scholen.
  Gemeenten:
  Ontwikkelen van een model rond gemeentelijk werken voor provincie Antwerpen.

2. Overleg PW A&D, Antwerpen

- Partners: PW A&D (CGG - VAD) preventieregio's Mechelen, Turnhout en Antwerpen
- Doelstelling:
  - △ Komen tot regionale afspraken, ondersteuning.

Provincie Antwerpen
Informeel voorbereidend overleg ***(overleg beëindigd)***

- Partners:
- Doelstelling:
  - △ Drink wijs concept aanpassen aan Antwerpse cultuur.
  - △ Aanpassen van cijfermateriaal via een kostenanalyse en een subjectieve bevraging van huisartsen, apothekers, politie, e.a.

LOKAAL OVERLEG

1. Stedelijke Commissie Verslavingszorg St.-Truiden

■ Partners: Voorzitters socio-culturele raden, MST, politie, rijkswacht, diverse afgevaardigden uit de welzijnssector, zelfhulpgroepen, CAD, PW A&D.
■ Lange termijn
■ Doelstellingen:
△ Adviesformulering ten aanzien van het beleid.
△ Structureren en organiseren van overleg.
△ Planning en uitwerking van verschillende thema's en activiteiten via werkgroepen.
■ Structuur:
△ Stuurgroep (commissie) +
△ Werkgroep verslaving: met tot doel het uitwerken van een strategie naar zowel hulpverlening als naar preventie in St-Truiden. Deelname PW A&D
△ Werkgroep justitie
△ Werkgroep preventie: met als doel het ontwikkelen van preventieactiviteiten + geven van beleidsadviezen aan de commissie. Deelname PW A&D
■ Realisaties:
△ Commissie: nota rond gemeentelijk alcoholbeleid
△ Werkgroep verslaving: Voorbereiding activiteiten 10-jarig bestaan
Bespreking van het registratie rapport teneinde nieuwe beleidsopties te nemen. Voorbereiding en uitvoering van activiteiten rond het 10-jarig bestaan: drink wijs, debatavond rond spijbelen, 2 vormingsnamiddagen rond verslaving.
△ Werkgroep preventie: Uitwerken van brochure "Nou Moe, dawistiknie". Uitwerking programma ten einde erkend te worden als pilootgemeente rond 'Limburg preventief gezond'.

2. Preventieplatform Drank en Drugs, Heusden Zolder

- Partners: PMS, MST, scholen, politie, rijkswacht, diverse afgevaardigden uit de welzijnssector, zelfhulpgroepen, CAD, PW A&D
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - △ Planning van activiteiten rond alcohol- en drugpreventie.
  - △ Opsporen van hiaten en evolueren naar een gemeentelijk adviesorgaan m.b.t. drugpreventie.
- Structuur: Platform + werkgroepen
  - △ Werkgroep randgroepjongeren: richt zich naar maatschappelijk kwetsbare jongeren met als doel het uitwerken van een jeugdwelzijnsbeleid. Vormen van een signaalfunctie naar extern en gemeentelijk beleid.
  - △ Werkgroep Turkse vrouwen: zelfhulpgroep: de superviserende taak van de PW A&D wordt overgenomen door ambulante hulpverlener van het CAD.
  - △ Werkgroep drugpreventie Secundair onderwijs: Implementeren van concept drugbeleid op school in ruime zin.
  - △ Ad hoc crisisopvang: opgestart naar aanleiding van concrete nood. (korte termijnswerking)
  - △ Puzzeluur: informeel uitwisselingsmoment tussen verschillende diensten.
  - △ Criminaliteitspreventieproject
- Realisaties:
  - △ Werkgroep randgroepjongeren: Doorlichting van de diensten die met jongeren werken. Onderzoeken van de positie van deze jongeren (werken, wonen, leren) met de jongeren zelf.
  - △ Werkgroep drugpreventie S.O.: Samenstellen van een pakket voor alle scholen op basis van bestaand materiaal.
    Vormingsavond naar leerkrachten en ouders met Ouder en drugpakket
  - △ Ad hoc crisisopvang: uitwerken van sociale kaart, via platform voorbereiden van nota m.b.t. situatie crisisopvang).
  - △ Criminaliteitspreventieproject: onderzoek naar criminaliteitsgegevens, brochure inbraakpreventie en oprichting adviesraad ter voorkoming van misdrijven.

3. Werkgroep verslaving Lummen

■ Partners: *CAD, politie, burgemeester, schepen Sociale zaken, OCMW voorzitter, OCMW sociaal assistent, jeugdraad, MPI, Secundair Onderwijs, vrijwilligster, huisarts.*
■ *Initiatiefnemer: OCMW + CAD.*
■ Lange termijn
■ Doelstelling:
- Uitbouwen van preventieactiviteiten rond drugs.

■ Realisaties:
- Voorbereiding van preventieweek in mei '93
- *Preventieproject in de scholen.*
- *Verbetering hulpverlening OCMW en ambulante hulpverlening CAD.*
- *Info scholen leerlingen - leerkrachten - ouders.*
- *Actie Drink Wijs mei 1993.*

4. Overlegplatform Houthalen

■ Partners: PMS, MST, ambtenaar gemeente, schepen soc.zaken, OCMW, jeugdhuis, Huisartsenkring, jeugd- en migrantendienst gemeente, PW A&D
■ Lange termijn
■ Doelstelling:
- Curatief overleg (OCMW, jeugdwerk + CAD, ad hoc subgroep, cliënt overleg).
- Gemeentelijke preventieve activiteiten ontwikkelen.

■ Realisaties:
- Studiedag gokverslaving
- jaarlijkse studiedag voor vrouwen
- folder gokverslaving
- *Voorstelling + implementatie drugbeleid op school.*

5. Werkgroep en overleggroep Lommel

■ Partners: DAG, PMS, gemeentebestuur, beroepsopleidingscentrum, logistieke steun CAD, PW A&D in de overleggroep zitten naast voorgaande partners nog alle schooldirecties.
■ Lange termijn
■ Doelstelling:
- Ontwikkelen preventie-initiatieven alcohol en drugs.
- Werkgroep: activiteiten naar ruim publiek.
- Overleggroep: activiteiten naar onderwijs .

■ Realisaties:
- Drink wijs (receptie en tentoonstelling).
- Drugbeleid op school: studienamiddag.
- Aftasten mogelijkheden onderzoek naar scholen.
- Vormingsavond: demonstraties alcohol vrije dranken.
- documentatiebank op DAG voor Lommel.
- *Voorbereiding scholenonderzoek naar middelengebruik en vrijetijdsgebruik.*

6. Overlegplatform Maaseik

■ Partners: Zeer heterogene samenstelling: platform kindermishandeling, woonwagenbewoners, DAG, provinciale preventiecommissie, politie, rijkswacht, KUL, schepen sociale zaken, hoofd sociale dienst, preventiewerkers gemeente, PW A&D
■ Lange termijn
■ Focus: criminaliteitspreventie, ruimer dan A&D
■ Doelstelling:
- Uitbouwen van overleg gekoppeld aan acties.

■ Realisaties:
- fuifreglement: incl. alcoholreglement, aanbod drink wijs
- Behoeftenonderzoek, vragenlijst voor 14 - 15 jarigen rond demografische gegevens, vrijetijdsbesteding, vrienden, alcohol en drugs gebruik, kl. criminaliteit,, vandalisme, spijbelen.
- Drink wijs campagne (persconferentie, receptie, ballonnen).
- *Drugbeleid op school.*

7. Overlegplatform Bilzen

■ Partners: Rotary, schooldirecties, ambtenaar gemeente, PMS, MST, PW A&D
■ Lange termijn
■ Doelstelling:
  △ Gericht op concrete acties in '92.
■ Realisaties:
  △ Drink wijs tentoonstelling, alcoholvrije receptie, persconferentie, geleide bezoeken tentoonstelling.
  △ 2 studienamiddagen voor leerkrachten rond ombudsfunctie (theoretisch concept preventie, voorstelling concreet materiaal)
  △ Studiedag voor directies: drugbeleid op school.
  △ Projectweek in scholen rond A&D
  △ Infoavond voor ouders.
  △ Initiatief naar jeugdraad: voorstelling sociale kaart, mogelijkheden voor jongeren werk
  △ Initiatief naar seniorenraad: medicatie, grootouders en drugs (info namiddag).
  △ *Evaluatie projecten '92.*

8. Overlegplatform Tongeren

■ Partners: CBJ, gemeentebestuur, PW A&D
■ Doelstelling:
  △ Nog onduidelijk (recente start).
■ Realisaties:
  △ Discussieavond.
  △ Installatievergadering ruimer overleg.

9. Overlegplatform Lanaken

■ Partners: Gezinsraad, schepen sociale zaken, politie, BGJG, NWF, OCMW, CBJ, S.O. L.O., woonwagenwerk, PW A&D
■ Lange termijn
■ Doelstelling:
  △ Ontwikkelen van concrete activiteiten.
■ Realisaties:
  △ Promotie en opvolging van 'Tralies in Wonderland'.
  △ Studienamiddag voor S.O.: voorstelling materiaal
  △ Pedagogische studiedag S.O. rond drugbeleid op school.
☑ △ *Preventieweek: Drugbeleid op school, Drink wijs, Alcohol- en drugvrije ffuif, Tralies in Wonderland, Infoavonden.*

10. Overlegplatform Genk

- Partners: Schepen soc. zaken, gezinsraad, politie, jeugdwerk, BGJG, PMS, PW A&D
- Korte termijn
- Doelstelling:
  - △ Concrete actie.
- Realisatie:
  - △ Drink wijs campagne (1 week): tentoonstelling, receptie, vorming jeugd en jongerenwerk, school (drugbeleid op school), intermediairen (probleemschets / registratieonderzoek).

☑ *11. Overlegplatform Landen*

- *Partners:*
- *Doelstelling:*
- *Realisatie:*
  - △ *Project drink wijs : Organisatie Soft Party.*

☑ *12. Werkgroep alkohol-drugpreventie Alken*

- *Partners: OCMW, Schepen Sociale zaken, huisarts, CAD, politie, rijkswacht, provincie.*
- *Initiatiefnemer: Schepen Sociale zaken / OCMW.*
- *Doelstelling:*
  - △ *Opgestart naar aaanleiding van groeiende ongerustheid, opgestart in november 1993.*
  - △ *Preventie + actie naar "bekende groep gebruik".*
- *Realisaties:*
  - △ *Opstellen plan '94.*
  - △ *1993: info-avond voor jongeren.*

13. Overleggroep alcohol en drugs Ham

- *Partners: Gemeente, CAD, provinciale gezondheidsdienst, jeugddienst.*
- *Initiatiefnemer: Schepen van jeugd + sociale dienst gemeente.*
- *Doelstelling:*
  - ⌂ *Voor verschillende doelgroepen preventieve acties uitwerken rond diverse thema's.*
- *Realisaties:*
  - ⌂ *Info-avond voor jeugdverenigen: thema alcohol.*
  - ⌂ *Info-namiddag voor senioren: thema mediactia.*
  - ⌂ *Overleg met lagere scholen: Tralies in Wonderland.*
  - ⌂ *Diverse voorbereidende vergaderingen.*

14. Commissie Alcohol en drugs Tessenderlo

- Partners: Gemeente, CAD, OCMW, Scholen, politie, Rijkswacht, PMS, jeugdraad, PMS-huisarts, jeugdpastoraal, MST.
- Initiatiefnemer: Gemeente
- Doelstelling:
  - ⌂ De commissie is opgedeeld in drie werkgroepen:
    - *Werkgroep onderwijs*
    - *Werkgroep jeugd*
    - *Werkgroep horeca*
  - ⌂ *Binnen de verschillende werkgroepen plannen van verschillend mogelijke activiteiten.*

15. Preventieraad Tongeren

- *Initiatiefnemer: Gemeente*
- *Doelstelling:*
  - ⌂ *Overleg en coördinatie, startfase*
- *Realisaties:*
  - ⌂ *IPlannen voor Lions-Quest en drugbeleid op school.*

REGIONAAL OVERLEG

1. Platform jongeren in het uitgangsleven, Hasselt

- Partners: JAC, CBJ, VAD, PW A&D
- Lange termijn
- Doelstelling:
  - Uitbouwen van vormingsconcept naar horeca gekoppeld aan gecoördineerde acties naar horeca.
- Realisatie:
  - Bevraging (noden en behoeften) van de horeca Limburg via de bestaande koepels. Planning van activiteiten.

PROVINCIAAL OVERLEG

1. Limburgs Platformoverleg Verslaving (LPV)

- Partners: volledige sector A&D (± 50 leden)
- Lange termijn
- Doelstellingen:
  - Ontmoetings- en overlegbasis rond verslaafdenzorg.
  - Realiseren van concrete initiatieven.
- Realisaties:
  - Opleiding verslaafdenzorg.
  - Organiseren van een aantal studiereizen.
  - Organisatie persconferentie.
  - Euregionale samenwerking.
  - Provinciaal onderzoek drugproblematiek Limburg.
  - Beleidsoverleg met de gedeputeerde van volksgezondheid.

2. Provinciale aidscommissie, Limburg

- Partners: CBJ, dienst gezinsconsultatie, Katarsis, CGSO, politie, LACH, prov. gezondheidsinspectie, PMS, MST, CAD, PW A&D
- Lange termijn
- Focus: ruimer dan A&D
- Doelstelling:
  - Opzetten van informatiesessies, vorming, overleg, verspreiden van bestaand materiaal, rond aidspreventie.
  - Ontwikkelen van nieuw materiaal.

OVERZICHT VAN DE PREVENTIE-ACTOREN

Introductie

Drugpreventie ligt, mede door de grote en recente media-aandacht, goed in de markt. Her en der worden er door verschillende instanties preventiewerkers aangeworven. Allen hebben verschillende opdrachtgevers, verschillende doelstellingen, verschillende contracten,... Naast het VAD-preventiewerk zijn er voor het ogenblik een gans team aan preventiewerkers aan de slag rond de drugpreventieproblematiek. Dit zou een ideale situatie moeten zijn, echter vanuit het veld signaleert men een wildgroei en een gebrek aan coördinatie. Aan de hand van een aantal knelpunten situeren we hier nog even de problematiek:

O Verschillende opdrachtgevers met verschillende eisen naar inhoud van het werk.

O Verschillende doelstellingen en uitgangspunten met een grote diversiteit aan activiteiten.

O Projecten van bepaalde duur geven aanleiding tot planning van korte termijnsactiviteiten, waarbij een lange termijnsvisie ontbreekt.

O Gebrek aan continuïteit tengevolge van het tijdelijke werkstatuut.

O Concurrentiepositie tussen de verschillende preventiewerkers die elk voor zichzelf hun bestaan moeten legitimeren.

O Dit geeft aanleiding tot verwarring op het veld: Verschillende preventiewerkers richten zich op dezelfde doelgroepen en de betrokken verantwoordelijken weten niet meer op welk aanbod ze moeten ingaan. De chaos is in sommige regio's erg groot.

Binnen deze recente ontwikkelingen dringt de nood aan het kennen van de verschillende partners zich steeds meer op. Via onderhavige inventarisatie hebben we gepoogd een overzicht te geven van al deze verschillende drugpreventiewerkers.
We krijgen een overzicht m.b.t. de volgende elementen:

ODe opdrachtgevers (nationale overheid, gemeenschapsministers, provincie, lokale overheid, eigen initiatief van verschillende diensten)

O Regionale verspreiding en concentratie van het aantal tewerkgestelde personen.

O Het geeft ons meer inzicht vanuit welke achtergrond ze tewerkgesteld zijn.

O Het geeft ons een zicht op de mogelijke lacunes binnen bepaalde regio's en hoe we die het best kunnen invullen.

O De inhoud van de opdracht.

Het onderhavige overzicht geeft een zicht op de status van het werkveld op april 1993. Voor het verzamelen van het materiaal hebben we beroep gedaan op de regionale preventiewerkers A&D en niet op de organiserende instanties, het overzicht kan bijgevolg onvolledig zijn. Daarenboven verandert het preventielandschap voortdurend, niet alleen door de daarnet gesignaleerde tijdelijke contracten, maar tevens ook door reeds nieuwe

opgestarte initiatieven en contracten.

Centraal binnen deze problematiek staat ontegensprekelijk ook de nood aan coördinatie. Dit niet alleen op regionaal/lokaal vlak, maar ook op provinciaal en op gemeenschapsniveau om uiteindelijk tot een globaal preventiebeleid te komen binnen Vlaanderen. De huidige toestand vereist dit eens temeer!

OVERZICHT PREVENTIE-ACTOREN OP GEMEENSCHAPS-, PROVINCIAAL, REGIONAAL EN LOKAAL NIVEAU

Gustave Schildknechtstraat 9, 1020 Brussel
Tel 02/422.49.74 Fax. 02/422.49.79

Vlaamse Gemeenschap

Ministerie van Volksgezondheid

VAD-projecten:

- Coördinatie van preventiewerk voor alcohol- en andere drugproblemen

2 F.T. coördinatoren:	Ilse De Maeseneire
	Marijs Geirnaert (1/2 T.)
	Jean Paul Wydoodt (1/2 T.)
1/2 T. administratie.:	Carla Cox

- Middelen en werk

1 F.T. Coördinator: Marie-Claire Lambrechts

Proges:

- 'De Uitdaging': Hilde Vandromme (directeur)
Training naar leerkrachten + materiaalontwikkeling.

Ministerie van Onderwijs
Ministerie van Volksgezondheid

Gezamenlijk project binnen VAD:

- Drugbeleid op school

1 F.T. projectmedewerker: Hilde De Man

Ministerie Welzijn en Gezin

VAD - project:

- Drugpreventie in de Comités Bijzondere Jeugdzorg

1 F.T. projectmedewerker: Tomas van Reybrouck

Privé

- Lions Quest: Peer van der Kreeft (Directeur)

'Leefsleutels voor jongeren'
[Training van leerkrachten + ontwikkelen van materiaal.]

Provincie West- Vlaanderen

Ministerie Welzijn en Gezin

In het kader van het VAD-preventiewerk alcohol- en andere drugproblemen binnen C.G.G.

Regio Oostende: Roos De Venter (PT)
Hilde Vanhuele (PT)

Regio Roeselare: Luc Wouters

Ministerie van Binnenlandse Zaken
Stad - politie

Regio Oostende

- Oostende: 3 drugpreventiewerkers binnenkort aan te werven

- Brugge: 1 coördinator: criminoloog - coördinatie uitvoering veiligheidscontract
2 maatschappelijk werkers en 3 preventiewerkers voor alcohol- en drugpreventie, waarvan:
3 gedetacheerd naar dagcentrum De Sleutel (thema drugs)
1 gedetacheerd naar CGGZ Free (thema drugs)
1994 : het opstarten van een lokaal drugoverleg met diverse werkgroepen (onderwijs, jeugdwerk, ouders,...) : medicatie, horeca en jeugdwerk, drugbeleid in onderwijs en instellingen voor bijzondere jeugdzorg, samenwerking justitie en hulpverlening.

Regio Roeselare

- Menen: 4 preventiewerkers
  [ruimer dan alcohol en drugs]

- Kortrijk Vincent Kint; preventiewerker i.k.v. veiligheidskontrakt

Politie

Regio Oostende

- Oostende: Danny Vandevijvere (opsporingsbrigade)
  [Geeft produktinformatie aan leerkrachten, begeleiders.]

  Doris Stellamans (dienst Jeugd en Gezin)
  Dirk Houwen (idem)
  [Beide lid van DPPO (Drugs Preventie Platform Oostende),in overleg met preventiewerk.]

- Knokke: (afdeling preventie)
  Eddy David
  Ronny Desnijder
  [Geven produktinformatie aan leerkrachten en ouders/opvoeders. Hebben een basisdocument ontwikkeld voor leerkrachten en opvoeders.]

- Brugge: Dhr. Luc Vroman
  [Geeft produktinformatie aan leerkrachten. Is lid van drugoverlegplatform Brugge]

Regio Roeselare

- Roeselare: Adjunct commissaris Maria Seurinck
  [Situeert in haar voordrachten de drugproblematiek gekoppeld aan een wettelijke omkadering.]

Rijkswacht

Regio Oostende

- Oostende: Eric Pitteljon (coördinator slachtofferzorg)
  [Lid van DPPO (Drugs Preventie Platform Oostende): in overleg met preventiewerk]

- Regio Veurne: Adjudant Sanders
  [Geeft produktinformatie.]

Regio Roeselare

- Ieper: A. Zijde

- Roeselare: P. Rogge/Kapitein Cappan

- Kortrijk: Kapitein F. Debrock/Adjudant Caenepeel

[vanuit verschillende districten, sommigen gaan rechtstreeks naar jongeren en volwassenengroepen, anderen kiezen voor intermediairen.]

JAC

Regio Oostende

- Oostende: Johan Bertels
  [werkt met jongeren (in jeugdwerk, onderwijs). Geeft vorming, discussie,..., lid van Drug preventieplatform oostende.]

- Brugge: *[Recente oriëntatie naar drugproblematiek]*

Regio Roeselare

- Kortrijk: Luc Vandewalle
  Mieke Gunst
  [Vorming naar scholen, jeugdwerk, oudergroepen (beperkte maar concrete sessies) binnen een eigen circuit en/of i.s.m. preventiewerker.]

- Menen: Hilde Ryckebosch
  [Vorming van intermediairen (cfr. Kortrijk).]
  Ghislain Verstraete

C.G.G.

Regio Oostende

- Oostende: C.G.G.Z. : F. Boxoen, Miet De Vos, Rodriguez Van Wynghene, e.a.
  [Geven voordrachten over probleemgedrag en drugs.]

- Brugge: Rita Brauwers
  [Door eigen dienst vrijgesteld als preventiewerker.]
  Frank Schillewaert
  [Drugbeleid in instellingen voor bijzondere jeugdzorg]

Regio Roeselare

- Tielt: K. De Vogelaere

- Izegem: F. Vanneste en G. Bulckaert in het kader van lokale overleggroep

C.B.J.

Regio Oostende

- Oostende: John Decoene

- Veurne: René Vanheck

- Brugge: Ivan Naessens
Dirk Meuleman
[Consulenten, vrijgesteld voor preventietaken, niet zozeer als veldwerkers maar veeleer als ondersteuning van de preventiecel. Er bestaat hiervoor een protocol. De concrete toepassing verschilt van comité tot comité.]

Regio Roeselare

- Ieper: Paul Vandenberghe (lid CBJ)
[Trekker van lokale overleggroep; uitvoerend werk in regio.]

- Kortrijk: B. Harteel
[Vrijgestelde consulent comité, als ondersteuning van de preventiecel.]

- Roeselare: Guy Moerman
[Vrijgestelde preventiewerker comité, als ondersteuning van de preventiecel]
Actief betrokken in het D.O.M.-project

Hulpverlening

Regio Oostende

- Brugge: De Sleutel
[Geven voordrachten op vraag.]

St-Lucas Brugge : Marc Janssens
[Motiverende gesprekstechnieken]

A.Z. St. Jan : Erwin De Bisschop
[Motiverende gesprekstechnieken + voordrachten op vraag]

Regio Roeselare

- Kortrijk: Kompas : Jan Theuwen en andere stafleden
[Getuigenissen + schets van actuele situatie soms doorlopend overleg en medewerking aan vormende activiteiten.]

C.L.G.

Regio Oostende

- Brugge: Hilde Defreigne
[Ondersteuning scholen en instellingen rond drugbeleid op school]

P.M.S.

Regio Oostende

- Blankenberge: Piet Casier
[Werkgroep drugbeleid op school]
Eventueel verruiming in 1994 naar lokaal overleg

Allerlei

Regio Roeselare

Medewerking uit verschillende sectoren uit naam van dienst of omwille van professionele deskundigheid. Geven voordrachten en zijn betrokken in lokaal overleg.

O.a.	C.L.G.	-) Soc. centrum Izegem	
	C.G.G.		
	O.C.M.W.	-) Tielt :	J. Desmet
	Klinieken	-) St.-Jozef Tielt :	G. Puype - M. Dupont
	Huisartsen	-) Tielt :	Dr. J. Michels
	...		

Regio Oostende

- Knokke:

Nieuw opgestart vzw Roer
- onder impuls van het gemeentebestuur
Fanny Degraeve/ Maxim Willems *[schepen sociale zaken]*
[Sensibiliseringssectie naar de bevolking, eventuele verruiming naar lokaal overleg]

Provincie Oost- Vlaanderen

Ministerie Welzijn en Gezin

In het kader van het VAD-preventiewerk alcohol- en andere drugproblemen binnen C.G.G.

Regio Gent Marc Tack

Regio Sint-Niklaas Agnes De Decker

Ministerie van Binnenlandse Zaken
Stad - politie

Regio Sint-Niklaas

- Sint-Niklaas: 4 preventiewerkers (ruimer dan alcohol- en drugpreventie)

  Robert Van Dromme (*) : fietsdiefstalpreventie
  Christel Van Marcke : samenwerking allochtonen - autochtonen
  Ann Opgenhaffen : drugpreventie scholen
  Straathoekwerker : Chris Stoop in dienst vanaf 1/3/94
  (*): Coördinator

- Lokeren: 3 preventiewerkers (ruimer dan alcohol - en drugpreventie)
  Snoeck Christof (*)
  Siska Van Lauwe
  Veerle Van Hee
  (*) coördinator

- Aalst: 3 preventiewerkers
Martine Coolsaet (*)
Christine Van Sinay
Ann Van de Velde
(*) coördinator
[Expliciete keuze voor drugpreventie in 1993.]

- Gent Preventieambtenaar : Mevr. S. De Neef (266.52.71) rechtstreeks verbonden aan het kabinet van de burgemeester
Staat in voor **Stedelijke Preventieraad.**

Ter info : Structuur veiligheidscontract Gent

A. Politioneel luik
- hulpagenten
- slachtofferzorgproject vanuit de politie
- drugcel (zie politie Gent)
- misdrijfpreventie (diefstal)
- 1 spijbelpreventie
- 1 bejaardenwerker (angst/onveiligheid)
- 1 migranten (interne vorming pol. corps)

B. Sociaal luik
- City Coaching
7-tal "citycoachers" (en coördinator: Marc Verheirstraeten, Stedelijk Jeugdcentrum, Gent) in het kader van buurtgericht werken, samen met 2 fancoachers (AA Gent)
(Straathoekwerk dus, maar niet specifiek gericht op drugs)
- Buurtcontactcomitees (intercultureel contact, 6 migranten en coördinator)
(Criminaliteit in het algemeen)

C. Preventieraad van de stad

Ministerie van Binnenlandse Zaken in het kader van de veiligheidscontracten

Regio Gent

- Gent: 6 preventiewerkers en een coördinator
[opdracht ruimer dan alcohol en drugpreventie.]

Ministerie van Onderwijs

Regio Gent

- Gent: 3 pilootscholen in het kader van onderwijs-welzijnswerk, met een projectwerker in elke school en een coördinator op het niveau van de stad aangevuld met 1/2 time algemeen coördinator. Totaal 4 1/2 mensen

Op dit ogenblik kiezen de scholen prioriteiten; de keuze lijkt nogal sterk in de richting van drugpreventie te gaan.

Coördinator Gent : Nancy De Vetter, Jubileumlaan 215, 9000 Gent, 09/223.84.74

Scholen : St. Antonius (Techn. Inst.); Stedelijk Techn. Inst. Tweebrugstraat; Atheneum Bisdomkaai; Ooievaarstraat.

V-fik-projecten

Regio Gent

- Gent: 10 "citycoachers" (en 1 coördinator: Marc Verheirstraeten; stedelijk Jeugdcentrum, Gent) in het kader van buurtgericht werken.
[8 zullen werken aan wijkgebonden criminaliteitspreventie via straathoekwerk in kansarme buurten, en dus ook drugproblemen ontmoeten. 2 werken als fancoach bij AA Gent.]

VFIK Stad: Schepen Mevr. Merchiers voegt 1/2 time straathoekwerk toe aan De Sleutel-werking.
Dieter Verhaegen op het Dagcentrum.

VFIK OCMW: Drugproject Mevr. Van Bellegem, Offerlaan 4 (266/95/85 - coördinator) (nieuw project nog in ontwerp)
Twee migranten aan De Sleutel toegevoegd.

Regio St.-Niklaas

St.-Niklaas: na te vragen op het stadhuis van St.-Niklaas 03/777.84.00
Geen specifieke projecten

Stad/gemeente

Regio Gent

- Gent: Sabine De Neef
[Preventieambtenaar van de stad onder directe leiding van de burgemeester.]

Politie

Regio Gent

- Gent: *[Schoolvoordrachten worden verzorgd door burgerpersoneel verbonden aan de sectie wijkpolitie o.l.v. Com. Claeyssens]*
Dhr. Carette - criminoloog - afd. misdrijfpreventie
Mevr. Robijns (maatschappelijk werk)
Deze worden soms aangevuld met wijkrechercheurs (sociale politie)

Onderzoek en interventies gebeuren door Jeugdpolitie
Drugcel politie (zie supra)
Na recente herstructurering worden de schoolvoordrachten verzorgd door personeel vanuit Veiligheidscontracten, die onder de bevoegdheid vallen van de sectie wijkpolitie, olv Com. Claeyssens.
Dhr. Carette blijft waarschijnlijk met deze nieuwe drugcel samenwerken.
Drugcel 1 maart 1994 -
1 coördinator; 3 preventiewerkers; voordrachtgevers; 2 maatschappelijk werkenden (hulpverlening aan druggebruikers bij justitiële contacten.)

Stedelijke drugbrigade (de vroegere dienst van Com. Cardon, nu vvd Hoofdinsp. De Temmerman) zelf zou niet meer intervenieren bij vormende of informatieve initiatieven.

Onderzoek en interventies op school gebeuren nu door Jeugdpolitie (omwille van de minderjarigheid van de meeste betrokkenen)

Diverse politiemensen houden voordrachten.

- Oudenaarde: Pol. Com. De Brauwer
[Deskundige drugs, geeft produktinformatie; participeert in lokaal overleg.]

Regio Sint-Niklaas (*)

- Sint-Niklaas:	Comm. Collier *[Produktinformatie.]*
- Lokeren :	Comm. De Rocker *[Cijfergegevens over regio + produktinfo]*

(* niet exhaustief)

- Stekene : - Beveren :	Politiecommissaris (Spreekavonden op aanvraag)

Rijkswacht

Regio Gent

- Gent:	Adj. De Lille Adj. Chef Van der Meulen 1ste W.M. Dobbelaere
- Eeklo:	Adj. Chef De Lille Commandant Hermans
- Oudenaarde:	1ste OpperW.M. M. Decatelle

Regio St-Niklaas

- Dendermonde:	Adj. Collewaert na toelating Majoor Millecamp *[Eerder naar leerkrachten en naar leerlingen.]*
- St-Niklaas:	Een medewerker van Adj. Ivens
- Aalst:	Adj. Van Laeke

[produktinformatie]

JAC

Regio Gent

- Gent: Brigitte Laceur
  [Voordrachten, vormingsavonden.]

Regio St-Niklaas

- Aalst: 't Koerken (Raf De Hertogh)
  [actieve participatie lokale initiatieven]

CGG

Regio Gent - St-Niklaas

Aalst, Wetteren, Eeklo, SAS Lokeren, De Kaai Lokeren, SAS Dendermonde, Terapiecentrum en Klein Hulst St- Niklaas.
[Participatie lokale initiatieven.]

CBJ

Regio Gent

- Gent: Veronique Van Houtryve
  [Participatie stuurgroep drugpreventieproject in samenwerking met de comités voor bijzonder jeugdzorg.]

- Oudenaarde: Sonja Fort (training bijzondere jeugdzorginstellingen; project Tomas) Aanzet lokaal overleg.

Regio St-Niklaas

- Dendermonde:	Luc Ringoot *[Participatie stuurgroep drugpreventieproject CBJ, participatie drug-scholenoverleg Wetteren, Participatie overleg instellingen bijzondere jeugdzorg.]* Paul Fauconnier *[Participatie overleg instellingen bijzondere jeugdzorg en scholenoverleg Wetteren]*
- St.- Niklaas:	K. Dobbelaere Carret *[Vrijgestelde preventiewerker halftime : geen expliciete drugprevnetieopdracht - wordt wel opgenomen binnen de algemene werking]*

Studiecentra

Regio Gent

- Gent :	VIG-project aangevraagd door FARMACA; medicatiepreventie hoger onderwijs (slaap-, kalmeer- en pepgebruik) in samenwerking met Regionaal netwerk Gent; 1/2-time voor drie/vier jaar. *Ter info* :RNG in samenwerking met 12 HOBU-scholen (19000 leerlingen) met betrekking tot financiële, sociale en juridische zorg voor studenten. O.a. medicatie-actie "Blok aan mijn been" RNG heeft zelf drie maatschappelijk werkers.

Hulpverlening

Regio Gent

- Gent:	CAT Sporadische voordrachten door teamleden, niet-preventiewerkers.
	VZW De Sleutel *[Geven voordrachten op aanvraag vanuit CIC de Ark, TG De Sleutel of Dagcentrum De Sleutel. Participeren sporadisch aan vorming van intermediairen.)*
- Oosterzele:	TG De Kiem *[Geven voordrachten op aanvraag.]* Nu vooral toneel 'Morgen stop ik zeker'

Regio St.-Niklaas

- St.Niklaas:	St-Hiëronymus *[Vullen sporadisch en op vraag spreekavonden in.]*

Provincie Brabant

Ministerie Welzijn en Gezin

In het kader van het VAD-preventiewerk voor alcohol- en andere drugproblemen binnen C.G.G.

Regio Brussel Halle-Vilv.: Mia De Bock

Regio Leuven: Veerle De Leener (1/2 T.)
Michèle Staelens (1/2 T.)

Ministerie van Binnenlandse Zaken
Stad - politie

Regio Leuven

- Leuven: * : 4 medewerkers
1 coördinator: Wim Vandenbroeck
2 criminologen (D. Descamps: drugpreventie)
1 administratieve kracht
[Worden op dit ogenblik verder aangeworven. Taakinvulling: ruimer dan alcohol en drugs preventie.]*

- Tienen: 2 criminologen
[onderwijs, horeca, kansarme jongeren]

Ministerie van Binnenlandse Zaken in het kader van de veiligheidscontracten

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

- Brussel - Halle-Vilvoorde: 8 preventiewerkers (Brussel, Anderlecht, Elsene, Sint-Gillis, St.-Jans Molenbeek, Sint-Joost ten Node, Schaarbeek en Vorst) *[opdracht: ruimer dan alcohol- en drugpreventie.]*

Stad/gemeente

Regio Leuven

- Tienen: preventieambtenaar
  D. Gijsenberg
  [Coördineren van drugpreventieproblematiek.]

- Leuven: preventieambtenaar
  W. Vandenbroeck : coördinatie

Politie

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

- Beersel: Koen Wauters
  [Samenwerking in overleg.]

- Dilbeek: *P. De Bruyn*
  [idem]

- Brussel: preventieve afdeling politie
  [Geven voordrachten i.s.m. gerechterlijke brigade drugbestrijding.]

Regio Leuven

- Tienen — Guy Roussel
  [stuurgroep Tienen]

- Diest: — Dhr. Servaes
  [Participatie samenwerkingsverband Diest.]

Rijkswacht

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

Diverse rijkswachtbrigades.
[Eenmalige informatie-avonden inzake produktinformatie.]

Regio Leuven

- Tienen-Diest: — Dhr. Saint
  [participeert in overleg]

- Leuven-Aarschot: — Dhr. Vandurmen

  [Produktinformatie]

JAC

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

- Brussel: — TILT
  [Sporadisch informatie-avonden, Deelname aan regionaal overleg, Vormingsprogramma's naar leerlingen in het onderwijs en jeugdwerk.]

Regio Leuven

Leuven :	Peter Brepoels - preventiewerker *[Infoavonden + vorming naar scholen en jeugdwerk al dan niet in samenwerking met de preventiewerker.]*

C.G.G.

Regio Leuven

- Diest:	Danny Lambeens (een voormiddag/week) *[Participatie regionaal overleg, samenwerking]*
- Tienen:	Lenny Kalogrias *[Idem]*
- Aarschot:	Johan Delang

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

- Wezembeek Oppem:	M.R. Orens *[Samenwerking in overleg]*

C.B.J.

Regio Leuven

- Leuven:	Annelie Verstraeten - preventiewerker *[Participatie regionaal preventieoverleg.]*
- Diest:	Willy Wiets - preventiewerker *[Participatie overleg Diest.]*
- Aarschot	Jan Van Gaubergen - consulent *[Participatie overleg Aarschot]*

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

- regio Brussel: Veerle De Ridder
[Deelname aan regionaal overleg, participatie stuurgroep drugpreventieproject in samenwerking met CBJ.]

- regio Halle- Vilvoorde: Inge Colen
[Deelname aan overleg, participatie m.b.t. een aantal niet drugspecifieke preventieve thema's.]

Hulpverlening

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

- Brussel: De Spiegel
[Informatieavonden gekoppeld aan voorstelling van eigen dienst.]

Regio Leuven

- Tienen: Psychiatrische Kliniek Broeders Alexianen.
[Voordrachten]

CLG

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

- St-Pieters Woluwe: JGAC
[Deelname regionaal overleg. Vormingsprogramma naar leerlingen S.O.]

Provincie Antwerpen

Ministerie Welzijn en Gezin

In het kader van het VAD-preventiewerk alcohol- en andere drugproblemen binnen C.G.G.

Regio Antwerpen:	Selm Nelissen (Altox)
Regio Mechelen:	Peter Aertsen (1/2 T.)
Regio Turnhout:	Eric Nysmans (1/2 T.)

Ministerie van Binnenlandse Zaken
Stad - politie

Regio Antwerpen

- Antwerpen:	1 preventiewerker - Tobback projecten (gestart in 1991) Greet Scheelinck: politie *[Kleine criminaliteit; ook drugpreventie.]* + 3 medewerkers gedetacheerd naar SODA: - Greet Cremelie - Gie De Cock

Regio Mechelen

- Mechelen: 2 preventiewerkers
Brigitte Hoctin Boes
Hilde Vissers
[Opdrachten ruimer dan alcohol en drugs: (o.a. sensibilisering drugbeleid, ontwikkelen van een permanent registratiesysteem, meewerken aan de implementatie van leefsleutels in Mechelen). kriminaliteitspreventiewerkers (gestart in 1991) nu: stad.]
[Zijn uitgebreid met medewerkers i.v.m. veiligheidscontract]

Regio Turnhout

- Mol: 3 preventiewerkers
[Opdrachten ruimer dan alcohol en drugpreventie.]
Reeds 2 mensen in dienst : An Peeters en Ann Van Loock

Ministerie van Binnenlandse Zaken in het kader van de veiligheidscontracten

Regio Antwerpen

- Antwerpen: 3 preventiewerkers toegewezen aan SODA:
Guy De Kock
Greet Cremelie
[Opdracht: o.a. drugpreventie.]

Ministerie van Onderwijs

Regio Antwerpen

- Antwerpen: 3 pilootscholen in het kader van onderwijs-welzijnswerk, met een projectwerker in elke school en een coördinator op het niveau van de stad en een 1/2 time algemeen coördinator. Totaal 4 1/2 medewerkers.
cfr. Gent
[Uitgebreider dan alleen drugpreventie en hulpverlening.]

Provincie

Stichting Welzijnszorg

- Regio Turnhout

Eric Nysmans: 1/2 time

- Regio Mechelen

Peter Aertsen: 1/2 time

- Regio Antwerpen

Petra van Tricht: 1/2 time (Altox vzw)

Provinciaal Instituut voor Hygiëne

Regio Mechelen

- Regio Mechelen: Claudine De Vuyst (* gezondheidscoördinator, **excl.** A&D)
[Regelmatig overleg met regionale preventiewerker.]

- Regio Rupelstreek: Elke Eggerickx (* gezondheidscoördinator, **excl.** A&D)
[idem]

Regio Turnhout

- Turnhout: Christa Truyen (* gezondheidscoördinator, excl. drugs)
[Overleg met regionale preventiewerker.]

- Zuiderkempen: Luc Wilms (* gezondheidscoördinator, excl. drugs)
[idem]

V-fik projecten

Regio Antwerpen

- Antwerpen: SODA (OCMW)
1/2 T. vrijgestelde: Viviane Gerits
1/2 T. secretariaat
[Werkend vanuit Antwerps overleg.]

Stad/gemeente

Regio Turnhout

- Turnhout: Jan Starckx - jeugdconsulent
  [Info avonden, consulten - advies ook in overleg.]

- Mol: Rob Filipsen: Coördinator OCMW
  [Steeds in overleg met regionale preventiewerkers.]

Politie

Regio Antwerpen

- Antwerpen: aantal mensen die volledig of gedeeltelijk rond drugpreventie werken
  [vooral informatief]
  Van Beylen - Dienst voorkoming misdrijven / politieschool
  Dhr. De Peuter - Jeugdbrigade
  L. Baeten (Arrondissementscommissaris, adviseur van de gouverneur)
  Baeckelandt (produktinfo)

Regio Turnhout

- Hoogstraten: Commissaris Meeusen
  [Geeft voordrachten in scholen]

- Turnhout: Commissaris Custers : voordrachten allerhande
  Sociale dienst van de politie, Bob Raets
  [Coördinatie 'drugbeleid op school' voor de stad Turnhout, vanuit de preventieraad.]

Rijkswacht

Regio Turnhout

- Turnhout: Adj. Driezen

- Geel: Dhr. Torfs

[produktinformatie]

Regio Mechelen

- Mechelen: Dhr. Van Uytven P.

[produktinformatie]

JAC

Regio Turnhout

- Turnhout: Wim Buyst (en andere medewerkers)
[Werken met jongeren uit verschillende sectoren, Vormingen gebeuren vaak in overleg.]

C.B.J.

Regio Antwerpen

- Antwerpen: SODA-project
Riet Schellens (half time)
specifieke aanvulling vanuit het kabinet Welzijn en Gezin
[Werkzaam binnen Free Clinic, begeleiding stuurgroep CBJ.]

Regio Mechelen

- Mechelen: Juliaan Nys: Algemene preventieverantwoordelijke
[Geeft informatie en advies, eenmalige initiatieven, participeert in overleg.]

Regio Turnhout

- Turnhout: Jef Geets - preventiewerker
[Participeert in regionaal overleg, geeft mee vorm aan de uitwerking van het drugpreventieproject VAD - CBJ.]

CLG

Regio Antwerpen

- Antwerpen: Free Clinic, Joel Verjans
[Vormingswerker/kansarmen]

Allerlei

Regio Antwerpen

Jeugd Info: Bruno Buitaert e.a.
JAC: Paul Janssens

Regio Turnhout

- Balen: Regionaal Hulp- en Infocentrum
Margo Noten
[Geeft informatie in overleg.]

Provincie Limburg

Ministerie Welzijn en Gezin

In het kader van het VAD-preventiewerk alcohol- en andere drugproblemen binnen CGG

provincie: Carlo Baeten
Marjet Vanderstraeten

Specifieke projecten:

- CAD - Hasselt: 1 stafmedewerker rond gokpreventie binnen CBJ
Chris Caubergs tot 31 juni.
Vanaf 1 juli : overeenkomst met lokale besturen :
Nadja Joosten en Sandra Hex

Ministerie van Binnenlandse Zaken
Stad - politie

- Maaseik: 2 preventiewerkers : Ludo Keymis en Karin Borkelmans
[Criminaliteitspreventie, incl. A&D.]

- Heusden: An Vanhout
[Criminaliteitspreventie, vooral A&D.]

- Genk: Nathalie Meesters

Stad/gemeente

- Heusden: Josiane Cauberg: sociale dienst

- Sint-Truiden: Martine Wouters: dienst welzijn

[Participatie overleg rond A&D.]

Politie

- St.-Truiden: Adjunct Inspecteur Geerts
[produktinformatie]

- Hasselt **Jos Massonet**

Rijkswacht

- Herk De Stad: Commandant Grootaerts

- Hasselt: BOB Beernaerts
[produktinformatie]

C.G.G.

- Hasselt: CAD amb. H.V.: Lieve Jordens
Marcel Vanhex
[Vormingsavonden]
Mieke Godderie (SHW)
Janne Depooter

- Lommel: (DAG: Dienst Adviserende Gezondheidszorg / CGG) Mark Goossens

- Heusden-Zolder: Mark Buelens (ADHV)

- Sint - Truiden - CAD: Mark Buelens: coördinator verslaafdenzorg (ADHV)

- Beringen - CAD: Lieven Steeland (ADHV)

- Maasmechelen: Veerle Poels (ADHV)

C.B.J.

- Hasselt: Tia De Wannemaeker
  [vrijgestelde CBJ, deelname stuurgroep drugpreventieprojekt, participant platform jongeren in het uitgangsleven.]

- Tongeren: Marcella Moreas
  Arlette Peters
  [deelname aan regionaal overleg]

- Maaseik: T. Vandersteegen
  [deelname aan regionaal overleg]

J.A.C.

- Hasselt: Nicole Vandebeek
  [Voordrachten naar scholen, deelname aan Platform jongeren in het uitgangsleven.]

- Genk: Dirk Stroobants
  [Ontwikkelen van lespakketten, werken solo los van bestaand regionaal overleg.]

Hulpverlening

- St-Truiden: Psychiatrisch Ziekenhuis Ziekeren, Roger Hamael.
[Overleg, infoavonden.]

- Genk: Katarsis
[Regelmatige samenwerkingsverbanden met preventiewerkers CAD. Infoavonden.]

Allerlei

- diverse preventie-opdrachten worden verzorgd door mutualiteiten, PMS/MST,...

- Hasselt - Sobriëtas Limb: Zuster Henriëtta

- Genk - OCMW: Leon Schols
[Vorming, overleg.]

OVERZICHT PREVENTIE-ACTOREN
VOLGENS DE SUBSIDIERENDE OVERHEID
OF OPDRACHTGEVER

Ministerie van Volksgezondheid

Vlaamse Gemeenschap

VAD-projecten:

- Coördinatie van preventiewerk voor alcohol- en andere drugproblemen

2 F.T. coördinatoren:	Ilse De Maeseneire
	Marijs Geirnaert (1/2 T.)
	Jean Paul Wydoodt (1/2 T.)
1/2 T. administratie.:	Carla Cox

- Middelen en werk

1 F.T. Coördinator: Marie-Claire Lambrechts

Proges:

- Proges: Hilde Vandromme (directeur)

'De Uitdaging' (training naar leerkrachten + materiaalontwikkeling).

Ministerie Welzijn en Gezin

Specifieke projecten:

Vlaamse Gemeenschap

- VAD: 1 stafmedewerker rond drugpreventie binnen CBJ
  Tomas van Reybrouck

Provincie Limburg

- CAD - Hasselt: 1 stafmedewerker rond gokpreventie binnen CBJ
  Chris Caubergs tot 31 juni

In het kader van het VAD-preventiewerk alcohol- en andere drugproblemen: 10 preventiewerkers binnen C.G.G.:

Provincie West- Vlaanderen

Regio Oostende: Roos De Venter (PT)
Hilde Vanhuele (PT)

Regio Roeselare: Luc Wouters

Provincie Oost- Vlaanderen

Regio Gent Marc Tack

Regio Sint-Niklaas Agnes De Decker

Provincie Brabant

Regio Brussel Halle-Vilv .: Mia De Bock

Regio Leuven: Veerle De Leener (1/2 T.)
Michèle Staelens (1/2 T.)

Provincie Antwerpen

Regio Antwerpen: Selm Nelissen

Regio Mechelen: Peter Aertsen (1/2 T.)

Regio Turnhout: Eric Nysmans (1/2 T.)

Provincie Limburg

Provincie: Carlo Baeten
Marjet Vanderstraeten

Ministerie van Binnenlandse Zaken
Stad - politie

Provincie West- Vlaanderen

Regio Oostende

- Oostende: 3 drugpreventiewerkers binnenkort aan te werven

- Brugge: 1 coördinator: criminoloog - coördinatie uitvoering veiligheidscontract
2 maatschappelijk werkers en 3 preventiewerkers voor alcohol- en drugpreventie, waarvan:
3 gedetacheerd naar dagcentrum De Sleutel (thema drugs)
1 gedetacheerd naar CGGZ Free (thema drugs)
1994 : het opstarten van een lokaal drugoverleg met diverse werkgroepen (onderwijs, jeugdwerk, ouders,...) : medicatie, horeca en jeugdwerk, drugbeleid in onderwijs en instellingen voor bijzondere jeugdzorg, samenwerking justitie en hulpverlening.

Regio Roeselare

- Menen: 4 preventiewerkers
[ruimer dan alcohol en drugs]

- Kortrijk Vincent Kint; preventiewerker i.k.v. veiligheidskontrakt

Provincie Oost - Vlaanderen

Regio Sint-Niklaas

- Sint-Niklaas: 4 preventiewerkers (ruimer dan alcohol- en drugpreventie)

  Robert Van Dromme (*) : fietsdiefstalpreventie
  Christel Van Marcke : samenwerking allochtonen - autochtonen
  Ann Opgenhaffen : drugpreventie scholen
  Straathoekwerker : Chris Stoop in dienst vanaf 1/3/94
  (*): Coördinator

- Lokeren: 3 preventiewerkers (ruimer dan alcohol - en drugpreventie)
  Snoeck Christof (*)
  Siska Van Lauwe
  Veerle Van Hee
  (*) coördinator

- Aalst: 3 preventiewerkers
  Martine Coolsaet (*)
  Christine Van Sinay
  Ann Van de Velde
  (*) coördinator
  [Expliciete keuze voor drugpreventie in 1993.]

- Gent Preventieambtenaar : Mevr. S. De Neef (266.52.71) rechtstreeks verbonden aan het kabinet van de burgemeester
  Staat in voor **Stedelijke Preventieraad.**

Ter info : Structuur veiligheidscontract Gent

A. Politioneel luik
- hulpagenten
- slachtofferzorgproject vanuit de politie
- drugcel (zie politie Gent)
- misdrijfpreventie (diefstal)
- 1 spijbelpreventie
- 1 bejaardenwerker (angst/onveiligheid)
- 1 migranten (interne vorming pol. corps)

B. Sociaal luik
- City Coaching
7-tal "citycoachers" (en coördinator: Marc Verheirstraeten, Stedelijk Jeugdcentrum, Gent) in het kader van buurtgericht werken, samen met 2 fancoachers (AA Gent)
(Straathoekwerk dus, maar niet specifiek gericht op drugs)
- Buurtcontactcomitees (intercultureel contact, 6 migranten en coördinator)
(Criminaliteit in het algemeen)

C. Preventieraad van de stad

Provincie Brabant

Regio Leuven

Leuven:	* : 4 medewerkers 1 coördinator: Wim Vandenbroeck 2 criminologen (D. Descamps: drugpreventie) 1 administratieve kracht *[* Worden op dit ogenblik verder aangeworven. Taakinvulling: ruimer dan alcohol en drugs preventie.]*
- Tienen:	2 criminologen [onderwijs, horeca, kansarme jongeren]

Provincie Antwerpen

Regio Antwerpen

- Antwerpen:	1 preventiewerker - Tobback projecten (gestart in 1991) Greet Scheelinck: politie *[Kleine criminaliteit; ook drugpreventie.]* + 3 medewerkers gedetacheerd naar SODA: - Greet Cremelie - Gie De Cock

Regio Mechelen

- Mechelen: 2 preventiewerkers
  Brigitte Hoctin Boes
  Hilde Vissers
  [Opdrachten ruimer dan alcohol en drugs: (o.a. sensibilisering drugbeleid, ontwikkelen van een permanent registratiesysteem, meewerken aan de implementatie van leefsleutels in Mechelen). kriminaliteitspreventiewerkers (gestart in 1991) nu: stad.]
  [Zijn uitgebreid met medewerkers i.v.m. veiligheidscontract]

Regio Turnhout

- Mol: 3 preventiewerkers
  [Opdrachten ruimer dan alcohol en drugpreventie.]
  Reeds 2 mensen in dienst : An Peeters en Ann Van Loock

Provincie Limburg

- Maaseik: 2 preventiewerkers : Ludo Keymis en Karin Borkelmans
  [Criminaliteitspreventie, incl. A&D.]

- Heusden: An Vanhout
  [Criminaliteitspreventie, vooral A&D.]

- Genk: Nathalie Meesters

Ministerie van Binnenlandse Zaken in het kader van de veiligheidscontracten

Provincie Oost - Vlaanderen

Regio Gent

- Gent: 6 preventiewerkers en een coördinator
  [opdracht ruimer dan alcohol en drugpreventie.]

Provincie Brabant

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

- Brussel - Halle-Vilvoorde 8 preventiewerkers
  (Brussel, Anderlecht, Elsene, Sint-Gillis, St.-Jans Molenbeek, Sint-Joost ten Node, Schaarbeek en Vorst)
  [opdracht: ruimer dan alcohol- en drugpreventie.]

Provincie Antwerpen

Regio Antwerpen

- Antwerpen: 3 preventiewerkers toegewezen aan SODA:
  Guy De Kock
  Greet Cremelie
  [Opdracht: o.a. drugpreventie.]

Ministerie van Onderwijs
Ministerie van Volksgezondheid

Vlaamse Gemeenschap

Gezamenlijk project binnen VAD:

- Drugbeleid op school

1 F.T. projectmedewerker: Hilde De Man

Provincie Oost -Vlaanderen

Regio Gent

- Gent:

3 pilootscholen in het kader van onderwijs-welzijnswerk, met een projectwerker in elke school en een coördinator op het niveau van de stad aangevuld met 1/2 time algemeen coördinator. Totaal 4 1/2 mensen

Op dit ogenblik kiezen de scholen prioriteiten; de keuze lijkt nogal sterk in de richting van drugpreventie te gaan.

Coördinator Gent : Nancy De Vetter, Jubileumlaan 215, 9000 Gent, 09/223.84.74

Scholen : St. Antonius (Techn. Inst.); Stedelijk Techn. Inst. Tweebrugstraat; Atheneum Bisdomkaai; Ooievaarstraat.

Provincie Antwerpen

Regio Antwerpen

- Antwerpen: 3 pilootscholen in het kader van onderwijs-welzijnswerk, met een projectwerker in elke school en een coördinator op het niveau van de stad en een 1/2 time algemeen coördinator. Totaal 4 1/2 medewerkers.
cfr. Gent
[Uitgebreider dan alleen drugpreventie en hulpverlening.]

Privé

Vlaamse Gemeenschap

- Lions Quest: Peer van der Kreeft (Directeur)

'Leefsleutels voor jongeren'
[Training van leerkrachten + ontwikkelen van materiaal.]

V-fik projecten

Provincie Oost-Vlaanderen

Regio Gent

- Gent:

10 "citycoachers" (en 1 coördinator: Marc Verheirstraeten; stedelijk Jeugdcentrum, Gent) in het kader van buurtgericht werken.
[8 zullen werken aan wijkgebonden criminaliteitspreventie via straathoekwerk in kansarme buurten, en dus ook drugproblemen ontmoeten. 2 werken als fancoach bij AA Gent.]

VFIK Stad: Schepen Mevr. Merchiers voegt 1/2 time straathoekwerk toe aan De Sleutel-werking.
Dieter Verhaegen op het Dagcentrum.

VFIK OCMW: Drugproject Mevr. Van Bellegem, Offerlaan 4 (266/95/85 - coördinator) (nieuw project nog in ontwerp)
Twee migranten aan De Sleutel toegevoegd.

Regio St.-Niklaas

St.-Niklaas:

na te vragen op het stadhuis van St.-Niklaas 03/777.84.00
Geen specifieke projecten

Provincie Antwerpen

Regio Antwerpen

- Antwerpen:

SODA (OCMW)
1/2 T. vrijgestelde: Viviane Gerits
1/2 T. secretariaat
[Werkend vanuit Antwerps overleg.]

Provincie

Provincie Antwerpen

Stichting Welzijnszorg

- Regio Turnhout

Eric Nysmans: 1/2 time

- Regio Mechelen

Peter Aertsen: 1/2 time

- Regio Antwerpen

Petra van Tricht: 1/2 time (Altox vzw)

Provinciaal Instituut voor Hygiëne

Provincie Antwerpen

Regio Mechelen

- Regio Mechelen: Claudine De Vuyst (* gezondheidscoördinator, **excl.** A&D) *[Regelmatig overleg met regionale preventiewerker.]*

- Regio Rupelstreek: Elke Eggerickx (* gezondheidscoördinator, **excl.** A&D) *[idem]*

Regio Turnhout

- Turnhout: Christa Truyen (* gezondheidscoördinator, excl. drugs) *[Overleg met regionale preventiewerker.]*

- Zuiderkempen: Luc Wilms (* gezondheidscoördinator, excl. drugs) *[idem]*

Stad/gemeente

Provincie Oost - Vlaanderen

Regio Gent

- Gent: Sabine De Neef
  [Preventieambtenaar van de stad onder directe leiding van de burgemeester.]

Provincie Brabant

Regio Leuven

- Tienen: preventieambtenaar
  D. Gijsenberg
  [Coördineren van drugpreventieproblematiek.]

- Leuven: preventieambtenaar
  W. Vandenbroeck : coördinatie

Provincie Antwerpen

Regio Turnhout

- Turnhout: Jan Starckx - jeugdconsulent
  [Info avonden, consulten - advies ook in overleg.]

- Mol: Rob Filipsen: Coördinator OCMW
  [Steeds in overleg met regionale preventiewerkers.]

Provincie Limburg

- Heusden: Josiane Cauberg: sociale dienst

- Sint-Truiden: Martine Wouters: dienst welzijn

[Participatie overleg rond A&D.]

Politie

Provincie West -Vlaanderen

Regio Oostende

- Oostende: Danny Vandevijvere (opsporingsbrigade)
[Geeft produktinformatie aan leerkrachten, begeleiders.]

Doris Stellamans (dienst Jeugd en Gezin)
Dirk Houwen (idem)
[Beide lid van DPPO (Drugs Preventie Platform Oostende), in overleg met preventiewerk.]

- Knokke: (afdeling preventie)
Eddy David
Ronny Desnijder
[Geven produktinformatie aan leerkrachten en ouders/opvoeders. Hebben een basisdocument ontwikkeld voor leerkrachten en opvoeders.]

- Brugge: Dhr. Luc Vroman
[Geeft produktinformatie aan leerkrachten. Is lid van drugoverlegplatform Brugge]

Regio Roeselare

- Roeselare: Adjunct commissaris Maria Seurinck
[Situeert in haar voordrachten de drugproblematiek gekoppeld aan een wettelijke omkadering.]

Provincie Oost - Vlaanderen

Regio Gent

- Gent:

[Schoolvoordrachten worden verzorgd door burgerpersoneel verbonden aan de sectie wijkpolitie o.l.v. Com. Claeyssens]
Dhr. Carette - criminoloog - afd. misdrijfpreventie
Mevr. Robijns (maatschappelijk werk)
Deze worden soms aangevuld met wijkrechercheurs (sociale politie)

Onderzoek en interventies gebeuren door Jeugdpolitie
Drugcel politie (zie supra)
Na recente herstructurering worden de schoolvoordrachten verzorgd door personeel vanuit Veiligheidscontracten, die onder de bevoegdheid vallen van de sectie wijkpolitie, olv Com. Claeyssens.
Dhr. Carette blijft waarschijnlijk met deze nieuwe drugcel samenwerken.
Drugcel 1 maart 1994 -
1 coördinator; 3 preventiewerkers; voordrachtgevers; 2 maatschappelijk werkenden (hulpverlening aan druggebruikers bij justitiële contacten.)

Stedelijke drugbrigade (de vroegere dienst van Com. Cardon, nu vvd Hoofdinsp. De Temmerman) zelf zou niet meer intervenieren bij vormende of informatieve initiatieven.

Onderzoek en interventies op school gebeuren nu door Jeugdpolitie (omwille van de minderjarigheid van de meeste betrokkenen)

Diverse politiemensen houden voordrachten.

- Oudenaarde:

Pol. Com. De Brauwer
[Deskundige drugs, geeft produktinformatie; participeert in lokaal overleg.]

Regio Sint-Niklaas (*)

- Sint-Niklaas: Comm. Collier
  [Produktinformatie.]

- Lokeren : Comm. De Rocker
  [Cijfergegevens over regio + produktinfo]

(* niet exhaustief)

- Stekene :
- Beveren :

} Politiecommissaris (Spreekavonden op aanvraag)

Provincie Brabant

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

- Beersel: Koen Wauters
  [Samenwerking in overleg.]

- Dilbeek: *P. De Bruyn*
  [idem]

- Brussel: preventieve afdeling politie
  [Geven voordrachten i.s.m. gerechterlijke brigade drugbestrijding.]

Regio Leuven

- Tienen Guy Roussel
  [stuurgroep Tienen]

- Diest: Dhr. Servaes
  [Participatie samenwerkingsverband Diest.]

Provincie Antwerpen

Regio Antwerpen

- Antwerpen: aantal mensen die volledig of gedeeltelijk rond drugpreventie werken
  [vooral informatief]
  Van Beylen - Dienst voorkoming misdrijven / politieschool
  Dhr. De Peuter - Jeugdbrigade
  L. Baeten (Arrondissementscommissaris, adviseur van de gouverneur)
  Baeckelandt (produktinfo)

Regio Turnhout

- Hoogstraten: Commissaris Meeusen
  [Geeft voordrachten in scholen]

- Turnhout: Commissaris Custers : voordrachten allerhande
  Sociale dienst van de politie, Bob Raets
  [Coördinatie 'drugbeleid op school' voor de stad Turnhout, vanuit de preventieraad.]

Provincie Limburg

- St.-Truiden: Adjunct Inspecteur Geerts
  [produktinformatie]

- Hasselt Jos Massonet

Rijkswacht

Provincie West - Vlaanderen

Regio Oostende

- Oostende:	Eric Pitteljon (coördinator slachtofferzorg) *[Lid van DPPO (Drugs Preventie Platform Oostende): in overleg met preventiewerk]*
- Regio Veurne:	Adjudant Sanders *[Geeft produktinformatie.]*

Regio Roeselare

- Ieper:	A. Zijde
- Roeselare:	P. Rogge/Kapitein Cappan
- Kortrijk:	Kapitein F. Debrock/Adjudant Caenepeel

[vanuit verschillende districten, sommigen gaan rechtstreeks naar jongeren en volwassenengroepen, anderen kiezen voor intermediairen.]

Provincie Oost - Vlaanderen

Regio Gent

- Gent:	Adj. De Lille Adj. Chef Van der Meulen 1ste W.M. Dobbelaere
- Eeklo:	Adj. Chef De Lille Commandant Hermans
- Oudenaarde:	1ste OpperW.M. M. Decatelle

Regio St-Niklaas

- Dendermonde: Adj. Collewaert na toelating Majoor Millecamp
[Eerder naar leerkrachten en naar leerlingen.]

- St-Niklaas: Een medewerker van Adj. Ivens

- Aalst: Adj. Van Laeke

[produktinformatie]

Provincie Brabant

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

Diverse rijkswachtbrigades.
[Eenmalige informatie-avonden inzake produktinformatie.]

Regio Leuven

- Tienen-Diest: Dhr. Saint
[participeert in overleg]

- Leuven-Aarschot: Dhr. Vandurmen

[Produktinformatie]

Provincie Antwerpen

Regio Turnhout

- Turnhout: Adj. Driezen

- Geel: Dhr. Torfs

[produktinformatie]

Regio Mechelen

- Mechelen: Dhr. Van Uytven P.

[produktinformatie]

Provincie Limburg

- Herk De Stad: Commandant Grootaerts

- Hasselt: BOB Beernaerts
[produktinformatie]

JAC

Provincie West - Vlaanderen

Regio Oostende

- Oostende: Johan Bertels
[werkt met jongeren (in jeugdwerk, onderwijs). Geeft vorming, discussie,..., lid van Drug preventieplatform oostende.]

- Brugge: *[Recente oriëntatie naar drugproblematiek]*

Regio Roeselare

- Kortrijk: Luc Vandewalle
Mieke Gunst
[Vorming naar scholen, jeugdwerk, oudergroepen (beperkte maar concrete sessies) binnen een eigen circuit en/of i.s.m. preventiewerker.]

- Menen: Hilde Ryckebosch
[Vorming van intermediairen (cfr. Kortrijk).]
Ghislain Verstraete

Provincie Oost - Vlaanderen

Regio Gent

- Gent: Brigitte Laceur
[Voordrachten, vormingsavonden.]

Regio St-Niklaas

- Aalst: 't Koerken (Raf De Hertogh)
[actieve participatie lokale initiatieven]

Provincie Brabant

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

- Brussel: TILT
[Sporadisch informatie-avonden, Deelname aan regionaal overleg, Vormingsprogramma's naar leerlingen in het onderwijs en jeugdwerk.]

Regio Leuven

Leuven : Peter Brepoels - preventiewerker
[Infoavonden + vorming naar scholen en jeugdwerk al dan niet in samenwerking met de preventiewerker.]

Provincie Antwerpen

Regio Turnhout

- Turnhout: Wim Buyst (en andere medewerkers)
[Werken met jongeren uit verschillende sectoren, Vormingen gebeuren vaak in overleg.]

Provincie Limburg

- Hasselt: Nicole Vandebeek
[Voordrachten naar scholen, deelname aan Platform jongeren in het uitgangsleven.]

- Genk: Dirk Stroobants
[Ontwikkelen van lespakketten, werken solo los van bestaand regionaal overleg.]

C.G.G.

Provincie West - Vlaanderen

Regio Oostende

- Oostende: C.G.G.Z. : F. Boxoen, Miet De Vos, Rodriguez Van Wynghene, e.a.
  [Geven voordrachten over probleemgedrag en drugs.]

- Brugge: Rita Brauwers
  [Door eigen dienst vrijgesteld als preventiewerker.]
  Frank Schillewaert
  [Drugbeleid in instellingen voor bijzondere jeugdzorg]

Regio Roeselare

- Tielt: K. De Vogelaere

- Izegem: F. Vanneste en G. Bulckaert in het kader van lokale overleggroep

Provincie Oost - Vlaanderen

Regio Gent - St-Niklaas

Aalst, Wetteren, Eeklo, SAS Lokeren, De Kaai Lokeren, SAS Dendermonde, Terapiecentrum en Klein Hulst St- Niklaas.
[Participatie lokale initiatieven.]

Provincie Brabant

Regio Leuven

- Diest: Danny Lambeens (een voormiddag/week)
  [Participatie regionaal overleg, samenwerking]

- Tienen: Lenny Kalogrias
  [Idem]

- Aarschot: Johan Delang

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

- Wezembeek Oppem: M.R. Orens
  [Samenwerking in overleg]

Provincie Limburg

- Hasselt: CAD amb. H.V.: Lieve Jordens
  Marcel Vanhex
  [Vormingsavonden]
  Mieke Godderie (SHW)
  Janne Depooter

- Lommel: (DAG: Dienst Adviserende Gezondheidszorg / CGG)
  Mark Goossens

- Heusden-Zolder: Mark Buelens (ADHV)

- Sint - Truiden - CAD: Mark Buelens: coördinator verslaafdenzorg (ADHV)

- Beringen - CAD: Lieven Steeland (ADHV)

- Maasmechelen: Veerle Poels (ADHV)

C.B.J.

Provincie West - Vlaanderen

Regio Oostende

- Oostende: John Decoene

- Veurne: René Vanheck

- Brugge: Ivan Naessens
Dirk Meuleman
[Consulenten, vrijgesteld voor preventietaken, niet zozeer als veldwerkers maar veeleer als ondersteuning van de preventiecel. Er bestaat hiervoor een protocol. De concrete toepassing verschilt van comité tot comité.]

Regio Roeselare

- Ieper: Paul Vandenberghe (lid CBJ)
[Trekker van lokale overleggroep; uitvoerend werk in regio.]

- Kortrijk: B. Harteel
[Vrijgestelde consulent comité, als ondersteuning van de preventiecel.]

- Roeselare: Guy Moerman
[Vrijgestelde preventiewerker comité, als ondersteuning van de preventiecel]
Actief betrokken in het D.O.M.-project

Provincie Oost - Vlaanderen

Regio Gent

- Gent: Veronique Van Houtryve
[Participatie stuurgroep drugpreventieproject in samenwerking met de comités voor bijzonder jeugdzorg.]

- Oudenaarde: Sonja Fort (training bijzondere jeugdzorginstellingen; project Tomas) Aanzet lokaal overleg.

Regio St-Niklaas

- Dendermonde: Luc Ringoot
[Participatie stuurgroep drugpreventieproject CBJ, participatie drug-scholenoverleg Wetteren, Participatie overleg instellingen bijzondere jeugdzorg.]
Paul Fauconnier
[Participatie overleg instellingen bijzondere jeugdzorg en scholenoverleg Wetteren]

- St.- Niklaas: K. Dobbelaere
Carret
[Vrijgestelde preventiewerker halftime : geen expliciete drugprevnetieopdracht - wordt wel opgenomen binnen de algemene werking]

Provincie Brabant

Regio Leuven

- Leuven: Annelie Verstraeten - preventiewerker
[Participatie regionaal preventieoverleg.]

- Diest: Willy Wiets - preventiewerker
[Participatie overleg Diest.]

- Aarschot Jan Van Gaubergen - consulent
[Participatie overleg Aarschot]

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

- regio Brussel: Veerle De Ridder
[Deelname aan regionaal overleg, participatie stuurgroep drugpreventieproject in samenwerking met CBJ.]

- regio Halle- Vilvoorde: Inge Colen
[Deelname aan overleg, participatie m.b.t. een aantal niet drugspecifieke preventieve thema's.]

Provincie Antwerpen

Regio Antwerpen

- Antwerpen: SODA-project
Riet Schellens (half time)
specifieke aanvulling vanuit het kabinet Welzijn en Gezin
[Werkzaam binnen Free Clinic, begeleiding stuurgroep CBJ.]

Regio Mechelen

- Mechelen: Juliaan Nys: Algemene preventieverantwoordelijke
[Geeft informatie en advies, eenmalige initiatieven, participeert in overleg.]

Regio Turnhout

- Turnhout: Jef Geets - preventiewerker
[Participeert in regionaal overleg, geeft mee vorm aan de uitwerking van het drugpreventieproject VAD - CBJ.]

Provincie Limburg

- Hasselt:	Tia De Wannemaeker *[vrijgestelde CBJ, deelname stuurgroep drugpreventieprojekt, participant platform jongeren in het uitgangsleven.]*
- Tongeren:	Marcella Moreas Arlette Peters *[deelname aan regionaal overleg]*
- Maaseik:	T. Vandersteegen *[deelname aan regionaal overleg]*

Provincie Oost - Vlaanderen

Regio Gent

- Gent : VIG-project aangevraagd door FARMACA; medicatiepreventie hoger onderwijs (slaap-, kalmeer- en pepgebruik) in samenwerking met Regionaal netwerk Gent;
1/2-time voor drie/vier jaar.
Ter info :RNG in samenwerking met 12 HOBU-scholen (19000 leerlingen) met betrekking tot financiële, sociale en juridische zorg voor studenten. O.a. medicatie-actie "Blok aan mijn been"
RNG heeft zelf drie maatschappelijk werkers.

Hulpverlening

Provincie West - Vlaanderen

Regio Oostende

- Brugge:

De Sleutel
[Geven voordrachten op vraag.]

St-Lucas Brugge : Marc Janssens
[Motiverende gesprekstechnieken]

A.Z. St. Jan : Erwin De Bisschop
[Motiverende gesprekstechnieken + voordrachten op vraag]

Regio Roeselare

- Kortrijk:

Kompas : Jan Theuwen en andere stafleden
[Getuigenissen + schets van actuele situatie soms doorlopend overleg en medewerking aan vormende activiteiten.]

Provincie Oost - Vlaanderen

Regio Gent

- Gent:

CAT
Sporadische voordrachten door teamleden, niet-preventiewerkers.

VZW De Sleutel
[Geven voordrachten op aanvraag vanuit CIC de Ark, TG De Sleutel of Dagcentrum De Sleutel. Participeren sporadisch aan vorming van intermediairen.)

- Oosterzele: TG De Kiem
[Geven voordrachten op aanvraag.]
Nu vooral toneel 'Morgen stop ik zeker'

Regio St.-Niklaas

- St.Niklaas: St-Hiëronymus
[Vullen sporadisch en op vraag spreekavonden in.]

Provincie Brabant

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

- Brussel: De Spiegel
[Informatieavonden gekoppeld aan voorstelling van eigen dienst.]

Regio Leuven

- Tienen: Psychiatrische Kliniek Broeders Alexianen.
[Voordrachten]

Provincie Limburg

- St-Truiden: Psychiatrisch Ziekenhuis Ziekeren, Roger Hamael.
[Overleg, infoavonden.]

- Genk: Katarsis
[Regelmatige samenwerkingsverbanden met preventiewerkers CAD. Infoavonden.]

CLG

Provincie West-Vlaanderen

Regio Oostende

- Brugge: Hilde Defreigne
[Ondersteuning scholen en instellingen rond drugbeleid op school]

Provincie Brabant

Regio Brussel - Halle-Vilvoorde

- St-Pieters Woluwe: JGAC
[Deelname regionaal overleg. Vormingsprogramma naar leerlingen S.O.]

Provincie Antwerpen

Regio Antwerpen

- Antwerpen: Free Clinic, Joel Verjans
[Vormingswerker/kansarmen]

P.M.S.

Provincie West-Vlaanderen

Regio Oostende

- Blankenberge: Piet Casier
[Werkgroep drugbeleid op school]
Eventueel verruiming in 1994 naar lokaal overleg

Allerlei

Provincie West - Vlaanderen

Regio Roeselare

Medewerking uit verschillende sectoren uit naam van dienst of omwille van professionele deskundigheid. Geven voordrachten en zijn betrokken in lokaal overleg.

O.a	C.L.G.	-) Soc. centrum Izegem	
	C.G.G.		
	O.C.M.W.	-) Tielt :	J. Desmet
	Klinieken	-) St.-Jozef Tielt :	G. Puype - M. Dupont
	Huisartsen	-) Tielt :	Dr. J. Michels
	...		

Regio Oostende

- Knokke: Nieuw opgestart vzw Roer
  - onder impuls van het gemeentebestuur
  Fanny Degraeve/ Maxim Willems *[schepen sociale zaken]*
  [Sensibiliseringssectie naar de bevolking, eventuele verruiming naar lokaal overleg]

Regio Roeselare

Medewerking uit verschillende sectoren uit naam van dienst of omwille van professionele deskundigheid. Geven voordrachten en zijn betrokken in lokaal overleg.

O.a.
C.L.G.
C.G.G.
O.C.M.W.
Klinieken
....

Provincie Antwerpen

Regio Antwerpen

Jeugd Info: Bruno Buitaert e.a.
JAC: Paul Janssens

Regio Turnhout

- Balen: Regionaal Hulp- en Infocentrum
Margo Noten
[Geeft informatie in overleg.]

Provincie Limburg

- diverse preventie-opdrachten worden verzorgd door mutualiteiten, PMS/MST,...

- Hasselt - Sobriëtas Limb: Zuster Henriëtta

- Genk - OCMW: Leon Schols
[Vorming, overleg.]

BIJLAGEN

VAD-PREVENTIEWERK
VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN
Gustave Schildknechtstraat 9, 1020 Brussel
Tel 02/422.49.74 Fax. 02/422.49.79

Bijlage 1: Samenstelling stuurgroep preventieproject

Organisatie en coördinatie vanuit VAD vertegenwoordigd via:

Dr. S. Ansoms (voorzitter)
E.P. P. Meesters

Vertegenwoordiging vanuit beide koepels van centra voor geestelijke gezondheidszorg:

Verbond der medisch-sociale instellingen v.z.w. (V.M.S.I.):

Dhr. L. Dulaing
Mevr. A. Moens

Federatie van diensten voor geestelijke gezondheidszorg v.z.w.:

Dhr. J. Lievens
Dhr. J.P. Broothaerts

Vertegenwoordiging vanuit administratie gezondheidszorg:

Dhr. P. Stevens
Dr. J. Van Heuverswyn

Waarnemend lid vanuit het kabinet van Minister Detiège, Vlaams minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden:

Dhr. F. Schillewaert

Waarnemend lid vanuit het kabinet van Minister De Meester, Vlaams minister van Welzijn en Gezin en Gezondheidsinstellingen:

Mevr. N. Vettenburg

Bijlage 2: Visietekst

Visietekst

Het Preventiewerk voor Alcohol- en andere Drugproblemen

In 1987 werd op initiatief van de toenmalige Gemeenschaps--minister van Volksgezondheid een Richtnota "Drugpreventie en Hulpverlening" opgesteld waarin een aantal inhoudelijke opties en het organisatorisch kader van het Preventiewerk voor Alcohol- en andere Drugproblemen werden vastgelegd (Richtnota in bijlage).

In dit kader werden 10 F.T. preventiewerkers (2 per provincie) toegewezen aan Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg en 2 coördinatoren aan de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen. Tussen de overheid en de C.G.G.Z. en de V.A.D. zijn overeenkomsten afgesloten die de afstemming tussen het lokale werkterrein en de koördinatie op het niveau van Vlaanderen moeten regelen. Een Stuurgroep begeleidt de uitvoering van deze opdrachten.

Onderstaande visietekst is gegroeid vanuit de ervaringen van het team van1810Xpreventiewerkers. In dit preventiewerk is een duidelijke evolutie merkbaar.

In een eerste periode werd vooral aandacht besteed aan de verkenning van het terrein: dit bestond enerzijds uit een verkenning van de alkohol- en andere drugproblematiek en deskundigheidsbevordering inzake preventie, en anderzijds uit de verkenning van de regio's en de ervaringen en tradities die in elke regio met betrekking tot preventie aanwezig waren.
In deze fase werden tevens verspreid over Vlaanderen, diverse initiatieven opgezet en ervaringen opgedaan in de verschillende maatschappelijke sektoren die binnen een ruim preventiedenkkader een taak te vervullen hebben: het jeugdwerk, de gezondheidszorg, het onderwijs, politie en justitie, het werkmilieu, socio-kulturele organisaties, enz.
Van bij het begin werd ernaar gestreefd enkele fundamentele opties te respekteren, met name: een procesmatige aanpak met de expliciete keuze voor de intermediair als werkrelatie.

Onderlinge uitwisseling van ervaringen in de verschillende sektoren en regio's en een meer permanente struktuur van het preventiewerk, hebben ertoe geleid dat vanaf 1990 een aantal gemeenschappelijke werkopties werden geformuleerd met het oog op een systematische en herkenbare aanpak van preventie in gans Vlaanderen. Deze opties vervangen het regiospecifieke werk van de preventiewerkers in geen geval en ook de eigen deskundigheidsbevordering die in de eerste fase werd gestart, krijgt nog steeds de nodige aandacht.

De gemeenschappelijke werkopties beogen dat op lange termijn in alle betrokken sektoren over gans Vlaanderen, aandacht wordt besteed aan de preventie van alkohol- en andere drugproblemen.

I. Algemene Situering

1. Een eerste afbakening

Binnen het Preventiewerk voor Alkohol- en andere Drugproblemen wordt vooral het gebruik van psychotrope stoffen (alkohol, medikatie, illegale drugs) die problemen en verslaving kunnen teweegbrengen, als uitgangspunt genomen.

Druggebruik en -misbruik kaderen steeds in een veel ruimere kontekst: er kan immers geen eenduidige (reeks van) faktor(en) aangegeven worden die drugmisbruik in de hand werkt(en). Steeds gaat het om een samenspel van produktgebonden aspekten, persoonlijke kenmerken, een maatschappelijke kontekst, e.a. Binnen dergelijke komplekse gegevenheid blijven druggebruik en mogelijke problemen evenwel de ingangspoort en het referentiepunt van het preventiewerk.

Dit druggebruik kan diverse problemen meebrengen (fysiek, psychisch, sociaal, juridisch,..) en dit op verschillende niveau's: voor de gebruiker, voor zijn omgeving en/of voor de samenleving. Wanneer we dus spreken over probleemgebruik, dan gaat het over veel meer dan over 'verslaving'. Deze problemen kunnen zich in principe bij iedereen en op de verschillende niveaus voordoen.
Wel wordt erkend dat de aanwezigheid van bepaalde variabelen de kans op risikogedrag in een populatie (statistisch) verhoogt. Een al te snelle aanduiding van zogenaamde risikogroepen dreigt eerder stigmatiserend te werken. Bovendien bestaat het gevaar dat men zo de rol en de impakt van andere betrokkenen ten opzichte van de aangewezen risikogroep uit het oog verliest. Binnen de afgebakende prioriteiten zal daarom steeds moeten gezocht worden naar de specifieke faktoren die het risikogedrag bepalen. Deze faktoren zijn zowel struktureel als persoonlijk van aard.

2. Preventie nader bekeken

Preventie, ook van alkohol- en andere drugproblemen, wordt traditioneel bekeken vanuit Caplan's driedeling. Primaire preventie betekent dan voorkomen dat zich onder de gezonde bevolking problemen gaan voordoen. Secundaire preventie houdt aandacht voor vroegdetektie en -signalering in waardoor vermeden wordt dat ernstige schade ontstaat. Tertiaire preventie tenslotte poogt de situatie te stabiliseren en probeert via mobilisatie van de nog aanwezige krachten herval te voorkomen.
Deze kijk op preventie is ontstaan vanuit een eenzijdig medische probleemdefiniëring. Een bredere en vruchtbaarder werkpositie voor het preventiewerk vinden we o.a. bij

Walgrave[3].

Preventie situeert zich dan op een kontinuüm met als ene pool het algemeen welbevinden van de betrokkene(n) en als andere pool de uitdrukkelijke probleemsituaties. Hetzelfde geldt voor het goed funktioneren van groepen, systemen of organisaties, dan wel het disfunktioneren tengevolge van druggebruik. Dit disfunktioneren is het voorwerp van de hulpverlening.

Binnen zo'n denkkader kan preventie fundamenteel mee op het welbevinden van bevolkingsgroepen en systemen gericht worden. In de mate dat preventie daar uitdrukkelijk toe bijdraagt wordt zij meer dan het louter verhinderen van problemen. Op die manier ontstaan diverse raakvlakken met andere sektoren die tot dit algemeen welzijn bijdragen: onderwijs, welzijnswerk, jeugdwerk, justitie, tewerkstelling, vrije tijd, enz. Ongetwijfeld sluit deze verwevenheid aan bij de komplekse gegevenheid van de drugproblematiek zoals die hiervoor werd aangegeven: preventie van alkohol- en andere drugproblemen profileert zich aldus op een veelsporige weg waarbij overleg en samenwerking met verschillende maatschappelijke sektoren en instanties centraal staat.
Ook de globale beleidsimplikaties op de verschillende niveaus (lokaal, regionaal,...) en in de verschillende sektoren mogen niet uit het oog worden verloren.

II Operationalisering

1. Globale strategie

Preventiestrategieën moeten worden uitgewerkt op basis van de analyse van faktoren die een drugprobleem beïnvloeden. Deze analyse moet op een wetenschappelijke manier en vanuit verschillende wetenschapsdisciplines worden opgezet (o.a. door registratie, onderzoek naar ontstaansfaktoren van gebruik en misbruik, onderzoek naar aard en spreiding van de problematiek, gedragswetenschappelijk onderzoek, enz.)

De ontstaansfaktoren van drugmisbruik (zowel individueel als struktureel) zijn in realiteit heel kompleks met elkaar verweven. Dit maakt het noodzakelijk dat preventie op een gestruktureerde en gekoördineerde manier verloopt. Eenmalige initiatieven kunnen immers deze komplekse samenhang van faktoren nauwelijks beïnvloeden.
Binnen deze visie is het overleg en de samenwerking op lokaal, regionaal en intersektorieel vlak zeer belangrijk. Het is enkel binnen een gezamenlijke en langetermijnsplanning dat een globale beïnvloeding mogelijk is.

---

[3] Prof. Dr. Walgrave L., De Cauter, F. (1985) in het kader van een onderzoek over algemene preventie in de jeugdbescherming

Het preventiewerk heeft daarnaast ook een centrale taak in het signaleren naar en het stimuleren van de verschillende beleidsniveaus.

2. Doelgroep

Het preventiewerk maakt de keuze om te werken met intermediairen. Binnen deze werkoptie is de term doelgroep eerder verwarrend en verkiezen we een onderscheid te maken tussen het **doelwitsysteem** en het **kliëntsysteem.**

Het doelwitsysteem is in principe de gehele bevolking. Iedereen is een potentiële gebruiker enerzijds, iedereen kan schade/problemen ondervinden als gevolg van druggebruik in zijn onmiddellijke omgeving, in de maatschappij, anderzijds.

Het kliëntsysteem bestaat uit de intermediairen. Zij zijn de tussenpersonen die zich naar de diverse groepen van ons doelwitsysteem richten. Zij vormen de rechtstreekse werkrelatie van de preventiewerker.

Als preventiewerkers richten we ons dus in de eerste plaats niet rechtstreeks naar (groepen van) de bevolking, maar naar de sleutelfiguren die in de verschillende aanverwante sektoren aktief zijn.

3. Voorwaarden

Bij het bepalen van doelstellingen staan twee belangrijke voorwaarden voorop:

1: participatie: de doelstellingen worden idealiter bepaald in samenspraak met het kliëntsysteem (dit geldt zowel op het niveau preventiewerker/intermediair als op het niveau intermediair/deelgroep van de bevolking).

2: emancipatie: De beoogde doelen moeten de kliënt in staat stellen om zelfstandig verder te werken (voor de intermediair; zelfstandig gaan werken met deelgroepen van de bevolking; voor het doelwitsysteem: zelfstandige en verantwoorde keuzes maken met betrekking tot het gebruik van drugs).

4. Werkwijze

De basis van het preventiewerk bevat een aantal belangrijke uitgangspunten uit het methodisch-agogisch handelen. Dit maakt het mogelijk preventiewerk te onderscheiden van dikwijls goed bedoelde aktiviteiten waarvan de preventieve kwaliteiten nauwelijks te

merken zijn en soms kontraproduktief zijn.

De uitgangspunten kunnen omschreven worden als:

- doelgericht handelen: De preventiewerker en het kliëntsysteem kiezen na een gezamenlijke analyse, in samenspraak (binnen de mogelijkheden van het kliëntsysteem) voor zo konkreet mogelijke doelen en het werken gebeurt dan ook **in funktie van dit gekozen doel.**
Een belangrijk procesdoel van de preventiewerker moet zijn dat het kliëntsysteem zelfstandiger kan gaan funktioneren en onafhankelijker wordt van de preventiewerker.

- procesmatig handelen: Het gaat om een serie onomkeerbare **veranderingen in de tijd** die met een kontinuïteit in een bepaalde richting verloopt. Ondertussen is er een dynamisch krachtenspel tussen de preventiewerker en het kliëntsysteem bezig. De preventiewerker moet daarin voortdurend alert zijn voor de veranderingen bij het kliëntsysteem, bij de preventiewerker zelf en in de wisselwerking tussen beiden. De preventiewerker houdt tevens rekening met **het effekt van de ene stap in het proces op de volgende stap.**

- systematisch handelen: Dit betekent **(samen)werken**, stap voor stap in de richting van het samen met het kliëntsysteem gekozen doel, **waarbij iedere stap aansluit bij de voorafgaande situatie.**

- bewust handelen: De preventiewerker moet zich bewust zijn wat er allemaal speelt aan gevoelens, motieven en effekten die het resultaat mee kunnen beïnvloeden. Hij zal daarom zijn **handelen afstemmen op zijn kliëntsysteem met het oog op het einddoel. Een voortdurende reflektie en evaluatie van het proces** is daarbij nodig.

Het preventiewerk is gebaseerd op een **planmatige aanpak**. De verschillende fasen zijn in elke aktiviteit of preventieve handeling impliciet of expliciet terug te vinden.

1: de beginsituatie: Meermaals worden de preventiewerkers als deskundigen gevraagd. Soms bieden ze zelf hun deskundigheid aan; soms nemen ze vanuit hun deskundigheid zelf initiatieven wanneer in de toegewezen regio('s) bepaalde leemtes worden opgemerkt. Steeds blijft het belangrijk om te weten waar het initiatief vandaan komt, wat de voorgeschiedenis ervan is, wie er allemaal bij betrokken is, op welk tijdstip met wat begonnen wordt.

2: de analyse: Het is nodig precies te weten waar het om gaat. Meestal moet dit nader onderzocht worden, zeker door de preventiewerker, waar mogelijk door het kliëntsysteem en waar nodig door een wetenschappelijk onderzoeker. Het is eveneens nodig de mogelijkheden en onmogelijkheden van het kliëntsysteem te kennen, de bereidwilligheid, de

beschikbare tijd, de menskracht, de middelen, enz.

3: de probleemstelling: De analyse moet uitmonden in het formuleren van een duidelijke, konkrete probleemstelling (wat is het probleem, wie stelt het probleem en in welk kader?). Dit gebeurt samen met het kliëntsysteem en de preventiewerker.
Vanuit de probleemstelling wordt een konkrete eindsituatie als doelstelling geformuleerd, samen met en goedgekeurd door het kliëntsysteem.

4: de programmering: Het gaat hier om een gezamenlijk bepalen van een strategie, de planning, het proces, de taakverdeling, samenwerkingsmogelijkheden, keuze van methodieken, enz.

5: de uitvoering: Belangrijk hierbij is een voortdurende reflektie, evaluatie en bijsturing in funktie van de vooropgestelde konkrete doelstellingen, van de afspraken, de taakverdeling, enz.
De uitgangspunten van preventie als metodisch-agogisch handelen (doelgericht, procesmatig, systematisch, bewust) blijven hierbij belangrijk.

6: de evaluatie, perspektieven en afronding: De evaluatie moet antwoord geven op volgende vragen: wat zijn de resultaten, wat vinden de betrokkenen ervan? in hoeverre zijn de konkrete doelstellingen bereikt? welke zijn de gemaakte fouten en waarom?
Op basis van de evaluatie wordt duidelijk welke bijsturing moet gebeuren, welke follow up mogelijk en nodig is, enz.
Een aktiviteit moet eveneens worden afgesloten, het klinkt vanzelfsprekend, maar wordt wel eens vergeten. Wanneer zijn de werkzaamheden immers ten einde? Wanneer en hoe wordt alles afgesloten? Ook de werkrelaties zelf moeten worden afgerond.

De bovengenoemde fasen zijn niet altijd even expliciet en in de juiste volgorde te onderscheiden.

september 1990
Het team van preventiewerkers
voor alkohol- en andere drugproblemen.

Bijlage 3: Herwerkte Richtnota

Richtnota Drugpreventie

Herwerking van de Richtnota Drugpreventie en Hulpverlening - 1987 *

1 Probleemstelling

1.1 Drugs, druggebruik en drugproblemen

1.2 Preventie in Vlaanderen

2 Krachtlijnen

2.1 Doelgroep

2.2 Uitgangspunten
- 2.2.1 Preventie in verschillende maatschappelijke geledingen
- 2.2.2 Participatie vanuit de maatschappelijke geledingen zelf
- 2.2.3 Focus op de intermediairen
- 2.2.4 Preventie als planmatig opgezet en begeleid proces

2.3 Voorwaarden
- 2.3.1 Registratie
- 2.3.2 Wetenschappelijk onderzoek
- 2.3.3 Inhoudelijke ondersteuning
- 2.3.4 Materiaalontwikkeling

2.4 Funkties
- 2.4.1 Sensibiliseren
- 2.4.2 Vormen en ondersteunen
- 2.4.3 Overleg
- 2.4.4 Signaleren naar de overheid

* deze herwerking werd op vraag van de Stuurgroep gerealiseerd door het team van preventiewerkers voor alkohol- en andere drugproblemen - juli 1991

1. Probleemstelling

1.1 Drugs, druggebruik en drugproblemen

Binnen de erkenning van onze samenleving als een 'drug taking society' wordt snel duidelijk dat daarbij niet enkel kan gedacht worden aan de variëteit maatschappelijk niet-aanvaarde of illegale produkten. Ook genotmiddelen als tabak en alkohol en diverse geneesmiddelen worden om hun psychotrope effekten gebruikt. Tevens wordt vastgesteld dat andere vormen van gedrag (bv. gokken, tv-kijken,...) risiko's tot gelijkaardige (verslavings)problemen kunnen teweeg brengen.
Het is duidelijk dat deze Richtnota Drugpreventie, ondanks het feit dat primair het gebruik van psychotrope stoffen als uitgangspunt genomen wordt, geenszins een uitsluitend produktgerichte aanpak kan bepleiten.

Drugs en drugproblemen worden vaak haast automatisch geassocieerd met verslaving. Toch ligt deze koppeling niet zo eenduidig.
Druggebruik kan verschillende problemen meebrengen (op fysiek, psychisch, sociaal, juridisch of ander vlak) en dit op verschillende niveaus: voor de gebruiker zelf, voor zijn omgeving en/of voor de samenleving. De aard en de ernst van de problemen worden bepaald door:

- het middel (soort drug, dosis, zuiverheidsgraad, toedieningswijze,..);
- persoonsgebonden (biologische en psychische) eigenschappen van de gebruiker;
- de kontekst waarbinnen het gebruik zich voordoet (sociale omgeving, redenen voor gebruik, enz.).

'Probleemgebruik' is dus vaak ruimer dan 'verslaving' en de diverse niveaus waarop problemen kunnen ontstaan tonen aan dat in principe iedereen met alkohol- en andere drugproblemen kan gekonfronteerd worden en dat deze problematiek herkenbaar is in diverse maatschappelijke geledingen (het onderwijs, de gezondheidszorg, de arbeidswereld, het verenigingsleven, ...).

De zichtbaarheid van de drugproblematiek in onze samenleving maakt dit tot een voor iedereen herkenbare problematiek, die ook maatschappelijk als probleemveld wordt erkend. Deze omschrijfbaarheid vormt een belangrijke motiverende faktor om hierrond een aanvaardbaar en maatschappelijk aanvaard drugpreventiebeleid uit te werken.

1.2 Drugpreventie in Vlaanderen

De interesse voor de alkohol- en andere drugproblematiek is niet van recente datum.

Vanuit de matigingsbewegingen bestaat sinds vele tientallen jaren een traditie rond preventie van vooral alkoholproblemen.
Het Nationaal Comité voor studie en preventie van Alcoholisme en andere toxicomanieën (NCA) was tussen 1950 en 1980 aktief op het vlak van het onderwijs, wetgeving, enz.
In 1982 werd als gevolg van de regionalisering langs Vlaamse kant de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen opgericht (VAD) als enige koepelorganisatie voor diensten en organisaties die rond de preventie, studie en hulpverlening werkzaam zijn in Vlaanderen. Tot dan toe was drugpreventie zeer sterk middelgericht.

Internationale en nationale tendenzen hebben gedurende de laatste decennia het preventieve werken inhoudelijk en methodisch verruimd. Wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot de kompleksiteit van de problematiek en evaluaties van preventieve aktiviteiten hebben daartoe sterk bijgedragen.

Mede als gevolg hiervan hebben op een aantal plaatsen in Vlaanderen enkele gespecialiseerde diensten een specifieke preventiewerking uitgebouwd.
Daarnaast vonden ook heel wat initiatieven plaats binnen het onderwijs, socio-kulturele organisaties, enz. Veelal ging het daarbij om eenmalige en weinig gestruktureerde aktiviteiten.

In 1988 werd door de toenmalige gemeenschaps-minister van volksgezondheid de volgende struktuur uitgewerkt. In elke Vlaamse provincie stonden twee preventiewerkers binnen C.G.G. in voor een meer systematische en gekoördineerde aanpak van preventie van alkohol- en andere drugproblemen. Tevens werden op het gemeenschapsniveau twee koördinatoren toegewezen aan de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen. Vanuit dit preventiewerk wordt ervoor geopteerd om zoveel mogelijk drugrelevante domeinen en geledingen bij een globale preventie-aanpak te betrekken. Bestaande initiatieven in elke regio worden zoveel mogelijk in deze globale aanpak gekaderd.

Naast de zorg voor ondersteuning en subsidiëring is het tevens de taak van de centrale overheid een algemene richtinggevende visie te ontwikkelen, een strategie voor een globale aanpak uit te werken en de coördinatie te verzekeren van alle initiatieven voor preventie. Dit laatste omvat onder meer de ondersteuning van een aantal overlegstrukturen tussen verschillende sektoren zoals onderwijs, hulpverlening, kultuur, justitie,...

De plannen tot de oprichting van een Vlaamse Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG) bieden in dit kader interessante perspektieven voor het optimale funktioneren van een drugpreventiebeleid. Wel dient ervoor gezorgd te worden dat omwille van de werkbaarheid, de motivatie en de effektiviteit de specificiteit van de alkohol- en drugproblematiek binnen dit ruimer geheel gewaarborgd blijft.

2 Krachtlijnen

De uiteindelijke doelstelling van een gekoördineerd drugpreventiebeleid betreft het verantwoord omgaan van de bevolking met deze drugs. Deze doelstelling wordt vertaald en gekonkretiseerd naar zowel individuen en groepen als de voorzieningen die in deze problematiek betrokken zijn.

Een dergelijk beleid vraagt naast een persoonsgerichte aanpak om een aantal strukturele maatregelen. Gedragsveranderingen voltrekken zich niet in een vacuüm en moeten ondersteund worden door reële keuzemogelijkheden. De strukturele ondersteuningsmaatregelen overstijgen vaak het strikte domein van de volksgezondheid. Daarenboven vraagt een drugpreventiebeleid om een duidelijk wettelijk kader en moet het tevens gesteund worden door een wijde waaier aan voorzieningen die alle vormen en stadia van druggebruik kunnen opvangen en begeleiden.

2.1 Doelgroep

De omvang van het alkohol- en ander druggebruik (met o.a. de hoge konsumptiecijfers voor alkohol en psychofarmaca), de diversiteit van problemen die drugmisbruik kan veroorzaken (fysiek, psychisch, sociaal, juridisch; en dit telkens voor de gebruiker, voor zijn omgeving en/of voor de samenleving) en de kompleksiteit van de drugproblematiek, verantwoorden een preventiebeleid dat zich richt naar de gehele bevolking.

Op basis van registratie en wetenschappelijk onderzoek kunnen tevens een aantal risikovariabelen worden onderscheiden die de kans op risikogedrag bij bepaalde groepen verhogen. Hiervoor zijn specifieke preventieprogramma's nodig die zich richten op meer afgelijnde doelgroepen. Algemene risico-indikatoren gelden niet noodzakelijk voor de gehele Vlaamse Gemeenschap even indringend en moeten bijgevolg aan lokale indikatoren worden getoetst. Tevens zullen ook de motivatie voor en de werkbaarheid van bepaalde thema's binnen specifieke groepen de prioriteiten op het veld mee helpen bepalen.

2.2 Uitgangspunten

2.2.1 Preventie in verschillende maatschappelijke geledingen

De kompleksiteit van de drugproblemen en de samenhang met diverse beïnvloedende faktoren staan buiten kijf. Samen met de maatschappelijke zichtbaarheid van de drugproblematiek vormen ze een belangrijke motiverende faktor om verschillende maatschappe-lijke geledingen bij de uitbouw van een drugpreventiebeleid te betrekken.
Een ruime probleemdefiniëring die deze verankering van druggebruik en -misbruik erkent en die de drugpreventie in een ruimer perspektief dan enkel dat van de gezondheidszorg

situeert, vergroot de efficiëntie van dit preventiebeleid.
Een dergelijk drugbeleid vertoont uiteraard belangrijke raakvlakken met de preventie van andere gezondheidsrisiko's. De herkenbaarheid en de omschrijfbaarheid van de drugproblematiek en bijgevolg de werkbaarheid en de impakt naar zowel intermediairen als het grote publiek toe blijven desondanks argumenten voor een drugspecifieke aanpak.

Bovendien is het essentieel dat ook op het niveau van een konkrete probleemstelling en -analyse gezocht wordt naar een zo breed mogelijke inkadering en aanpak binnen de leefwereld van de betrokkenen. Wanneer illegaal druggebruik door jongeren bv. in de focus staat blijft het onderwijs één van de plaatsen bij uitstek om grote groepen jongeren via systematisch opgebouwde programma's te bereiken. Tegelijk kunnen initiatieven binnen het vrijetijdsmilieu worden uitgewerkt. Ook indirekte initiatieven naar ouders toe vormen een belangrijke ondersteuning. De betrokkenheid van politionele diensten en onderhandelingen over het te voeren vervolgingsbeleid zijn bijkomende aandachtspunten. Aansluitend bij de preventieve akties moet tevens een aangepast en toegankelijk opvangs- en hulpverleningsaanbod in deze totaalaanpak zijn plaats krijgen.

Slechts via een dergelijke integrale benadering op alle niveaus kan een effektief drugpreventiebeleid tot stand komen.

2.2.2 Participatie vanuit deze maatschappelijke geledingen zelf

Naast de inhoudelijke deskundigheid van de drugpreventiewerker moet een drugpreventiebeleid kunnen rekenen op het engagement van de betrokkenen in de diverse maatschappelijke geledingen. De eigen sektoriële inbreng van deze diverse geledingen moet in een brede aanpak van drugpreventie aangesproken en gevaloriseerd worden. Elke sektor heeft zijn eigen tradities, kommunikatiekanalen, wetmatigheden, enz. Het hanteren daarvan zal in duidelijke samenspraak gebeuren met het oog op de efficiëntie van de werking. Deze participatie-idee vormt de voorwaarde tot en de garantie voor een korrekte probleemdefiniëring, voor het formuleren van haalbare doelstellingen, voor een aangepaste vormgeving van de preventieve initiatieven en voor een doorwerking op langere termijn.

2.2.3 Focus op intermediairen

Uit het voorgaande volgt dat de veldwerkers en verantwoordelijken binnen de verschillende maatschappelijke geledingen de sleutelfiguren vormen voor het bereiken van de betrokken individuen en groepen. Door sensibilisering, vorming en ondersteuning van deze intermediairen kunnen grotere groepen op een intensere manier bereikt worden.

Zonder daarvan een eksklusieve prioriteit te maken zal speciale aandacht moeten besteed worden aan die sleutelfiguren die direkte kontakten hebben met gebruikers(groepen) die riskante gebruiksgewoonten beginnen te ontwikkelen. Ook het straathoekwerk neemt,

zeker wat illegaal druggebruik betreft, een centrale positie in. Uitdrukkelijk wordt er voor gepleit om deze intermediairen niet louter als doorgeefluik te beschouwen: even essentieel is hun signalerende funktie vanuit konkrete werkervaringen.

2.2.4 Preventie als planmatig opgezet en begeleid proces

De uitwerking van een preventiebeleid vergt meer dan losstaande of eenmalige initiatieven waarvan de preventieve kwaliteiten in hoge mate kunnen betwijfeld worden.

Planmatigheid wordt bepleit voor zowel afgebakende initiatieven als voor het inbouwen van drugpreventie op een strukturele en permanente wijze binnen de werkmogelijkheden van diverse sektoren en geledingen.
Deze planmatigheid kenmerkt zich door aandacht voor de verschillende fasen van het veranderingsgericht handelen:

- klaarstellen van de beginsituatie en uitgangspunten
- analyse van de vraagstelling en het werkingskader
- feitelijke probleemdefiniëring die uitmondt in konkrete doelformulering
- programmering van de aktiviteiten
- uitvoering met voortdurende reflektie en terugkoppeling naar voorgaande en volgende stappen
- evaluatie, aanduiding van perspektieven en afronding

Dit handelingsmodel is van toepassing in verschillende werkdomeinen waar gedragsverandering wordt beoogd. In het kader van preventie van drugproblemen dienen, omwille van de kompleksiteit van de ontstaansfaktoren van drugmisbruik, een aantal probleemgerichte en drugspecifieke accenten te worden gelegd.

2.3 Voorwaarden

Om deze voorgestelde krachtlijnen van een drugpreventiebeleid uit te werken, moeten een aantal voorwaarden vervuld zijn.

2.3.1. Registratie

De gegevens die op dit ogenblik in Vlaanderen met betrekking tot drugs beschikbaar zijn, zijn te beperkt, versnipperd en inadekwaat om een juiste kennis te hebben van de aard, omvang en spreiding van drugproblemen.
De verschillen in aard van het onderzoek, in methodologisch opzet en/of onderzoeksdefinities en -instrumenten maken een globalisering van de gegevens weinig betrouwbaar.

Gestreefd moet worden naar zowel vergelijkingsmogelijkheden in de tijd (evoluties) als op verschillende niveaus (binnen de Vlaamse Gemeenschap, interkommunautair en internationaal).

Er is dus nood aan eenduidige registratiesystemen om het drugpreventiebeleid wetenschappelijk te onderbouwen. Daarbij zal de informatie van bestaande diensten (uit de verschillende sektoren) beter toegankelijk en bruikbaar gemaakt moeten worden.

Bij de uitwerking van deze registratieopdracht moet het bereiken van relevante bevolkingsgroepen nagestreefd worden.
Naast de klassieke terreinen als onderwijs, veldwerk, gezondheidszorg en gerechtelijke instanties kan hier onder andere gedacht worden aan schoolverlaters, dienstplichtigen of hogeschoolstudenten. Binnen deze groepen vigeren (voor preventie) belangrijke vormen van experimenteel gebruik.

Daarnaast mag deze registratie niet eenzijdig gericht zijn op het kwantificeren van probleemgebruik maar moet zij een totaalbeeld geven van de diverse gebruikspatronen in onze samenleving.

Tenslotte heeft een drugpreventiebeleid dat kiest voor positieve gezondheidspromotie ook nood aan gegevens over ruimere gezondheidsrelevante attitudes en gedragingen.

2.3.2. Wetenschappelijk onderzoek

Het denken rond de verschillende aspekten van de drugproblematiek is de voorbije decennia in een stroomversnelling terechtgekomen. Ook een aantal recente overheidsinitiatieven dragen bij tot deze dynamiek. Het wetenschappelijk onderzoek binnen de Vlaamse Gemeenschap heeft echter geen gelijke tred gehouden met deze ontwikkelingen. Vanuit de overheid kan deze aandacht gestimuleerd worden, zowel wat fundamenteel onderzoek als praktijkgericht aktie-onderzoek betreft. De samenwerking met en inbreng van diverse disciplines en aanverwante werkterreinen staat hierbij voorop.

Onderzoek naar de effektiviteit van preventieve programma's en akties verdienen bijzondere aandacht om het effekt van diverse preventiestrategieën te meten en op basis hiervan het preventief werken te richten en bij te sturen.

Op korte termijn is het wenselijk dat de resultaten van bestaand onderzoek, uitgevoerd door diverse wetenschappelijke disciplines aan de universiteiten, op een systematische manier aan de veldwerkers wordt doorgespeeld. Hiervoor moeten de nodige doorstromingskanalen worden gekreëerd.

2.3.3. Inhoudelijke ondersteuning

Preventie in het algemeen en zeker ook de uitbouw van een drugpreventiebeleid is een vrij jonge discipline. Binnen de huidige kontekst wordt op de verschillende niveaus pionierswerk verricht en er bestaat dan ook een grote behoefte aan ervaringsuitwisseling, vorming, toetsing van nieuwe ideeën, enz.

De efficiëntie en geloofwaardigheid van het preventiewerk moeten gegarandeerd worden via:

* Uitbouw van een geaktualiseerd en toegankelijk dokumentatiecentrum, minstens op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap. Dit centrum moet een permanente doorstroming kunnen bieden van de wetenschappelijke en andere literatuur, van audiovisueel materiaal, van didaktische werkvormen, enz.

* Uitwisselingsmogelijkheden tussen de preventieregio's binnen de samenwerkings- en coördinatieopdracht. Gezien de beperkte eigen traditie zullen ook interkommunautaire en internationale kontakten moeten voorzien worden (kennismaking met initiatieven en voorzieningen, colloquia, werkbezoeken) in het kader van specifieke modaliteiten en middelen.

* Het inrichten van een basisvorming voor 'preventiewerkers' en integratie van preventie in de diverse opleidingen van basiswerkers.

* Wederzijdse uitwisseling met de hulpverlening rond konsepten en strategieën binnen de verslavingsproblematiek.

2.3.4 Materiaalontwikkeling

In het kader van de ondersteuning van intermediairen zijn ondersteunend materiaal, vormingsprogramma's, edukatieve spelen, informatieve brochures, audio-visueel mate-riaal, enz. noodzakelijk. Wat betreft de inhoudelijke uitwerking van divers materiaal dienen overleg en samenwerking met hiervoor gespecialiseerde diensten en organisaties te worden nagestreefd. Beschikbaarheid van en tekorten aan materiaal dienen systematisch te worden doorgespeeld.

2.4 Funkties van het drugpreventiewerk

2.4.1. Sensibiliseren

Sensibilisering moet het draagvlak vormen van waaruit andere, meer gerichte aktiviteiten en vormingsprogramma's kunnen worden ontwikkeld.
Deze sensibilisering moet zowel rechtstreeks gericht zijn naar (grote groepen van) de bevolking als naar intermediairen. De sensibilisering van intermediairen kan zowel via de koepelorganisaties en centrale diensten als binnen de preventieregio's worden georganiseerd.

De sensibilisering van de bevolking moet kaderen in een globaal kader van gezondheidspromotie waarin een positieve en dynamische aanpak vooropstaat. De initiatieven kunnen zowel op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap als op meer regionale en lokale groepen worden gericht.

Gezien onze 'drug taking society' moet de sensibilisering voor het thema drugs via een aantal specifieke invalshoeken worden aangepakt. Los van het mogelijk probleemkarakter vormen het eigen aandeel in de konsumptie van alkohol, medikatie en illegale drugs en de mogelijke schade die dit druggebruik kan veroorzaken (schade voor zichzelf, voor de samenleving of schade veroorzaakt door derden) een belangrijke motivatie tot aktie.
De mythes, vooroordelen en taboes ten aanzien van druggebruik en -misbruik staan een konstruktieve aanpak van de drugproblematiek voortdurend in de weg. Het gaat hier vaak om diepgewortelde opvattingen die een kontinue aandacht verdienen in een drugpreventiebeleid.

2.4.2. Vormen en ondersteunen

Om intermediairen te ondersteunen in hun preventieve opdrachten moet bijzondere aandacht besteed worden aan hun vorming, ondersteuning en begeleiding. We onderscheiden hierbij een aantal algemene vormingskomponenten en een aantal drugspecifieke komponenten.

Aandachtspunten binnen deze vorming zijn:
* verduidelijken van hun taak binnen een globale preventieaanpak.
* bijbrengen van kennis en informatie zowel met betrekking tot de drugproblematiek als kennis van efficiënte preventiestrategieën.
* kennis van de sociale kaart met betrekking tot verslaving.
* inzicht in de mystiek die rond drugs en drugproblemen aanwezig is.
* training van vaardigheden met betrekking tot methodieken en procesmatige aanpak.
* ondersteuning bij uitbouw van een programma, begeleiding bij uitvoering, evaluatiebesprekingen.

* training in het herkennen en vroegsignaleren van drugproblemen.

Ook in de verschillende opleidingen van toekomstige sleutelfiguren moet vorming met betrekking tot alkohol- en andere drugproblemen en preventie opgenomen worden.

2.4.3. Overleg

Gezien het belang en de noodzaak van een intersektoriële aanpak van drugpreventie is overleg tussen verschillende diensten en sektoren van primordiaal belang. Niet alleen het op elkaar afstemmen van initiatieven, maar het ontwikkelen van een gemeenschappelijk denkkader, het stimuleren tot gemeenschappelijk overleg en het komen tot een gezamenlijke planning is van het allergrootste belang. Hiervoor is nodig overlegstrukturen op te zetten, te ondersteunen en/of te koördineren en te zorgen voor de kontinuïteit van deze overlegstrukturen. Drugspecifieke strukturen bieden hiervoor vanzelfsprekend de beste garanties.
Daarnaast is het belangrijk dat in diverse bestaande overlegstrukturen bewaakt wordt dat alkohol- en andere drugpreventie op het agenda wordt geplaatst.

2.4.4. Signaleren naar de overheid

Door de talrijke kontakten op het veld en met de veldwerkers in de verschillende sektoren en geledingen bekomen preventiewerkers een beeld van de noden van de doelgroep (intermediairen en algemene bevolking) enerzijds en van de evoluties en tendenzen in het gebruik van alkohol en andere drugs anderzijds. Zij hebben dan ook een taak om deze informatie aan de overheid te signaleren.
Daarnaast is het de taak van de preventiewerkers om, vooral met betrekking tot de strukturele oorzaken van probleemgebruik, aan beleidsbeïnvloeding te doen.
Dit zou dan moeten leiden tot een effektief drugbeleid.

Bijlage 4: Lijst van regionale preventiewerkers alcohol en drugs

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

Regio Oostende

Roos De Venter
Hilde Vanhuele
C.G.G.
Frère Orbanstraat 143
8400 Oostende
059/50.05.00

Regio Roeselare

Luc Wouters
C.G.G
J. Lagaelaan 21
8800 Roeselare
051/22.51.92

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

Regio Gent

Marc Tack
C.A.T.
Hospitaalstraat 7
9000 Gent
09/223.89.99

Regio Sint-Niklaas

Agnes De Decker
Terapiecentrum
Grote Markt 37
9100 Sint-Niklaas
03/777.66.05

PROVINCIE BRABANT

Regio Leuven

Michèle Staelens
Katia Jansen
C.G.G.
Vital Decosterstraat 86
3000 Leuven
016/23.27.28

Regio Brussel en Halle-Vilvoorde

Mia De Bock
Primavera
De Smet de Naeyerlaan 470
1090 Brussel
02/478.90.90

PROVINCIE ANTWERPEN

Regio Mechelen

Peter Aertsen
C.G.G.
Hanswijkstraat 48
2800 Mechelen
015/42.08.32

Regio Turnhout

Eric Nysmans
C.G.G.
Steenweg op Gierle 69
2300 Turnhout
014/41.09.67

Regio Antwerpen

Selm Nelissen
Altox
Ketsstraat 17
2018 Antwerpen
03/235.21.74

PROVINCIE LIMBURG

Carlo Baeten
Marjet Vanderstraeten
C.A.D.
Luikersteenweg 134
3500 Hasselt
011/27.42.98

Coördinatie

Ilse De Maeseneire
Marijs Geirnaert
Jean-Paul Wydoodt
V.A.D.
G. Schildknechtstraat 9
1020 Brussel
02/422.49.69